

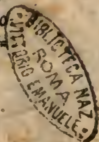
R.;

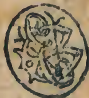

GEBERIS

PHILOSOPHI PER-SPICACISSIMI SVMMA PER-

fectionis magisterij in sua natura ex bibliothecæ Vaticanæ exemplari undecunq; emendatißimo nuper edita, cum quorundam Capitulorũ, Vasorum, & Fornacum, in uolumine aliàs mendosißime impresso omissorum. Libriq; inuestigationis magisterij, & Testamenti eiusdem Geberis, ac Aurei Triũ uerborum Libelli, et Auicennæ summi medici & acutissimi philosophi Mineralium additiõe castigatißima.

CVSTODES BIBLIOTHECAE Vaticanæ Alchimiæ Studiosis rectè sapere.

CVM multi cuiuscunque classis hac tempesta=te Alchimiæ sectatores reperiantur, qui natu=ralis philosophiæ latentes causas perscrutan=tur, ut lapidem (uulgò) philosophorum appel=latum ex chartaceis ambagibus eliciant, & è manibus Raynaldi Raymundi, Geberis, & Monachorum nonnullorum, ne dicam etiam summorum Theologorum, extor=queant, ingeniosiores peruersè interpretando, proniores ambigua affirmando, stolidiores chimeras credẽdo, promptiores experiendo, prodigi æs suum effundendo et deperdendo, hoc fine concluduntur, ut tempus conterant, uana promittant, uerba ampullosa effutiant, & ab omnibus derisui et ioco habeantur, ut demum pro lapide pecuniam dilapident: hinc ars tam rara, immo scientia tam super=naturalis, illusio & mera deceptio habeatur et credatur. Nec mirum cum huius diuinæ inuentionis studiosi aßiduè Geberim lectitent, & sicut suum Aristarchum admiren=tur: ei inhæreant, inuigilent, & incumbant, ut Alexan=der macedo pediæ Cyri factitare solebat. Cumque ille infinitis erroribus scaturiat, & cæcus, mancus, immo ali=us circumferatur: & ut satyrus scyllanus, non loquatur sed frendat; non doceat sed dedoceat, & ingenium lactitan

tium caligine inuoluat & euertat. Vestris uanis laboribus et dispendijs occurrere decreuimus, illius uulnerib. medendo, lippientibus oculis collyrium applicando, dyscrasiam eliminando, truncatisque membris (ut Pelopi) formosiora restituendo, ut tandem Medeæ decoctus aries, effigiari, & iuuenescere, animari, & splendere, & totus sibimet reddi uideatur, Ex bibliotheca uaticana, ueluti e quo troiano Machaonem depromendo. Qui huic curationi insudans attentissimè inuigilauerit, ac conclamatum à ianuis Proserpinæ eruens, uitæ, luci, & candori, ac uobis restituerit: huic igitur lepido blandiamini, tam doctè & profundè disserentem admiramini: Cuius uerba archanam doctrinam, sententiæ margaritas, & præcepta horum obrizum pollicentur & elargiuntur. Quantum autem uos, qui plerique estis naturæ diuitis scrutatores nostræ diligentiæ debeatis (quibus per cimerias tenebras ambulantibus Cleantis lucernam subministrauimus, & in antrum Trophonij deturbatos eduximus, & in lucem protulimus) si unquam tam rari, tam latentis, tam cœlestis thesauri desudata cognitio ad uos peruenerit) Iudicabitis. Interim lectitate: hunc imbibite & insudate, & proteruia deos exoratos habetote, ut hæc ueritas archanissima tantis mendacijs & ambagibus tecta, omnibus mundi nominibus appellitata, raris per libros habita, temensem per adamata, rarioribus per præceptorem percepta, nihilominus non derelicta: rarissimis per reuelationem infusa

fusa, non tamen desperata, uobis aperiatur. Vt exemplari bibliothecæ Vaticanæ undecunq; emendatissimo, cuius hæc fætura ornatissima prodijt, & nostro labori pro re uestra suscepto, gratias habeatis & agatis hunc nouum et integrum Geberim aurifodinarum locupletissimum quolibet pretio comparate, Ac meliores, & rariores, et profundius disputantes authores propedi em expectate &
Valete.

3

INDEX

PRIMI LIBRI SVMMAE

Geberis philosophi perspicacissimi, De perfectione magisterij in sua natura Prohoemium.

Operis

SECVNDI LIBRI SVMMAE
Geberis philosophi perspicacissimi,
De principijs magisterij, & de
perfectione eiusdem
Prohœmium.

TERTII LIBRI SVMMAE GEBERIS *philosophi perspicacissimi* De consideratione re-*rum ex qnibus est perfectio magisterij*

Prohœmium.

De duplici

QVARTI LIBRI SVMMAE Geberis Philosophi perspicaciß. ac Indiæ Regis de Medicinis sermone uniuersali. Et de quinq; differentijs perfectionis earum Prohœmium.

LIBRI INVESTIGATIONIS magisterij Geberis Philosophi perspicacißimi, ac Indiæ Regis Prohœmium.

TESTAMENTI GEBERIS

Philosophi perspicacißimi ac Indiæ Regis.

LIBRI TRIVM VERBORVM

Kallid Rachaidibi Philosophi acutißimi

De philosophici lapidis qualitate.

FINIS.

Index

De ſsa

3 Primus

PRIMI LIBRI SVMMÆ GEBERIS PHILOSOPHI PERSPICACISSIMI de perfectione magisterij in sua natura Proemium.

OTAM *nostram scientiam, quam ex dictis antiquorum abbreuiauimus compilatione diuersa in nostris uoluminibus, hic in Summa una redigemus. Et quod in libris à nobis scriptis est diminutum, sufficienter in hac traditione huius nostri libri recompensauimus, & ipsorum defectum suppleuimus sermone breui.* Et quod *occultũ fuit à nobis in parte una, manifestum fecimus illud in parte eadem in hoc nostro uolumine, ut sapientibus patefiat complementum tam excellentißimæ nobilisq; partis philosophiæ. Scias ergo charißime fili, in hoc opere, totam artis operationem, in capitulis generalibus, uniuersali disputatione, sine diminutione aliqua sufficienter contineri.* Per Deum, *qui secundum hunc librum operatus fuerit, uerum finem huius artis adinuenisse lætabitur. Sed scias charißime, quoniam, qui principia naturalia in se ipso ignorauerit, iam multũ remotus est ab arte nostra: quoniam non habet radicem ueram, supra quam intentionem suã fundet. Et qui principia sua sciuerit naturalia, & causas omnes: non tamen adeptus est uerum finem & profi-*

cuum huius artis occultissimæ, habet tamen faciliorem aditum ad artis principia, licet ignorantia cadat super intentionem eius de modo huius nostri operis, & hic parum remotus est ab artis introitu. Qui uerò sciuerit naturæ principia, & causas mineralium, et generationis modum, qui ex intentione naturæ consistit: parum quidem aufertur ab eo de operis complemento sine quo non potest scientia nostra perfici: quoniam ars in omnib. imitari non potest naturā operis sed imitatur eam sicut debitè potest. Charissime igitur fili secretum tibi pandimus: quoniam in hoc artifices errant quia naturam in omnibus proprietatum differentijs actionis imitari desyderant. Labora itaq; studere in nostris uoluminibus: et ea sæpissimè mente tua reuolue ut intentionem ex nostræ loquelæ modo ueram acquiras quia in eis inuenies super quo mentem tuam fundare debeas, & scias ex eis errores a te repellere, in quibus imitari naturam possis, in tui operis artificio. Ponamus ergo breuiter primò impedimenta omnia, quibus in opere impeditur artifex, ne uerum finem adipiscatur. Dicemus in ea quæ artificem huius artis oportet in se habere: & prius disputabimus contra ignorantes & Sophistas, qui propter eorum ignorantiam & impotentiam huius artis magisterij proficuum inquirendo, artem interimunt, & ponunt non esse. Ponemus igitur omnes rationes illorum, & postea eas euidentissimè destruemus: ita quòd prudentibus satis patefiat apertè, nullam illorum sophismata ueritatem continere. Secundò disputabimus

super

ſuper principia naturalia, quæ ſunt de intentione naturæ & ibidem ſuper modo generationis & mixtionis eorum adinuicem ab opére naturæ. Inſuper diſputabimus conſequenter ſuper effectus ſecundum antiquorum philoſophorum ſententiam. Quarto uerò narrabimus principia quæ ſunt ad intentionem huius noſtri operis: in quib. imitari naturam poſſumus & modum permiſcendi & alterandi, ſecundum curſum naturæ cum cauſis ſuis ad intentionem noſtri operis reducendis.

De impedimentis quibus impeditur huius operis artifex.

Cap. 1.

SVNT ERGO *impedimenta huic operi ſuperuenientia duo.* Naturalis *impotentia, & impenſæ neceſſariæ defectus, uel occupationis laboris.* Naturalem *tamē impotentiam multiplicem eſſe dicimus.* Ex *parte ſcilicet organi ipſius artificis. & ex parte ipſius animæ.* Ex *parte autem organi artificis multipliciter: quia ſcilicet organum ſit debile aut ex toto corruptum.* Ex *animæ uerò impotentia multipliciter: uel quia ſit anima peruerſa in organis, propter organa nil rectitudinis uel rationis in ſe habens: ſicut anima inſani, uel fatui.* Vel *quia ſit fantaſtica, contrariū formarum facilè ſuſceptiua indebitè: et de uno ſcibili ad eius oppoſitum extenſiua ſubitò, & de uno uniuerſali ad eius oppoſitum ueriſimiliter.*

De impedimentis ex parte corporis. Cap. 2.

IAM *tibi generaliter determinauimus huius operis impedimenta.* Nunc *uerò specialiori sermone te alloquimur in hoc capitulo, & magis apertè, & narrabimus tibi omnia illa impedimenta plenißimè & seriatim.* Dicimus *igitur, quòd si non habuerit sua cõpleta organa, non poterit ad huius operis complementum peruenire, uelut si cæcus fuerit, uel in extremis detruncatus, quoniam non iuuatur à membris, quibus ars ista perficitur, tanquam naturæ ministrantibus. Si uerò fuerit artificis corpus debile & ægrotum: sicut fabricantium uel leprosorum corpora, quibus membra cadunt, & in extremis uitæ laborantium, & iam ætatis decrepitæ senium, ad artis complementum non perueniunt.* His *igitur naturalibus corporis impotentijs impeditur artifex in intentione sua.*

De impedimentis ex parte animæ. Cap. 3.

PRAEMISIMVS *tibi capitulum unum, in quo narrauimus sermone absoluto manifesta impedimẽta ex parte corporis artificis dependẽtia.* Restat *nunc narrare impedimenta ex parte animæ, quæ maximè sunt impendimenta contra huius complementum operis.*

Dicimus *igitur, quòd, qui non habuerit ingenium naturale, & animam perscrutantem subtiliter principia naturalia*

turalia, & naturæ fundamenta: & artificia, quæ consequi naturam poßint in suæ actionis proprietatibus, non inueniet huius scientiæ præciosißimæ uerã radicem: sicut sunt multi qui duram habent ceruicem, & omni perspicatione ingeniose uacuam: qui & uix communem intelligere queunt rationem, & opera similiter uulgò communia cum difficultate discunt negociari. ~~Ab his etiam multos inuenimus, animam habere facilem opinãtem fantasiã quamlibet.~~ Ab his etiam multos inuenimus, animam habere facilem opinantem fantasiam quamlibet. Sed quòd credunt uerum inuenisse, fantasticum est totum, rationi deuium, & errore plenum, & semotum à principijs naturalibus, quoniam eorum cerebrum, multis repletum fumositatibus, nõ potest recipere ueram rerũ naturalium intentionẽ. Sunt etiam præter istos alij, qui mobilem habent animã de opinione in opinionẽ, & de uoluntate in uoluntatẽ, sicut qui modò credunt hoc, & idem uolunt sine rationis ullius fundamento post illud uerò parum: & illud aliud credunt similiter, & aliud uolunt, & hij tam mobiles sunt, ut uix minimum eius ad quod intendunt poßint consumere, sed diminutum potius illud relinquunt. Sunt similiter & alij, qui aliquam non possunt uidere ueritatem ex rebus naturalibus plusquam bestia, uelut mente capti & insani & pueri. Sunt & alij, qui contemnunt scientiam, & ipsam non putant esse: quos similiter scientia contemnit, ipsosq; ab huius prætiosißimi fine operis repellit. Et sunt alij serui pecuniæ, qui desyderantes hanc scientiam, mirabilẽ

ipsã affirmant uerã, sed ipsa dispẽdia interponere timent. Ideoq; licet ipsam affirment, et secundum rationem ipsam inuestigent, tamen ad operis experientiam non perueniunt propter pecuniæ auaritiam. Ad hos igitur non peruenit scientia nostra. Qualiter autem qui ignorauerit, uel scientiam inuestigare neglexerit, ad ipsam perueniet?

De impedimentis fortuito casu superuenientibus. Cap. 4.

REduximus ad duo capitula impedimenta huius artis, omnia finem retardantia, quæ sunt ex principijs radicalibus, secundum naturam artificis huius præciosi negotij. Expedit ergo tantum narrare impedimenta exterius superuenientia, ex cõtingentibus fortuitis et casibus, quibus impeditur hoc opus gloriosum. Vidimus ergo quosdam astutos, & ingeniosos, minimè ignorantes opera naturæ, & ipsam in quibus est poßibile, sequentes principijs, & operibus, quibus est inuestigatio non fantastica in omnibus rebus, quæ naturæ regulantur actionibus infra lunarem circulum. Hi tamen ultima paupertate depreßi, ex dispensationis indigentia, hoc tam excellentißimum magisterium coguntur postponere. Sunt & multi alij (præter nunc dictos) curiosi, uarijs huius mundi curis & solicitudinibus detenti, se omni negocio sæculari totos occupantes, à quibus hæc nostra scientia preciosa refugit. Iam ergo tibi satis ex præmißis capitulis patet, quæ sint ab hac arte retrahentia impedimenta.

De

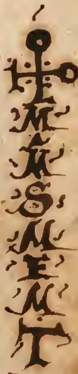
De his quæ oportet artificem consyderare.
Cap. 5.

Concludimus igitur ex prædictis, quòd oportet artificem huius operis in scientijs philosophiæ naturalis eruditum esse & prouectum: quia quantumcunque ingenium naturaliter profundum habuerit, & desyderium in hoc artificio & philosophiam adeptus fuerit naturalem, non tamen ipsius finem acquiret nisi ex doctrina, quia quod per ingenium naturale non adipiscitur, huius defectui per doctrinam subuenitur. Oportet etiam altissima perscrutatione, & industria naturali artificem iuuari. Per doctrinam enim, quantamcunq; scientiam acquisiuerit, nisi ab industria iuuetur naturali, ad epulas tã præciosissimas non inuitabitur. In puncto enim errorem suum emendaret per suam industriam, cui remedium ignoraret adhibere, si sola doctrina fundatus foret. Et errori suo similiter subueniret in puncto ex acquisita scientia per doctrinam, quæ per solam naturalem industriam euitare non posset: quoniam ars ab ingenio iuuatur, & ingenium ab arte similiter. Et ipsum similiter necessarium est constantis uoluntatis in opere fore, ut non modò hoc, modò illud attẽtare præsumat quia ĩ rerũ multitudine ars nostra nõ pficitur. Est enim Lapis unus, medicina una, in quo magisterium consistit. cui non addimus rem extraneam aliquam, nec minuimus, nisi quia in præparatione eius superflua remouemus.

Oportet igitur ipsum sedulum operi usque ad ipsius consumationem insistere, ut non opus detruncatum dimittat: quia nec scientiam nec proficuum ex opere diminuto acquiret, sed potius desperationem & damnum. Expedit etiam ipsum huius artis principia, & radices principales, quæ sunt de esse operis, non ignorare: quia, qui principia ignorat, finem non inueniet. Et nos dicemus tibi principia illa omnia sermone completo, necnon et prudentibus sufficienter aperto & manifesto, secundum huius nostræ artis exigentiam. Expedit ergo similiter temperatum & parcum in ira esse, ne subitò propter iræ impetum, iam incepta dissipet & destruat. Similiter & pecuniam suam custodiat, ne præsumtiuè eam uanè distribuat: ut si fortè artem nō inuenerit, relinquatur in miseria et desperatione paupertatis. Vel ne fortè, cum iam ad finem per suam indagationem approximauerit, consumpta sint ipsius dispendia, et uerum finem miser uiolenter ex paupertate relinquat, sicut, cum in principio, qui ignorant, suum thesaurum totum exterminant. Cum autem hi ad fines fuerint, non habent ulterius ex quo laborent. Vnde dicitur hi tales in mœrore sepeliuntur: & quia pecuniam suam dissipauerunt in rebus inutilibus: & quia scientia (quam protinus indagassent) nobilissimam amittunt. Non enim oportet tua bona consumere quoniam uili precio, si artis principia non ignoraueris. quæ tibi tradidimus, & rectè intellexerit, ad complementum magisterij peruenies. Si igitur æs tuum perdideris: non attendendo nostra monita

quæ tibi in hoc libello scripsimus aperta et manifesta: non nos iniquè corrodas, nec nobis blasphemias inferas, sed tuæ imputa ignorantiæ & præsumptioni.

Non *igitur hæc sciẽtia bene conuenit pauperi, uel indigenti: sed potius est ei inimica & aduersa.* Nec *etiam adinuenire nitaris sophisticam operis metam: sed soli sis complemento intentus: quoniam ars nostra in potentia dei seruatur, & cui uult eam largitur & subtrahit, qui est gloriosus, & sublimis, & omni iustitia & bonitate repletus.* Forte *enim ex sophistici uindicta operis tibi artem denegaret, & in deuio erroris te detruderet, & ex errore in infœlicitatem & miseriam perpetuam.* Mi*serrimus enim et infœlicissimus est, quem deus post operis sui atque laboris finem, ueritatem denegat conspicere: quoniã uitæ suæ spacium semper in mœrore concludit & terminat.* Hic *enim in labore constitutus perpetuò, omnique infortunio & infœlicitate obsessus, totam huius sæculi consolationẽ, gaudium, & delectationem amittit, & uitam suam in mœrore sine proficuo cõsumit. Studeas similiter, cum in opere fueris omnia signa, quæ in qualibet decoctione apparent, in mentem sigillare, & illorum causas inquirere.* Hæc *igitur sunt, quæ necessaria sunt artifici ad artem nostram idoneo.* Si *uerò alterum eorum, quæ narrauimus, defuerit, huic arti non adhæreat.*

De persuasionibus Sophistarum. Cap. 6.

QVoniam in summa huius nostri libri iam præmisimus omnia huius operis impedimenta, & doctrinam tibi dedimus ad artis adhærentiam sufficienter, expedit nos secundum nostri propositi intentionem contra Sophistas & ignorantes disputare. Primò ipsorum rationes ponẽdo, secundum quod promisimus in principio nos determinaturos esse. Vltimò uero, eas omnes imitando manifesta ostensione demonstrare sapientibus nil ueritatis continere. Sunt autem diuersi qui eam negant & destruunt. Alij quidem simpliciter: alij uero ex datis à supponente causa reprobare nituntur. Sunt enim aliqui asserentes artem non esse ut prædiximus, simpliciter suam opinionem sophisticè taliter roborantes. Distinctæ sunt rerũ species & diuersitates, quia diuersæ sunt & distinctæ elementorum adinuicem in commixtione proportiones. Est enim asinus diuersus ab homine in specie, quia multo diuersam habuit elementorum in sui compositione proportionem: sic et in cæteris rerum diuersitatibus est inducere, ergo & in mineralibus. Ignota igitur miscibiliũ proportione, qua adipiscitur forma & rei perfectio, quomodo mixtum uel miscendũ formare sciemus: sed ignoramus solis, lunæ, necnon elementorum proportionem: ergo formare ipsa ignorare debemus. Ex his igitur concludunt, inutilis est ars ista & impossibilis. Similiter etiam aliter arguunt magisteriũ

nostrum interimentes: dicunt enim: & si proportionē ele 2
mentorum scires, modum tamen mixtionis adinuicem eo=
rum ignoras: quoniam in cauernis & mineris & abscon=
sis locis, hæc natura procreat: ergo cum modum mixtionis
eorum ignoras, et hoc facere singulariter ignoras. Iterum
similiter arguunt: E*t si hoc debite scires, in mixtionis tamē* 3
actione ignorares calorem æquare agentem, quo mediante
res ista perficitur. C*ertā enim habet natura caloris quan=*
titatem, qua metalla in esse producit, cuius mensuram igno 4
ras. Similiter & alias naturæ causarum differentias agen
tium ignoras, sine quibus non posset natura intētum per=
ficere: his ergo ignoratis, & totus similiter agendi modus
artis ignorabitur. P*ræterea rationem in experientia tibi*
adduco: tam diu est enim a uiris sapientibus hæc perqui= 5
sita scientia, quoniam si possibile esset ad eam per aliquam
uiam perueniri, iam millies compleuissent. Similiter etiā 6
cum philosophi non sint in suis uoluminibus ausi eam tra=
dere, nec in eis ueritatem reperiamus manifestam: satis
per hoc est probabile, hanc scientiam non esse. Similiter 7
etiam, multi huius mundi P*rincipes &* R*eges, thesaurum*
infinitum, & philosophorū copiam habentes, hanc artem
adinuenire desyderauerunt: non tamen ad hunc prætiosis
simæ artis fructum pertingere potuerunt, hoc utique satis
sufficiens est argumentum, quod ars sit friuola. Similiter 8
etiam in debilibus mixtionibus specierum sequi naturam
non possumus, quoniam in formando asinum, secundum
naturam organizatum, sequi naturam non ualemus. A*si=*

num enim fingere ignoramus, et consimilia, quorum mixtiones sunt debiles & manifestæ quasi sensibus: quare & multò magis metallorum mixtionem, quæ est fortißima, ignorabimus: quæ est etiam nostris sensibus & experientijs occultata penitus: cuius signum est difficultas resolutionis metallorum ex ipsis. Similiter etiam non uidemus bouem in capram transmutari, nec aliquam aliam speciem in aliam per artificium reduci. Quomodo igitur, cum metalla differant specie, niteris adinuicem secundum speciem transformare, ut de tali specie talem speciem facias. Absurdum satis hoc nobis uidetur, & à ueritate data & à principijs naturalibus semotum. Similiter etiam in millibus annorum natura metalla perficit. quomodo & tu in artificio transmutationis, per annorum millia durare poteris? cum uix annorum centum ætatem pertingere ualeas. Si tamen ad hoc utique taliter fuerit responsum, quia quod non potest natura perficere in maximo temporis spatio, in breui per artificium nostrum implemus: quoniam artificium in multis naturæ defectum complet. Dicimus, quia hoc impoßibile est in metallis, maximè cum sint fumi subtilißimi, qui temperata decoctione indigent: ut in se ipsis secundum gradum æqualitatis inspissetur humiditas, & non fugiat ab eis, & relinquat ipsa omni humiditate priuata. Similiter concußionem & extensionem suscipiunt. Si igitur per artificium tuũ uolueris tempus decoctionis naturæ in mineralibus & metallicis corporibus abbreuiare: oportebit per excessum caloris hoc facere, qui nõ æquabitur, sed

potius

potius humiditatem dissoluẽdo, ex eorum corporibus dissipabit & destruet. Solus enim temperatus calor humiditatis est inspissatiuus, & mixtionis perfectiuus non excedens. Similiter etiam esse, & perfectio datur à stellis tanquam à primis mouentibus & perficientibus naturam generationis & corruptionis ad esse & non esse specierum. hoc autem fit subitò & in instanti cum peruenerit una stella, aut plures ex motib. ad situm determinatum in firmamento, à quo datur perfectionis esse: quia unaquæque res ex certo situ stellarum, acquirit sibi esse in momento & nõ est solus unus situs, immo plures, & sibi inuicem diuersi. quemadmodũ ipsorum effectus sunt diuersi. Et horum diuersitatem & distinctionem adinuicem pernotare non possumus, cũ nobis sint ignoti & infiniti. Quomodo ergo supplebis defectum in opere tuo, cum tu ignores diuersitatem situm stellarum & motus earum, & tamen si situm unius, aut plurium stellarum certum, quo datur metallis perfectio scires non tamen opus ad incœptum tuum perficeres. Non enim est alicuius operis præparatio ad suscipiendum formam per artificium in instanti, sed succeßiua: ergo operi forma non dabitur, cum non sit in instanti. Similiter etiã in reb, naturalib. iste est ordo; quoniam facilius est destruere quam construere: sed uix aurum poßumus destruere: quomodo ergo id tam citò construere poßumus? Propter has igitur rationes prædictas sophisticas et alias ab his minus apparentes, credunt hanc artem diuinam interimere. Hæ omnes persuasiones prædictæ sunt sophistarum, ar=

tem nostram simpliciter fore negantiū. Rationes uero eorum, qui ex suppositione negant artem, ponam cū destructionibus illarum in sequenti capitulo. Debinc uero ad harum interemptionem nunc positarum transeundum à nobis: est prius ponentibus nobis super his ueram intentionem ad operis complementum.

De principijs naturalibus super quæ actiones suas fundat natura. Cap. 7.

DICIMVS utique, quòd principia super quæ actionem suam natura fundat, sunt durißimæ compositionis atque fortißimæ: & sunt Sulphur & Argentū uiuum (ut dicunt quidam philosophi) Igitur quia sunt durißimæ compositionis & difficillimæ resolutionis, sed inspissatio eorum adinuicem, & induratio taliter, quòd fiat in eis contusio & extensio per malleationem, & non confractio, non est nisi per hoc, quòd humidum uiscosum in eorum adinuicem commixtionem saluatur per succeßiuam & diuturnam inspissationem, & per temperatißimam in minera decoctionem. Sed regulam tibi tradimus fili generalem, quoniā non fit inspissatio alicuius humidi, nisi prius fiat ex humido partium subtilißimarum exhalatio, & cōseruatio ex humido partium magis grossarum, ut sit humidum in permixtione superans siccum. & sic admixtio sicci & humidi, ut humidum temperetur à sicco, & siccum ab humido. & fiat hæc substantia una in suis partibus omniomera

mera, idest in suis partibus omogenea & temperata inter durum & molle, & extensiua in concussione. Sed hoc non fit nisi per diuturnam mixtionem humidi uiscosi & subtilis terrei per minima quousq; humidum idem cum sicco, et siccum idem cum humido fiat. Et huius subtilis uaporis nō fit resolutio subita, immo paulatina, & in millibus annorum, & illud ideo, quoniam uniformis est principiorū substantia naturæ. Si igitur subitò fieret ab eis superflui humidi resolutio, cum non distet humidum à sicco propter fortē mixtionem, resolueretur utique humidum cum sicco, quare totum in fumum euanesceret: neque separari posset humidum à sicco in resolutione, propter fortem unionem, quam habent utique adinuicem. Huius utique uidimus manifestam experientiam in spirituum sublimatione: quoniam cum in eis per sublimationem fiat subita resolutio: non separatur humidum à sicco, nec siccum ab humido, ita quòd diuidantur in partes totaliter mixtiones eorum: sed tota ascendit eorum substantia, aut parum ex eorum componentibus dissoluitur. Resolutio ergo humidi subtilis fumosi successiua, & diuturna, & æqualis, est causa inspissationis metallorum. Hanc quoque facere non possumus inspissationem per hunc modum. Ergo in hoc sequi naturam nō ualemus. Nō enim possumus nauram in omnibus proprietatū differentijs imitari.

De solutionibus ad persuasiones Sophistarum. Cap. 5.

NOSTRA igitur intentio non est in principijs naturam sequi nec in proportione miscibilium elementorum: nec in modo mixtionis adinuicem ipsorum: neque in æquatione caloris inspissantis, cum omnia sint nobis impoßibilia, & penitus ignota. Restat ergo rationes Sophistarum interimere, hanc excelsam artem negantiũ posse esse. Si dixerint ergo nos proportionem elementorum, & modum mixtionis illorum adinuicem: & æquationem caloris metalla inspissantis: causasque alias multas & accidentia naturæ actionem continentia ignorare: concedimus eis utique: sed non propter hoc nostram scientiam diuinam interimunt: quoniã nec scire uolumus illa: nec possumus, nec ad opus nostrum possunt peruenire. Sed ad hoc nobis principium assumimus. aliumque generationis metallorum modum, in quibus sequi naturam possumus. Si dixerint etiam Philosophos, & principes huius mundi hanc desydrasse scientiam, & eam non inuenisse. Respondemus eos mentiri: quoniam quosdam principes, licet paucos, & maximè antiquos & sapientes & nostro tempore repertos: iam ex sui industria hanc legimus indagasse scientiam. Sed talibus nec ore, nec scriptis eam tradere uoluerunt, cũ indigni sint. Ergo quia non uiderunt aliquos hanc scientiam poßidere, cecidit super eorum mentes error, ut æstiment nullos hanc inuenisse scientiam. Ad hoc etiã arguunt

fantasticè,

fantastice, asserentes impotentiam nostram non posse solum in debilib. mixtionibus naturam imitari, sicut in mixtione asini uel bouis, ergo nec in fortibus. Dicimus *esse errorem suum multiplicem: quia in arguendi modo non cadit necessitas, qua coartemur artem nostram non esse cõcedere: quia per locum à simili, uel à maiori suam corroborant fantasiam & errorem, in quibus non continetur necessitas, sed contingentia ut in pluribus.* Ostendimus *quoq; per aliam uiam, demonstrando illos nullam assignare apparentem similitudinem, inter debilem mixtionis compositionem animalium, et mineralium formarum firmam & fortem, & hæc ideo, quoniam in animalibus et alijs uiuentibus, in quibus compositio est debilis, non est perficiens solum proportio: nec miscibilia proportionis, neque qualitates miscibilium, neq; mixtio quæ sequatur ex illarum actione adinuicem, & passione, quæ est ex aggregatione illarum qualitatum: sed est anima, secundum opinionem plurium, quæ est ab occultis naturæ, sicut ab essentia quinta, uel à primo motore: & hoc etiam secundum sententiam plurium dicimus, & huius occultum ignoramus. Ideo & hæc talia, licet in eis sit debilis mixtio: perficere tamen nescimus, quia perfectiuum, quod est anima, infundere ignoramus.* Per *hoc utiq; patet: quoniam est defectus non ex parte mixtionis, quòd non perficiamus bouẽ uel capram: sed ex defectu infusionis animæ, quoniam sic debilem & magis debilem, sic fortem & magis fortẽ compositionem facere, secundum uiam & cursum naturalem*

imitantes artificium nostrum sciremus. In metallis igitur perfectio minor est quam in eis: & uersatur illorum perfectio magis circa proportionem, et compositionẽ, quàm circa alia. Ideo cum in eis minor sit perfectio, quàm in alijs quæ narrauimus, liberius ipsa perficere possumus: illa uerò non. Diuersificauit enim Deus altißimus, & gloriosus perfectiones adinuicem multiformiter. In quibus enim compositio, quæ est secundum naturam, fuit debilis: in illis maiorem & nobiliorem perfectionem posuit, quæ est secundum animam. Sed quædam fortioris addidit compositionis, & firmioris, sicut lapides & mineralia, sed in eis posuit minorem perfectionem, & ignobiliorem, & quæ est ex mixtionis modo. Patet igitur quòd non est eorum similitudo bona: quia non ignoramus bouem uel capram fore non ratione compositionis, sed formæ perfectæ, quoniam perfectio in boue uel in capra nobilior est & magis occulta ea, quæ in metallis consistit. Similiter autem & aliter arguunt quoniam non mutatur species in speciem. Dicimus ergo eos mentiri iterum, sicut consueuerunt sæpius aliud quàm uerum dicere super his quoniam species mutatur in speciẽ secundum hanc uiam, cum indiuiduum speciei unius in alterius speciem mutatur. Videmus namque uermem, & naturaliter, & per artificium naturale in muscam mutari, quæ ab eo differt specie: & uitulum strangulatum in apes transmutari: & frumentum in lolium, et canẽ transmutari in uermẽ, per ebullitionis putrefactionem. Sed hoc non facimus nos, facit aũt natura cui ministramus

Similiter

Similiter & metalla non mutamus, sed natura cui per artificium aliquam materiam præparamus, quoniam ipsa per se agit, nos autem administratores eius sumus. Et si p aliam rationem taliter arguunt, & suam corroborent sophisticé opinionem: scilicet quòd in millibus annorum natura metalla perficit, tu uerò in millibus annorum durare non potes. Dicimus, *quoniam natura super principia sua (secundum opinionem antiquorum philosophorum) agẽs perficit in millibus annorum: sed quia principia illa sequi non possumus, ideo siue in millibus, siue in pluribus, seu in paucioribus, uel in momento hoc natura perficiat, non tenet eorum persuasio: quia in suis principijs imitari naturam non possumus nec uolumus.* Videmus enim *quòd in millibus annorum natura non decoquit lapides in calcem; quod tamen facit homo in breui tempore suo ingenio naturali per accidentalem calorem.* Ideo *namq; in metallis depurandis ingenio & artificio hominis, reducuntur ipsa ad puram & nobiliorem substantiam in breui tempore quòd natura eorum defectus tam citò supplere nõ potest:* Iam *ex præcedenti negante sermone abbreuiato determinauimus, & completiori sermone in subsequentibus demonstrabimus. Secundum tamen opinionem aliquorum euidentium & perspicacium natura intentum suum subitò perficit scilicet uno die, uel breuiori tempore.* Et *si hoc uerum sit, non tamen ualemus in suis principijs naturam imitari, quod manifestiùs ostensione demonstrabimus.* Residuum *tamen quæstionis confitemur, quòd totum ue=*

rũ credimus esse. Et si dicant quòd si à situ unius uel plurum Stellarũ datur metallis perfectio, quam ignoramus. Dicimus hunc situm nos scire non expedire: quoniam non est species generabiliũ & corruptibiliũ: quin ex indiuiduis eius alicuius fiat generatio & corruptio omni die: per quod patet situm Stellarũ esse omni die perfectiuũ cuiuslibet speciei indiuiduorũ & corruptiuũ. Non ergo necessariũ est stellarũ sitũ expectare, esset tamen utile: sed sufficit solum naturæ disponere, ut ipsa quæ sagax est, disponat sitibus conuenientibus mobiliũ corporũ. Non enim potest natura perficere sine motu, & situ mobiliũ. Vnde si naturæ artificium disposueris, & consyderaueris quæcunque ex contingentibus huius magisterij fiunt, debitè perficientur sub debito situ, per naturam sibi conuenientem absq; consyderatione illius. Videmus enim cum uermem ex carne uel aliquo animali putrescibili deductum in esse desyderamus, quod non consyderamus immediatè situm Stellarũ, sed dispositiones aeris circumscribentis, & alias causas putrefactionis perfectiuas præter illum. Et ex tali consyderatione sufficienter scimus uermes secundum naturam in esse producere. Natura enim sibi inuenit conuenientem situm, licet à nobis ignoretur. Et si dicant perfectiones instanti dari perfectionem autem nostram non in continenti perficimus concludunt ex hoc, non ergo perficietur per artificium huius artis. Dicimus capita illorum uacua fore ratione humana, & magis bestijs quàm uiris assimmilari. Concludunt enim ex præmissis, nullam se habentibus habitudinem

bitudinẽ ad id, q̃ illatũ est. Tant eũnim tenet hæc argumentatio. Asinus currit, ergo tu es capra, quantum & sua. Et hoc ideo, quoniam si non fiat præparatio in instanti, non probibet tamen hoc forma uel perfectio, quòd non possit præparatio dari in instanti. Non enim præparatio est perfectio, sed habilitatio ad suscipiendam formam. Si dicunt etiam. quòd facilius sit res naturales destruere, quàm construere illas per artificium, & uix Aurum possumus destruere: concludunt ergo impossibile est construere illud. Respondemus eis taliter: quoniam non concludunt de necessitate. qua coherceamur aurum non posse construi credere. Nam quod difficulter construitur, difficulter destruitur: non autem impossibile ipsum non posse construi. Huius autem assignauimus causam, quia fortem habuit compositionem: ideo difficiliorem habuit resolutionem: ideoq; difficulter destruitur. Et hoc est quod facit eos opinari impossibilem esse illius constructionem sed quia ignorant ipsius compositionem naturalem ideo illius destructionem & constructionem artificialem ex cursu naturæ ignorant. Attentauerunt tamen fortè quòd sit fortis compositionis: sed quantæ fortitudinis compositionis sit non attentauerunt.

sumptuum interpositione contingit, & illorum error, per nostræ mentis rationem sæpissimè militauit, & desperationem adduxit. Blasfemati sint igitur, quia in æternum blasfemias posteris reliquerunt ex errore suo, & maledictionem super philosophantes profuderunt & non ueritatem, sed diabolicam instigationem post mortem ipsorum dimiserunt. Et ego etiam blasfemandus sum, nisi errores ipsorum corrigam, & ueritatem tradam in hac scientia, prout melius exigit hæc ars nostra. Hoc enim magisterium occulto sermone non eget, sed penitus manifesto. Trademus igitur ipsum sermone tali, quem latere prudentes non accidet. Hic autem mediocribus profundissimus erit: fatuis autem utrosq; terminos miserabiliter concludit in hac una & eadem nostra traditione. Redeuntes igitur ad propositum dicimus, quòd qui in spiritibus eam esse ponunt, sunt diuersi multipliciter. Alij quidem ex argento uiuo. Alij uerò ex Sulphure & huic affini Arsenico scilicet, lapidem philosophicum perquiri asserũt necesse esse. Et ab his quidam ex Marchasita, quidam ex Tutia & Magnesia: Alij ex sale armoniaco. Qui uerò in corporibus, Alij in Saturno. Alij in quolibet aliorum corporũ esse dicunt. Alij quidem in uitro. Alij in gemmis: Alij in diuersitatibus salium & aluminum & nitrorum & baurachium. Et alij in omni genere rerum uegetabiliũ, & horum unicuiq; supponenti est aduersarius secundum suã suppositionem. Et his aduersans credit arti simpliciter aduersari. Et secũdũ plurimũ utraq; secta rationib. est uacua.

De supponentibus in spiritibus artem fore. Cap. 10.

QVIDAM igitur supponentes eam inueniri in Sulphure, laborem impenderunt, et ignorantes eius præparationis perfectionem, ipsam perfectionem diminutam reliquerũt. Crediderunt enim solam mundationem & purificacionem perfectionem præparationis esse, hoc autem per sublimationem fit: ideoq; adductum est intentioni eorum, ut æstiment, quòd sola sublimatio in Sulphure, sit perfectio præparationis in ipso, & similiter in suo compari scilicet Arsenico æstimantes induxerunt. Venientes igitur ad proiectionem, quæ est intentio alterationis, Viderunt illud aduri & euanescere, & in corporibus longam moram non contrahere, & corpora relinqui ab eis magis immunda, quàm prius fuerint, sine proiectione illius. Quia ergo uiderunt hanc delusionem in sui operis complemento, & longißimis fuerit temporib. reuolutum in illorum pectoribus ex solo Sulphure hãc scientiam reperiri, & in illo non inuenissent: arguunt etiam non posse in alio hanc inueniri: quare cum nec in hoc, nec in ullo alio inueniant, arguunt eam nunquam inueniri. Respondentes utiq; eis breuiter dicimus, eos in hoc parum sentire, & minimè sapere, quia supponunt solum Sulphur esse medicinam nostram: & si hæc tamen esset uera suppositio: in modo tamen præparationis sunt decepti, quia solam sublimationem credunt sufficientem esse.

Sunt

Sunt enim tanquam puer ex principio natiuitatis suæ usq; ad senectutem in domo conclusus, non putans mundi latitudinem extendi ultra domum uel ultra quã oculus suus possit conspicere. Non enim hi in multis lapidibus laborem *suum adhibuerunt: non igitur potuerunt sentire ex quo medicina nostra eliciatur, & ex quo non, & ideo manus suas etiam à laborum copia excusauerunt, quid enim laborum perfectiuum sit non meritò ignorare debuerunt.* Sed *quare fuerit opus illorum diminutum dicimus, quia adurentiæ naturam in sulphure dimiserunt & fugam, quare ipsi dißipant & destruunt.* Alij uerò *in ipso & suo compari lapidem inueniri æstimantes necesse esse, & profundius ad operis consumationem accedentes: non solum per sublimationem mundauerunt adurentiam sulphuris, uerũ etiam remouere conati sunt relictam in eo fugam: ad quorum perfectionẽ similiter delusio peruenit, quia non adhæsit stabiliter in ipsis corporibus, sed succeßiuè & paulatinè euanuit, relicto corpore in sua prima dispositione. Qui & etiam similiter interimentes arguerunt ut primi, & eisdem ut primis respondentes, artem affirmamus & eam scimus esse, quia ueritatẽ uidimus, & tetigimus.* Alij *quia profundius in ipso uiderunt, mundauerunt eum, & eius fugam & adustionem abstulerunt, & factum est eis fixum & terreum, nullam dans ignis calore fusionem bonam, sed solum uitrificatoriam, & ideo nõ potuerunt in proiectione corporibus permiscere, ideo arguunt ut primi, & nos eisdem respondemus ut primis, quia opus diminutum dimi*

ferũt, nec illud cõplere sciuerunt. Ingreßionẽ enim quæ est perfectiuum, ultimum inquirere ignorauerunt. In omnibus similiter spiritibus est idem præparationis modus, nisi quòd in argento uiuo, & tutijs excusamur à maiori labore, qui est ex remotione adustionis, hæc enim sulphureitatem adustibilem & inflammabilem non habent, sed solam fugam. Magnesia uerò et Marchasita, omne genus sulphureitatis habent: plus Marchasita, minus uero Magnesia, fugam tamen omnes habent, plus tamen argentum uiuum & armoniacum sal, minus uerò sulphur, adhuc uerò minus & compar illius, quartò uerò adhuc minus Marchasita, quintò uerò & magnesia minus, sextò uerò & ultimò minimè omnium tutia. Vtraq; tamen fuga participans est, alia tamen plus, & alia minus, & ideo propter eorum fugam quibusdam superuenit experimentatoribus delusio uehemens, in eorum operationibus præparationum, & in ipsorum proiectionibus similiter. Ideoque & ipsi arguunt & interimunt ut in sulphure supponentes, & eisdem ut in sulphure supponentibus respondemus. Sunt & alij nitentes sese in experientijs, spiritus in corporibus figere, nulla alia præparatione huic præueniente, sed eisdẽ delusio similiter angarias attulit & desperationẽ, & coacti sunt ex ea hanc scientiam non esse credere, & contra ipsam arguere. Est enim turbationis illorum causa, atque sedulitas, quoniam in infusione corporum spiritus ita dimittunt, nec eis adhærent, immo asperitate ignis aufugiunt, permanentibus in ea solis corporibus, quoniam præssurã

impietatis

impietatis ignis illius pati propter fugam nõ possunt, quæ ab eis non est ablata. Accidit similiter & quandoque delusio, quia & secum corpora ignem effugiunt, & hoc est, cũ non fixi spiritus corporũ profundo inseparabiliter adhæserunt, quoniam uolatilis summa, superat summam fixi. Vnde similiter ut primi arguunt, & similiter nos eisdem ut primis respõdemus. Tota igitur illorum probatio hæc est. Si corpora filij doctrinæ uultis conuertere, tunc si per aliquam medicinã fieri hoc sit possibile, per spiritus ipsos fieri necesse est, sed ipsos non fixos corporibus utiliter adhærere non est possibile, immo fugiunt & immunda relinquunt illa. ipsos autem fixos non est possibile ingredi, cum terra facti sint, quæ non infunditur, & tamen inclusi corporibus fixi apparent, non tamen sunt, aut ab eis recedunt ipsis manentibus, aut ambo simul cõfugiunt. igitur cum in materia magis affini nullis modis hanc artem inueniri sit possibile, etiam in magis remota non inuenietur, ergo nusquam. Respõsio igitur nostra hæc est, quoniam quod scibile circa hoc est, totum non sciunt, ideoque nec operationem ex eo totã inueniunt, consequentis igitur uitium per sufficientiam ponunt eorum robur.

De ſupponentibus in corporibus, lapidibus, ſalibus, aluminibus, baurachijs, uel creſcentibus artem fore. Cap. 11.

QVIDAM *autem poſuerunt in corporibus artem illam, cum tamen ad opus peruenerunt illuſi ſunt, æſtimantes ſtagnum utrumque liuidum, ſcilicet plumbeum & album, albedine uerò pura multum naturæ ſolis & lunæ aſsimilari & approximare, liuidum quidē multum ſoli, lunæ parum, album uerò lunæ multum, ſoli uerò parum.* Ideoque *horum aliqui æſtimantes ſtagnum* Iouem *uidelicet multum lunæ aſsimilari, & ſtridore, mollicie, & liquefactionis uelocitate ſolummodo differentem credentes, ex ſuperfluitate ſuæ humiditatis liquefactiuū eſſe facile, & molle ſimiliter, ex ſubſtantia uerò fugitiua argenti uiui in illo intercidente partes, ſtridorem poſsidere expoſuerūnt illud igni, & calcinantes ipſum tenuerunt in igne quantum potuit tollerare, quouſque album factum eſt in calce ſua, quam poſtea inuoluentes reducere nō potuerūt, ſed æſtimauerunt impoſsibile fore.* Etiam *horum aliqui reduxerunt ex illo aliquid, & ſtridorem ut prius, & molliciem inuenerunt, & liquefactionis uelocitatem.* Ideo *crediderunt hoc impoſsibile per uiam hanc, & adducti ſunt in incredulitatem, ut putent artem indurationis illius inueniri non poſſe.* Horum *uerò aliqui calcinauerunt & reduxerunt, & iterum ſcoriam illius ſubtrahendo cum maio-*

ris ignis expressione calcinauerunt & reduxerunt, & sic sæpe reiterantes opus ad illud uiderunt illud induratum & sine stridore, quia ergo uelocitatem liquefactionis non omnino remouerunt, illorum mens errauit, & æstimauerunt ad illud non posse perueniri. Horum itaque alij uolẽtes eidem duritiem & retardationem liquefactionis, cum administratione duorum corporum præstare, in delusionem ceciderunt, ut frangerent illi quæcunque duorum corporum admixta ei fuerint, nec iuuit in hoc eos illa præparatio. Ideoque cum nec duris, nec igne illud præparare potuerint, excusauerunt se de longa mora inuentionis artis, quia eam impossibilem dixerunt, & crediderunt, per hoc & contra artem arguentes instanter posuerunt illam non esse. Ex hoc & ab his addentes multa medicamina, uiderũt illa nullam in mutationem facientia, nec eis conuenientia, sed potius corumpentia, & contra illorum propositũ agentia, & ideo libros abiecerunt, & capita retorserunt, & artem friuolam demum dixerunt, quibus obuiantes respondemus responsione prima. Eundem est etiam in Saturno reperiri illusionis modum, solo abiecto hoc, quòd corpora non frangit, & quòd titius redit à calce sua quàm Iupiter, liuiditatem attamen suam remouere non possunt, quia ignorant, ideo per illum dealbare non possunt dealbatione bona, nec per suam fantasiam potuerunt illum stabilibus corporibus stabiliter associare, quin contingat id per fortem ignem uel ignis expressionem recedere à commixto. Et illud quidem, quod maximè decipit illos in huius

præparatione, supponentes in nullo posse scientiam inueniri, nisi in ipso, & quia post duas reductiones à calce sua nullam duritiem recipit, sed maiorẽ potius mollitiẽ quàm prius habuerit, & in alijs similiter differentijs non uiderunt illud emendari. Et ideo cũ ipso putantes propinquius & melius inueniri, & non inuenerunt: coguntur per hoc credere & argumentari, scientiam hanc non esse, sed delusionem, & ideo peccant ut priores. Alij uerò componentes durum cum duris, molle cum mollibus, propter conuenientiam, uoluerunt corpora ad se inuicem transmutare, et illud non potuerunt propter suam ignorantiam, ut permiscentes solem uel lunam cum Venere uel alio unoquoque metallorum, nõ transmutant illa in solem, uel lunam transmutatione firma, quin accidat ignis expreßione forti unũquodq; illorum à commixtione separari, uel comburi, uel ad priorem sui naturam redire. Quædam uerò ex eis plus durant in commixtione, quædam uerò minus, ut alibi à nobis sufficienter determinatum est. Hæ itaque delusiones sũ peruenientes propter ignorantiã, faciunt hos tales de hac diffidere arte, & illam arguere non esse. Alij autem intimius & profundius super hoc inquirentes, cogitauerũt et ingeniati sunt, & uiã uoluerũt inuenire, ut dura mollibus unita, ea stabiliter indurarẽt: unita scilicet, & perfecta cũ imperfectis ad perfectionẽ reducerẽt, & generaliter ad se inuicẽ transmutarẽt & transmutarentur transmutatione firma. Et ideo uoluerunt similitudinẽ et affinitatem illorũ inuenire, tum per medicinas, tum uerò per ignis administrationem,

ſtrationem, ſcilicet attenuando groſſa ut Venerē & Martem, & inſpiſſando ſubtilia, ut Iouem, & ſimilem ſibi. Et aliqui eorum credentes hanc adminiſtrationem perficere, deluſi ſunt in commixtione horum duorum corporum, uel quia frangibile fecerunt omnino, uel omnino nimis molle, non alteratum à duro, uel nimis durum non alteratum à molli. Et ſic conuenientiam non inuenerunt: & ideo artem eſſe negauerunt. Alij uerò adhuc profundius proſpicientes, alterare uoluerunt corpora cum animarum ſuarum extractione, et cum extracta anima, aliam animam alterare. Similiter & ad id non potuit eorum experientia peruenire, ſed deſiſi ſunt de intentione ſua, per hoc æſtimantes artem non poſſe inueniri. Alij uerò ſolo igne ipſa perficere conantes, deluſi in opinione ſua fuerunt, quia ad id peruenire non potuerunt nec ſciuerunt. Et hi eam ex hoc non eſſe putauerūt, quibus omnibus obuiamus ut prius. Qui uerò in uitro & gemmis illam poſuerunt, experti ſunt per uitrum & gemmas in corporibus alterationes facere, & nō potuerunt, quia non alterat quod non ingreditur. Et ipſum quidem uitrum & gemmæ non ingrediuntur, ideo nō alterant, ſed & ſi conati ſunt uitrum ſic unire cum uix hoc poſſit, non tamen propoſitum habent, quoniam uitrum ex corporibus faciunt, & propter hunc errorem æſtimant errorem ſuper totam artem cadere & ſic eam arguunt non eſſe. Quibus reſpondemus eos operari indebito modo, ideoque indebitè terminantes, non poſſunt hanc ex eorum erroribus artem interimere. Sunt & alij ſupponētes eam

artem inueniri in salibus & aluminibus, nitris & baura-chijs: possunt quidem, & in his experiri, sed eam inueniri minimè putamus in eis. Ideoque si post suam experientiam paucam utilitatem transmutationis inuenerunt, scilicet soluendo, coagulando, & assando, non interimunt itaque artem cum necessaria sit in scientia. Poßibile est tamen in his omnibus aliquam alteratione inueniri, sed remota est ualde & maximè laboriosa. Adhuc uerò & in alijs crescentibus omnibus magis laboriosa fore probatur, ideoque quidam in omnibus uegetabilibus ponunt, poßibile quidem ponunt, sed non eis: quoniam potius deficerent in labore, quàm laboratum perfici sit poßbile, ideo & si hi tales artem non inueniunt suis laboribus, artem nullis laboribus inueniri posse argumentantur. Omnes autem prius dicti errantes unam medicinam suam posuerunt, et nullam aliã supposuerunt præter illam. Et hi quidem iam redarguti sunt omnes. Alij uero multi & quasi infiniti harum rerũ omnium, aut quarundam compositionem sub diuersa procreatione facientes, ignoranter & inscienter incedunt, & error illorum in infinitum extẽditur, quoniam infinita est diuersitas procreationis miscibilium, & infinita est diuersitas & numerus rerum miscibilium: & in his ambabus infinitatibus infinitè cõtingit errare: aliquãdo ex superabundantia, aliquãdo ex diminutione, et his impoßibilis est correctio. Sed nos quoq; longitudini et prolixitati sermonum parcentes, super infinitis insistere nolumus, quoniam scientiam uniuersalem trademus breuibus locutionibus,

qua

qua euidenter infinitatem suorum errorum emendare po terunt, & illos corrigere. Nunc uerò *naturalia principia dicemus secundum eorum causas, ut ex principio te attentum fecimus in memoratione illorum.*

De naturalibus principijs Mercurij Sulphuris & Arsenici. Cap. 12.

INNVIMVS *ergo tibi secundum aliquorum opinionem, qui fuerunt de secta artem nostram imitantium, quòd principia naturalia in opere naturæ sunt spiritus fœtens, & aqua uiua, quam & siccam aquam nominari concedimus. Spiritum autem fœtentem diuisimus: est enim albus in occulto, & rubeus, & niger.* Vterq; *in magisterio huius operis, in manifesto autem uterq; tendens ad rubedinem.* Dicimus *igitur sermone breui, nec non & similiter completo sufficientem generationem uniuscuiusq; istorum & modum similiter generationis.* Expedit *igitur nos ampliare sermonem nostrum, & dilatare, & singulum capitulum de singulo naturali principio tradere.* In *genere tamen dicimus quòd unumquodq; ipsorum est fortißimæ compositionis, & uniformis substantiæ, & illud ideo quoniam in eis per minima partes terreæ taliter partibus aëreis, aqueis, & igneis, sunt unitæ, ut nulla ipsarum alterã in resolutione poßit dimittere: imò quælibet cum qualibet resoluitur propter fortem unionem, quam habẽt ad in*

uicem per minima: calore in mineralibus æquali terræ uiſceribus occultato, multiplicato, et æquato, ſecundum debitum curſum naturæ, ad exigentiam illorum eſſentiæ ſecundum opinionem quorundam antiquorum. Alij autem aliter dixerunt, quoniam principium non fuit Argentum uiuum in natura ſua, ſed alteratum & conuerſum in terram ſuam, & Sulphur ſimiliter alteratum & in terram mutatum. Vnde dixerunt, quòd principium fuit aliud quã ſpiritus fœtens, et ſpiritus fugiẽs in intentione naturæ. Et ratio qua moti ſunt fuit, quoniam non inueniunt in mineris argenteis uel aliorum metallorum aliquid quod ſit Argentũ uiuum in ſui natura uel aliquid quod ſit Sulphur ſimiliter in ſui natura: imò per ſe inueniunt unumquodq; illorum ſeperatum in propria ſua minera et natura. Similiter etiam & per aliam rationem hoc affirmant, ſcilicet, non eſt tranſitus à contrario in contrarium niſi per deſpoſitionem mediam. Ergo cum ſic ſit, coguntur confiteri & credere, quòd nõ ſit trãſitus à mollitie Argenti uiui ad duritiem alicuius metalli, niſi per diſpoſitionem, quæ eſt inter duritiem & mollitiem illorum, ſed in mineris non inueniũt aliquod, in quo ſaluetur hæc media diſpoſitio, ideo hac ratione cõpelluntur credere Argentũ uiuum, et Sulphur in ſui natura non eſſe principiũ de intentione naturæ imò aliud: quod ſequitur ex illorum eſſentiarum alteratione in radice naturæ ad terream ſubſtantiam: Et eſt iſte modus, quoniam prius unumquodq; eorum conuertitur ad terream ſubſtantiam, & ex his ambabus terreis natu-

ris resoluitur fumus tenuissimus à calore multiplicato in uiscere terræ et hic duplex fumus est materia metallorum immediata. hic tamen fumus à calore temperato mineræ decoctus conuertitur in naturam cuiusdam terræ. Ideóq; fixionem quandam suscipit, quam defluens aqua per uiscera mineræ & terræ spongiositatem dissoluit, & ei uniformiter unitur unione naturali, & firma: ideoq; sic dixerūt opinantes, quòd aqua fluēs per meatus terræ inuenit substantiam dissolubilem, ex substantia terræ in uisceribus illius, & illam soluit, & uniformiter secum unitur, quousq; & substantia terræ in uisceribus dissoluta, & aqua fluens dissoluens, unum fuerint unione naturali, et ad talem unionem ueniunt omnia elementa secundum debitam & naturalem proportionem, & miscentur per minima quousq; faciant uniformem mixtionem. Et hæc mixtio per successiuam decoctionem, in minera inspissatur, & induratur & fit metallum. Et hi quoq; sunt affines ueritati, non tamen ueritatem conijciunt puram. Iam sermone uniuersali determinauimus de metallorum principijs naturalibus restat nunc ut ponamus uniuscuiusq; principij cap. Cum igitur tria sunt Sulphur, Arsenicum, & Argentū uiuum. Primò scribemus cap. de Sulphure. Secundò de Arsenico. Tertiò Argento uiuo. deinde uniuscuiusq; metallorū, qui sunt effectus eorū ponemus cap. determinatum, secundum quod est ex opere naturæ. Deinde ad ea quæ huius magisterij sunt fundamenta, & illorum operationes transeundum, horum causas omnium assignantes.

De Sulfure. Cap. 13.

DICIMVS igitur, quòd Sulphur est pinguedo in minera terræ, per temperatam decoctionem inspissata, quousq; induretur, & sicca fiat: & cum indurata fuerit, Sulphur uocatur. Habet siquidem Sulphur fortißimam compositionem, & est uniformis substantiæ in suis partibus omnibus: quia homogeneum est: ideoq; non auffertur eius oleum ab ipso per distillationem, sicut ab alijs rebus oleum habentibus. Qui ergo quærunt ipsum calcinare non perdendo de illius substantia aliquid, de quo sit curandum, in uanum laborant, quoniam non calcinatur nisi per magnam industriam, & multum de illius substantia dißipatur: ex centum enim partibus uix tibi tres sufficienter reseruas post ipsius calcinationem. Figi similiter non potest nisi prius calcinetur, commisceri attamen, & aliquantulum illius fuga retardari, & illius potest adustio reprimi, & cum commixto facilius calcinatur. Qui ergo quærit ex eo opus elicere illud, per se præparando non eliciat, quoniam cum commixto perficitur, et sine illo protelatur magisterium usq; ad desperationem, & cum suo compari fit tinctura, & dat pondus completum unicuiq; metallorum, & ipsum fœditate depurat & illustrat, & perficit cum magesterio. sine quo nullum horum præstat, sed potius corrumpit & denigrat: non igitur sine magisterio ipso utaris. Qui etiam in præparatione ipsum commiscere

miſcere, & amicari corporibus nouerit: ſciet unum de ſecretis naturæ maximũ, & uiã perfectionis unã, cum multæ ſint uiæ ad unum effectum, & ad unum intentum. Et *quodcunq; corpus ex ipſo calcinatur, acquirit pondus ſine dubio: æs quoq; aſſumit ex eo* Solis *effigiẽ.* Mercurio *quoq; aſſotiatum & aſſatum per ſublimationem fit uſifur.* Cal*cinantur deniq; omnia corpora ex eo facilè præter* Solem *&* Iouem. Sol *uerò difficillimè & non coagulatur* Argen*tum uiuum ex eo in* Solem *uel* Lunam*, in quibus ſit utilitas per artificium debile, ſicut philoſophorum quidam fatui putauerunt.* Et *ita dicimus, quòd quæcunq; corpora minus habent de humiditate, facilius per* Sulphur *calcinantur, quàm quæ multam.* Per Deum *altiſsimum id illuminat omne corpus: quoniam eſt lumen & tinctura.* Di*fficillimè quoq; ſoluitur: quia non habet partes ſalſugineas ſed oleaginas, quæ non facilè in aquam ſoluuntur: quæ autem facilè uel difficilè ſoluuntur in aquam in capitulo ſolutionis mõſtrabimus ſatis apertè. Sublimatur uerò, quia ſpiritus eſt, & ſi commiſceatur* Veneri *et aduratur ſecum fit mirabile uiolaceum cum* Mercurio *quoq; miſcetur ſimiliter, & fit ex eis per decoctionem cæleſtinus color & delectabilis.* Non *putet quis. quòd* Sulphur *per ſe opus compleat aliquod: non enim eſſet hoc niſi uanum credere hoc autem ſatis lucidè probabimus in ſequenti.* Eligitur *autem craſſum & lucidum.* Et *de* Sulphure *hæc dicta ſufficiant.*

De Arsenico Cap. 14.

RESTAT nos de Arsenico disputare. Ad presens igitur dicimus, quòd est de subtili materia & simili cum Sulphure: idcirco non oportet id aliter diffiniri quàm Sulphur. In hoc autem diuersificatur à Sulphure quia est albedinis tinctura, & rubedinis similiter de facili: Sulphur uerò rubedinis de facili: albedinis autem difficillimè. Est autem Sulphuris & Arsenici duplex genus: citrinum quoq; & rubeum quæ sunt huic arti utilia: reliqua uerò multa generanon. Figitur autem Arsenicum sicut & Sulphur. Vtriusq; uerò sublimatio à metallorum calcib. melior est. Non aũt sunt Sulphur et Arsenicum medicina perfectiua huius operis, nec completio: sunt autem adminiculum perfectionis in casu, eligitur autem lucidum & squamosum & scissile.

De mercurio. Cap. 15

ARGENTVM quippe uiuum, quod & Mercurius appellatur, antiquorum usu, est aqua uiscosa in uisceribus terræ, substantiæ subtilis, albæ terræ per calorem temperatissimum, unita totali unione per minima, quousq; humidum temperetur à sicco, & siccum ab humido æqualiter. Ideoq; fugit superficiem planam de facili propter suæ aquæ humiditatem. non autem adhæret

quamuis

quamuis uiscosam habeat humiditatem, propter siccitatē illius, quæ illam contemperat, et non adherere permittit: Est etiam (ut quidā dicunt) materia metallorum cum Sulphure: adhæret quoq; tribus mineralibus de facili. Saturno scilicet, Ioui & Soli. Lunæ autem magis difficulter. Veneri difficilius quàm Lunæ. Marti autem nullo modo, nisi per artificium. Ex hoc utiq; maximum elicias secretum. Est enim amicabilis, et metallis placabilis, & medium coniungendi tincturas: & non submergitur aliquod metallorum in Mercurio nisi Sol. soluuntur tamen Iupiter & Saturnus, Luna & Venus ab eo, & miscentur: & sine ipso aliquod metallorum deaurari non potest: Figitur & est tinctura rubedinis, exuberantissimæ refectionis in fulgida splendens, & non recedit à commixto donec est. Non est tamen medicina nostra in natura sua. sed iuuare quandoq; potest similiter in casu.

De corporibus metallicis, quæ sunt effectus principiorum naturæ: Caput 16.

DICIMVS *igitur de metallicis corporib. quæ sunt effectus horum naturæ principiorum: sunt autem sex numero: Aurum, Argentum, Plumbum, Stagnum, Aes, Ferrū. Dicimus igitur quoniam metallum est corpus miscibile minerale fusibile, & sub malleo ex omni dimensione extendibile. Est autem metallum, ut diximus, densæ substantiæ, & fortissimæ compositionis, et firmæ: habent etiam affinitatem magnam metalla adinuicem: non*

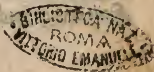
tamẽ perfectum, diminutum perficit per eius commixtionem. Si enim aurum cum plumbo admisceatur fusione, nõ fit ex hoc plumbum aurum, sed euanescit à commixtione & aduritur plumbum. Aurum autem in examinatione remanet. et similiter in reliquis inducendo cadit secundum omnem cursum: secundum uerò nostrũ magisterium, perfectum imperfectum perficit & adiuuat, et imperfectum in nostro magisterio per se perficimus sine admixtione alicuius rei extraneæ, & perfectum hoc eodem magisterio perficimus. Et per deum se adinuicem alterant, & alterãtur, & se inuicem perficiunt & perficiuntur: per se tamen unumquodq; eorum nequaquam perficimus sine alicuius alterius adminiculo.

De Sole. Cap. 17.

ATTVLIMVS *tibi in generali capit. summam de intentionibus metallorum, specialem tibi tamen faciemus de unoquoq; sermonem. Et primò de Auro. Dicimus igitur quòd Aurum est corpus metallicum citrinum, ponderosum, mutum, fulgidum, æqualiter in uentre terræ digestum, aqua minerali diutißimè lauatum: sub malleo extendibile, fusibile, examinationem cineritij et cementi tolerans. Ex hac utiq; diffinitione elicias, quòd aliquid non est Aurum, nisi causas & differentias omnes habeat Auri. Quisquis tamen metallum radicitus citrinat, et ad æqualitatem perducit, & mundat, ex omni genere metallorum Aurum facit.*

Ideoq;

Ideoque per opus naturæ perpendimus æs artificio eius in aurum mutari posse. Vidimus nanque in mineris æris, à quibus emanabat aqua, secum adducens æris squamas tenuissimas, quòd ipsas diuturno & continuo lapsu lauat et mundat. Deinde uerò aqua cessante fluere, uidimus cū sicca arena has squamas per triennium à solis calore exquoqui: inter quas est inuentum aurum uerissimum. Aestimauimus itaque per aquæ beneficium illas mundatas fuisse, per solis autem calorem & arenæ siccitatem æqualiter digestum, ad æqualitatem peruenisse. Imitantes igitur naturam cum possumus similiter alteramus, non tamen in hoc sequi naturam ualemus. Aurum quoq; est preciosius metallorum, et tinctura est rubedinis: quia tingit & transformat omne corpus. Calcinatur autem & soluitur sine utilitate: & est medicina lætificans in iuuentute corpus. Frangitur facilè cum Mercurio & odore plumbi, & teritur. Non est autem in actu quod magis sibi communicet quàm Iupiter & Luna. In pondere autem & surditate, & in putrescibilitate Saturnus: in colore autem Venus: in potētia magis Venus, deinde Luna, deinde Iupiter, & deinde Saturnus: ultimò uerò Mars. Et hoc est unum de secretis naturæ. Cum ipso similiter commiscentur spiritus, & figuntur per ipsum, maximo ingenio, quod non peruenit ad artificem duræ ceruicis.

De Luna. Cap. 18.

SOLIS itaque capitulo præmisso, dicamus sermonē nostrū in Luna conuenienti uocabulo Argento. Dicimus quòd Argentū est corpus metallicum album, albedine pura, mundum, durum, sonans, perdurans in cinericio: sub malleo extendibile, ignibile, fusibile. Est itaque albedinis tinctura, & indurat Iouem per artificium, & conuertit ad se, & commiscetur Soli, & nō frangitur, sed in examinatione sine artificio secum non perseuerat. Qui nouit ipsum magis subtiliare. & post subtiliationem inspissare, & figere secum associatum, cum eo manet in pugna, & ipsum non dimittit penitus. Super fumum autem acutorum, sicut aceti, salis ar. & agrestæ fit cælestinus color mirabilis: et est nobile corpus, sed diminutum à nobilitate Auri. & inuenitur eius minera determinata: & aliquotiens habet confusam mineram cum alijs corporibus, & illud non est sic nobile. Calcinatur autem similiter & soluitur labore maximo cum nulla utilitate.

De Saturno. Cap. 19.

DE plumbo tradamus capitulum, & dicamus quòd ipsum est corpus metallicum, liuidum, terreum, ponderosum, mutum: parua participans albedine, cum liuiditate multa: cineritium & cementum refugiens: molle facile in omni sua dimensione, parua compressione extendibile.

dibile, & facilè fusibile sine ignitione dissolubili. Vt quidã fatui putant. dicunt ipsum in natura sua multũ Auro proximare. Sed quoniam sunt duræ ceruicis, omni ratione uacui, nullam rationem cognoscere ualentes ex subtilissimis rebus, quantum in se est: de eis secundum sensum iudicant, quoniam uident illud ponderosum, & mutum, & non putrescere, credunt ipsum illi multum approximare: sed hoc totum est erroneum et latius à nobis in sequenti negocio reprobatum apertè. Plumbum ergo multum habet de substantia terrea, ideoque lauatur: & in Stagnum per lauacrum uertitur. Per hoc igitur patet Stagnum magis perfecto assimilari. Plumbum similiter aduritur & fit Minium & ponendo super uaporem aceti fit Cerusa. Et licet ipsum non multum approximet Argento: ex eo tamẽ per nostrũ artificium, de facili Argentum formamus: & nõ cõseruat proprium pondus in transmutatione, sed mutatur in nouum pondus. Et hoc totum in magisterio acquirit. Est etiam Plumbum Argenti examen in cineritio, cuius causas dicemus.

De Ioue. Cap. 20.

IOVIS *ergo traditione non omissa, significamus filijs doctrinæ, quòd est corpus metallicum album, non purè liuidum, & sonans parum: terreitate pauca participãs: stridorem, mollitiem, liquefactionis sine ignitione uelocitatem ex radice possidens: cineritium & cementum non*

expectans sub malleo extẽdibile. Est ergo Iupiter inter diminuta à perfectione corpora magis perfectum ex radice suæ naturæ affinis, Soli uidelicet et Lunæ, mágis tamẽ Lunæ: minus uerò Soli. Hoc itaque in sequẽti lucidè narrabitur. Iupiter quia albedinem multam ex radice suæ creationis suscepit, ideo non alba corpora dealbat. Vitium tamen est ei, quia omne corpus frangit, præter Saturnum, & purissimum Solem. Et Iuditer multũ Soli & Lunæ adhæret: ideo ex eis per examen non de facili recedit. Suscipit tincturam rubedinis, & splendet in eo fulgore inæstimabili, & pondus acquirit in magisterio huius artis: & mundatur facilius quàm Saturnus. Et qui sciuerit eius uitiũ fractionis corporum auferre, subitò eius proficuo perfrui lætabitur. Conuenit enim Soli & Lunæ, nec separabitur ab eis semper.

De Venere Cap. 21.

DE Venere uerò sermo noster sit ad præsens: & est corpus metallicum liuidum uiride rubedine fusca participans ignibile fusibile, sub malleo extendibile, cineritium & cementum refugiens. Venus utique (ut narratum est) in profundo suæ substantiæ, colorem & essentiam auri protẽdit: malleatur & ignitur ut argentum & aurum. Ideoque secretum ex eo assumas, quia est medium Solis et Lunæ, & facilè ad utrunque cõuerti tincturam accipit, et est bonæ conuersionis, & pauci laboris. Et cum eo conuenit

nit Tutia uehementer, & illam citrinat citrinitate bona, ut ex hoc proficuum elicias. Excusamur utique per eam à laboribus indurationis, & ignitionis illius. Assumas igitur eum præ cæteris imperfectis corporibus in opere minori & medio: in maiori uero minimè. In hoc tamen à Ioue uitium habet, quoniam liuescit de facili, & infectionem ex aëre, acribus, & acutis suscipit, & eradicare illud, non est facile artificium, immo profundum.

De Marte. Cap. 22.

MARTIS *uerò narratio & secretum eius totũ est ex opere naturæ: quoniam est corpus metallicum, liuidum multum, parum uerò rubeum, albedine non pura participans, durum, ignibile, non fusibile fusione recta, sub malleo extendibile, & multum sonans. Est autem Mars duræ tractionis propter impotentiam suæ fusionis: qui si sine medicina illius naturam immutante fundatur, cõiungitur Soli & Lunæ, & non separabitur per examẽ separationis sine magna industria: sed si præparetur coniungitur, & non separatur per aliquod artificium, si eius natura fixionis non immutetur ab eo sola remota immunditia illius. Est ergo tinctura rubedinis de facili: albedinis uerò bonæ difficillimè. Et cum coniungitur nõ alteratum, non mutans est coloris coniuncti sed augens illud in quantitate. Inter omnia igitur corpora Iupiter in splendidius & lucidius & perfectius solare & lunare transformatur*

corpus. Sed in eo est opus facilis tractationis & longi laboris: Post illud uerò Venus minus perfectæ mutationis eligitur difficilioris fractionis, breuioris uerò à Ioue laboris. Saturnus uerò, post Veneris perfectionem, in transmutatione ab illa diminutam habet, facilis tantum tractationis, longissimi uerò laboris. Mars uerò inter cætera minimæ perfectionis in transformatione consistit tractationis utique difficillimæ, & laboris longissimi. Quæcunque igitur à uelocitate liquefactionis corpora remota sunt, difficilia inueniuntur in transmutationis opere & tractationis. Et sunt huiusmodi Venus & Mars: quæ uerò sunt magis, magis: & quæ maximæ, maximè. Quæcunque uerò maioris liuiditatis infectionem sunt participantia: et hæc longioris laboris inueniuntur, & minoris perfectionis. Quæcunque attamen perfectionum diuersitates, paulò prius à nobis determinatæ in minori & medio operis artificio repertæ sunt. In maiori uerò unius perfectionis sunt omnia, nõ autẽ unius tractationis, aut laboris sunt. Remanet enim ea quæ est tractationis facilitas et difficultas: et quæ breuitas laboris, & lõgitudo in radice uitiata corpora inuenta sunt. Iã igitur principia naturalia traditione uera, quæ est ex intẽtione naturæ ipsorũ corporũ ascripsimus: et ipsorũ corporũ similiter determinantes sermones in singulis capitulis ueraciter exposuimus, & secundũ sentẽtiam eorum, qui intima naturæ uidere poterunt, & secundum nostram qui ad ea peruenimus cum instantia laboris. Nunc uerò secundum quod inuenimus, expedit huius artis defectum supplere,

plere, & principia omnia huius magisterij tradere in nostri ultima sermonis parte, & perfectionem quã uidimus, secundum eis exigentiam cum causis suis monstrare.

LIBRI SECVNDI
SVMMAE GEBERIS PHILOSOPHI perspicacissimi De principijs magisterij, & perfectione eiusdem Prohœmium.

SVNT DVO, QVAE DETERMInanda *sunt principia, scilicet huius magisterij, & perfectio eiusdem. Sunt itaque huius artis principia modi operationũ ipsius, quibus applicatur artifex ad hoc magisterium, qui quidẽ ad se inuicem sunt diuersi. Est enim unus modus Sublimatio, &* Descensio *alter, et unus est* Distillatio, *& unus ex modis est* Calcinatio, *& alius* Solutio, *Sextus coagulatio, Septimus uerò* Fixio, *Octauus est* Ceratio, *de quibus singulis enarrationem faciemus.* Perfectio *uerò consistit ex cõsyderatione rerum, quibus perueni tur ad eam, & ex consyderatione rerum iuuantium, & ex cõsyderatione ipsius rei quæ ultimo perficit, & ex con syderatione rei ex qua cognoscitur, si in perfectione fuerit magisterium uel non. Consyderatio uerò eorũ quibus peruenitur ad operis complementum, est cõsyderatio substantiæ manifestæ, & colorum manifestorum, & ponderis in unoquoq; corporum mundatorum, & eorum scilicet cor=*

porum mundatorum, & eorum scilicet corporum quæ nõ mutanda sunt ex radice suæ naturæ absque ullo artificio, & consyderatio eorum similiter in radice sua, quæ mutanda sunt cum artificio, & consyderatio principiorum corporum secundum suum profundum occultum, & manifestum, secundum naturam suam sine artificio, & eorum similiter cum artificio, quoniam si non cognoscerentur corpora & illorum principia in profundo suæ naturæ & manifesto cum artificio & sine, nesciretur quid superfluum in eis, & quid diminutũ esset: quare necesse foret, nos nunquam ad perfectionem trãsmutationis illorum peruenire. Consyderatio rerum iuuantium perfectionem, est consyderatio naturarum illarum rerum, quas corporibus sine artificio uidemus adhærere et mutationem facere, & sunt Marchasita, Magnesia, Tutia, Antimonium, Lapis lazuli: & consyderatio eorum, quæ sine adherentia corpora mundificant, & sunt scilicet sales & alumina, nitra, & baurachia, & quæ sunt naturæ huius, & consyderatio uitrificationis mundantis per consimilem naturam. Consyderatio uerò rei quæ ultimo perficit, est cõsyderatio electionis puræ substantiæ Argenti uiui, & est medicina, quæ ex materia illius assumpsit originem, & ex illa creata est. Non est autem ista medicina Argentum uiuum in sui natura, nec in tota substantia, sed fuit pars illius, non est autem naturæ suæ, cum lapis noster factus est pars eius, ipse enim illustrat, & ab adustione conseruat, quod perfectionis est significatio. Cõsyderatio uerò rei, ex qua cognoscitur utrũ

magisterium

magisterium in perfectione sit uel non, est consyderatio cineritij, cementi, ignitionis, fusionis, expositionis super uapores acutos extinctionis, cōmixtionis Sulphuris, & rei adurentis corpora, reductionis post calcinationem, & susceptionis Argenti uiui facilis uel difficilis. Hæc autem omnia narrabimus cum causis suis, & cum experientijs facilibus, quibus poteris manifestè cognoscere sermones nostros nō uarisse. Et hæc experimēta erūt penitus nota.

De sublimatione ad quid inuenta sit. Cap. 1.

CONSEQVENTES *igitur nostrum propositum dicimus de Sublimatione, & fuit causa inuentionis eius, quia non inuenerunt antiqui nostri neque nos, neq; qui post nos erunt, aliquid, quod uniretur corporibus nisi spiritus solos, uel aliquid quod naturam corporis uel spiritus in se contineat, & hos proiectos super corpora, sine illorum mundatione uiderunt, uel non perfectos colores dare, uel ex toto corrumpere, adurere, denigrare, & defædare: et hoc secundum diuersitatem ipsorum spirutuum. Quidam enim sunt adurentes, ut Sulphur & Arsenicum & Marchasita, & hi quidem corrumpūt ex toto. Alij uerò non adurunt, ut omne genus tutiæ, et hi quidem imperfectos colores dant, & illud ideo, quoniam qui adurunt, denigrant & defœdant, duplici de causa hoc*

faciunt, una, quoniam unctuositas Sulphuris, de cuius proprietate est de facili inflammari, & per inflammationem denigrari, & per consequens denigrata corrumpi ab eis non est ablata. Altera uerò causa est terreitas, quæ ab eis similiter separata non fuit. In his autem, in quibus non datur perfectus color, causa est sola terreitas, liuidum faciēs. Potest etiam, & adustio liuidum creare colorem, ideoque ingeniati sumus hos mūdare ab unctuositate uidelicet adurente, eam habentes, scilicet & à terrea superfluitate omes. Et ad hoc per nullum magisterium possumus peruenire, nisi per solam sublimationem. Ignis enim cum eleuatur, subtiliores partes semper eleuat, ergo dimittit grossiores: ex hoc patet per sublimationem spiritus à terreitate mundari, quæ ingreßionem impediebat, & colorem immundum dabat. Experientia uerò satis tibi notū facit per uisum tuum, illos ab ea absolutos esse. uides enim eos splendidiores, & magis peruios, & eos facilius corporum densitates subintrare, & penetrare, & non fœdum ut prius facere. Quòd uerò per sublimationē adustio remoueatur, patet experimento, quoniam Arsenicum, quod prius ante sui sublimationem impurum erat, ab adustione, post eius sublimationem inflammari se non permittit: sed solummodo sine inflammatione recedit: & hoc idem in Sulphure experimentum inuenies. Quia igitur in nullis alijs, quàm in spiritibus, uidimus adhærētiam ad corpora cum alteratione, per nulla alia fuimus ab eis excusati, quin necessarium fuerit illos præparasse cum mundificatione illorū,

quæ

quæ est per sublimationem, ideoque hæc fuit causa necessaria inuentionis sublimationis. Igitur narremus eius ordinem totum: sine diminutione, & ipsius essentiam.

De diuersitate Sublimationis, & qualiter debeat fieri & ordinari.

Cap. 2.

DICIMVS *igitur quòd Sublimatio est rei siccæ per ignem eleuatio cum adhærentia sui uasis. Sublimatio uerò diuersificatur propter diuersitatem spirituum sublimandorum, quædā enim fit cum ignitione, quædam uerò cum igne mediocri, quædam autem cum igne remisso. Si igitur sublimetur Arsenicum uel Sulphur, necesse est illa per remissum ignem sublimari, quoniam cum habeant partes subtilissimas coniunctas uniformiter grossis: ascenderet utique tota illorum substātia sine purificatione aliqua, immo denigrata & etiam combusta. Vt igitur separet quis immundam terream substantiam, necesse fuit inuenire ingenia duarum generationum: proportionem, scilicet ignis & mundificationem cum commixtione fæcum: quoniā commixtio cum fæcibus partes comprehēdit grossas & tenet illas in alutelis fundo depressas, nec eas scandere permittit. Vnde & necesse est artificem triplicem ignis gradum sublimationi applicare. unum proportionare taliter, quòd per eum ascendant alterata tan=*

tum & mundiora & lucidiora, & per hoc manifestè uideat ea mundari à terra fæculenta. Alter uerò gradus est, ut quod in fecibus remansit de pura illorum essentia, sublimetur cum maiori expreßione ignis, uidelicet cum ignitione aludel & ipsarum fæcum, quam uidere poterit artifex cum oculis suis manifestè. Tertius gradus est, ut administretur ignis debilißimus et sine fæcibus ei quod sublimatũ à fæcibus est, & quod iam ita est depuratũ, quòd uix aliquid de illo ascendat, et quod ascendet de illo, sit res subtilißima, quæ huic operi nihil ualet, quoniam illa est res qua mediante adustio perficitur in Sulphure. Est igitur tota sublimationis intentio hæc, ut remota terreitate illius per ignis administrationem debitam, & abiecta similiter ex eo subtilißima & fumosa illius parte, quæ adustionem cum corruptione efficit, relinquatur nobis pars illa, quæ ita in æqualitate consistit, quæ simplicem fusionem su per ignem facit sine adustione aliqua, eadem de igne fugiente sine inflammatione illius. Quòd uerò subtilißimum sit adustiuum manifestißimis argumentationibus probatur: quia ignis ad suam conuertit naturam unumquodque eorum, quod magis affine illi est. Sed ex una quaque re adustibili magis affine est, quod ex illa est subtile. & adhuc magis affine est, quod subtilius est. Ergo & maxime affine quod subtilißimum est. Ab experientia similiter, quoniam Sulphur uel Arsenicum, non sublimata, uelocißimè inflammantur. Sulphur uerò facilius. Sublimatum uerò directè non inflammatur sed euolat & extenuatur sine in

ne inflammatione, præcedente tamen fusione. His itaque patet sermonem nostrum ueridicum esse. Probatio uerò administrationis fæcũ cum proportione sua est, ut eligatur materia illa, cum qua plus conueniant spiritus sublimandi: & cui permisceantur profundius, quoniam illa natura, cui magis uniuntur, potentior est in retentione fæcum sublimandorum, quàm cui non: huius rationabilis satis est manifesta probatio. Probatio uerò, quòd necessaria sit fæcum administratio est, quòd si non coniungitur Sulphur uel Arsenicum sublimandum cum fæce de aliqua re fixa: tunc necesse esset cum tota sui substantia ascendere non mundata. Experientia uerò sciunt nos uera dicere, qui in sublimationibus exercitati sunt. Probatio uerò, quòd necessaria sit talium fæcum administratio, quibus sublimanda conueniant & uniantur, in profundo suo est: quoniam si fæces nõ permiscerentur per minima, tunc idẽ contingeret, sicut si fæcem non haberent, scilicet ut ascenderet tota illorum substantia sine mundatione aliqua, si enim ascendunt sine fæcibus cum tota substantia: ergo similiter à fæcibus sublimata, cum quibus non uniuntur, ascendere necesse est. Experientia autem scit hoc esse necessarium, qui hoc uidit & nouit, quoniam cum sublimauit à re extranea, ab eorum natura, sublimauit in uanum, ut nullo modo depurata post ascensionem illorum ipsa inueniret. Si uerò cum calce alicuius corporis sublimauit, tunc bene sublimauit, & perfectè mũdare potuit cum facilitate. Est ergo intentio fæcum, ut administrentur de

calcibus metallorum. Est enim in illis facilis operationis sublimatio: cum rebus autem alijs difficillima. Non est *igitur aliquid, quod locum illorum poßit obtinere.* Non *autem dicimus sublimationem impoßibilem, sine calcibus corporum, sed eam difficillimam, & longißimi laboris & protelationis usque in desperationem. Sed in hoc tantum bonitatis habet, quoniam quod sublimatur absque fæcibus, uel sine corporum calcibus, est multæ quantitatis. Si uerò cum fæcibus, minoris: adhuc uerò & quod cum corporum calcibus est minimæ: sed facillimi laboris & breuißimi. Illud uerò, quod plus non excusat à fæcibus de corporibus, est omne genus salis præparati, & huius consimiliũ in natura, & est nobis cum salibus sublimatio multæ quantitatis, & poßibilis ab eisdem salibus sublimandarum fæcum separatio, per salium solutionem, quod nullis alijs rebus esse contingit.* Proportio *uerò fæcum est, ut quantitas fæcum quantitati sublimandorum proportionetur in quantitate.* In *hac etiam rudis artifex errare non poterit: mediocrem uerò artificem ponere medietatem ponderis sublimandorum ex fæcibus, sufficiẽs esse contingit, & in hoc errare non debet.* Exercitatio *uerò & maximè experto, minima illarum pars sufficit.*

Quanto enim minoris fæces sunt quantitatis, tanto & maioris exuberantiæ sublimationẽ necesse est esse: dummodo & secundum diuersitatem subtractionis fæcum fiat proportionalis illi subtractio ignis. In *parua enim quantitate fæcum paruus ad perfectionem sublimationis ignis*

efficiatur,

efficiatur, in magna magnus: in maiori maior. Sed quoniam non est res ignis, quæ mensurari poßit: ideo contingit, in illo errare sæpißime eum, qui in hoc exercitatus non est, tum ex diuersitate proportionis fæcum, tum etiã ex diuersitate fornacis & lignorum adurentium & similiter uasorum & coaptationis eorum, de quibus omnibus expedit artificem attentum sollicitare. Sed communem adducimus regulam, quoniam imprimis expedit cum paruitate ignis solam aqueitatem ex sublimandis exprimere: qua remota, si quid ascendit per illum, tunc in principio hic non augeatur ignis, ut per debilißimum ignem subtilißima pars tollatur, & seorsum deponatur, quæ est causa adustionis. Cum autem iam nihil uel modicum ascendit, quod experiri poterit cum intromißione bombacis uel licinij, in inferiori foramine aludel, uigoretur ignis sub eo, & quanti uigoris debeat esse ignis experientia licinij ostendet. Si enim parum de sublimando & mundum exierit, adhuc paruus erit ignis, augeatur ignis. Si uerò multum, & immundum, tunc superfluus est, subtrahatur ignis. Si uerò multum & mundum proportio, tunc iam inuenta est. Immundum uel mundum, multum uel parum, inueniri potest per extractionem licinij, quod in foramen aludel positum fuit: secundum enim quam quantitatem munditiam uel immunditiam ex sublimando respexerit artifex adhæsisse licinio, similiter sylogizare poterit & in tota sublimatione necessariò ignem proportionalem: & ex hoc ignis rectificationem inueniet sine fallacia. Melior uerò

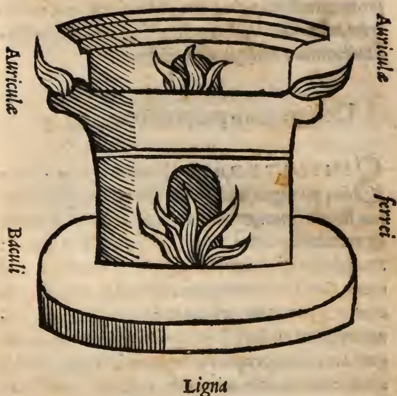
modus fæcum est, ut sumantur ferri squamæ uel æris combusti. Hæ enim propter priuationem multæ humiditatis, de facili Sulphur aut Arsenicum sibi imbibunt & secum uniunt: huius autem ueritatem sciet exercitatus solus.

De fæcibus & fornace. Cap. 3.

EXPEDIT ergo nos rectificare artificem, *in quibus continget omnibus errare ignoranter in horũ duorum spirituũ sublimatione. Narramus igitur ei, quòd si multas fæces posuerit, tunc si nõ augmentauerit ignem proportionalem, nihil ex sublimando ascendet, quomodo autem illum inueniat, iam sibi sufficienter narratum est. Et si paucam fæcum quãtitatem, uel nõ ex corporum calce posuerit, tunc & si illius proportionem non inuenerit, ascendet sublimandum cum tota substantia, & huius tradimus similiter inuentionem sufficientem. Ex fornace uerò similiter contingit errare. Nam magna fornax magnum dat ignem, paruum uerò parua. Si ligna & foramina auricularum eis proportionentur. Si igitur posuerit multam rei sublimandæ quantitatem in paruam fornacem, ignem eleuationis sufficientem non poterit exhibere. Si uerò paucam in magnam, sublimationem exterminabit propter ignis excessum. Similiter uerò spissa fornax, conculcatum & fortem dat ignem. tenuis uerò rarum & debilem: in quibus similiter errare contingit.*

git. Si uerò spissus & cum spaciosis auriculis sit furnus, clarum & magnum dat ignem: & cum strictis debilem. Item etiam si maior fuerit in coaptatione uasis ad furnum distantia à spondilibus eius, magnum dabit ignem. Si uerò minor, minorem: in quibus omnibus contingit errare maximè. Rectificatio ergo horum est, ut furnus scilicet construatur secundum intentionem ignis, quem quærit. Spissus, scilicet cum liberis auriculis cum distantia uasis aludel multa à spondilibus furni, si magnũ quærit ignem. Si uerò mediocrem, mediocritatẽ in his omnibus inueniat proportionalem: si uerò debilem, proportionem in his eidem inueniat. Et has proportiones omnes docebimus te inuenire cum proportione uera, & experientia determinata. Si igitur uis multam sublimationis quantitatem eleuare, tunc uas aludel tantæ capacitatis inuenias, quòd illam suscipiat super fundum ad eleuationem unius palmæ: & ad illud coaptes furnum, aut suscipiat aludel in medio sui cum distantia parietum suorum per duos digitos: & furno facto, facias illi auriculas quattuor æquè distantes proportione uera, ut uera æqualitas sit ignis ad omnes partes illius. Tunc uerò stipite ferreo in medio fornacis in spondilibus eius firmato, qui à fundo fornacis distet ad extensionẽ unius palmæ cum pollice suo: & ad spißitudinẽ unius digiti super eo firmetur uas aludel, et circũliniatur ad furnum, cuius præsens demõstrat descriptio. Auriculæ uerò si liberè et bene se expediũt, de fumositatibus & flamma: & liberè per totũ furnũ transiuerit

ignis in circuitu aludel, tunc bene proportionatum est: si uerò non, non: & tunc dilata eius auriculas, et si emendatur bene quidem: si uerò non, tunc necessariò relinquitur, quòd distantia aludel à parietibus parua est: radantur ergo parietes, & amplietur distantia, & postea tentetur. Reiteretur ergo ampliatio auricularum, et mensura spondilium, quousq; liberè se absoluat à fumo: & flamma in circuitu aludel sit lucida, & liberè per auriculas exeat. Ista est sufficiens experientia ad omnem sublimationis quantitatem, de inuentione magnitudinis furni et dilatatiõis auricularum eius & distantiæ aludel à parietibus suis.

Auriculæ
Auriculæ
ferrei
Baculi
Ligna

De ſpiſsitudine furni. Cap. 4.

INVENTIO ſpiſsitudinis furni eſt, quòd ſi quæras magnum ignem, maior ſpiſsitudo illius ſit, ad menſuram extenſionis palmæ cum pollice ſuo: ſi uerò mediocrem, ad menſuram ſolius palmæ: ſi uerò minorē, ad ſpiſsitudinem duorum digitorum formetur.

De lignorum proportione. Cap. 5.

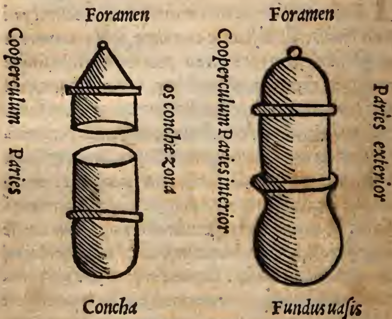
SIMILITER uerò ex lignis obſeruetur proportio, quia ligna ſolida fortem ignem, ſpongioſa debilem, ſicca magnum, & citò terminabilem, uiridia paruum & multum durantem. Similiter ſolida multum durantē: Spongioſa uerò multum & de facili terminabilem dant ignem. Conſyderatione igitur diſtantiæ aludel, et magnitudinis & paruitatis auricularum, & ſpiſsitudinis & tenuitatis furni, & diuerſitatis lignorum accidit omnium ignīū diuerſitates perquiri cū experientia ſua uera. Ex latitudine uerò maiore uel minore auricularum uel feneſtræ furni, per quam ligna intromittuntur, et adminiſtratione diuerſitatis lignorum, & additione & ſubtractione illorum, accidit inueniri determinatum ſpacium temporis durationis ignis ſcilicet ut ſcientia determinata ſciatur quantum unuſquiſq; ignis in ſuo gradu perdurare poterit & æqualitate. Et hæc inueſtigatio eſt maximè tibi utilis et neceſſaria

necessaria, quoniam per eam excusaberis à multitudine laboris immensi. Exerciteris igitur in ea, & in omnibus à nobis nunc nouissimè determinatis: quoniam qui se exercuerit inueniet: qui uerò non, non.

De forma aludel. Cap. 6.

INVENTIO *uerò uasis aludel est ut fingatur uas de uitro spissum: : de alia enim materia non ualeret, nisi fortè similis esset substantiæ cum uitro, solū enim uitrum & sibi simile, cum poris careat, potens est spiritus tenere ne fugiant, & exterminētur ab igne. Alia autem non, quia per poros eorum successiuè diminuuntur & euanescunt. Nec etiā metalla in hoc ualent quoniā spiritus per amicitiam & eorum conuenientiam in illa penetrant, & secum uniuntur: quare per illa transeuntes euanescunt, quod p ea quæ à nobis determinata sunt apertè probatur necessariò: & experientia repertum est hic nos uerum dixisse ergo per aliquod aliud non excusamur à susceptione uitri in compositione aludel. Fingatur ergo concha uitrea rotunda, cuius fundus sit paruæ curuitatis, & in medio spondilium eius formetur zona uitrea circundans eam extra & super illam zonam fundetur paries rotundus æquè distans à pariete conchæ, ad grossitudinem cooperculi ipsius conchæ, ita quòd in distantiam hanc cadat paries coopertorij largè sine pressura. Altitudo uerò huius parietis*

ſit ad menſuram altitudinis parietis conchæ, aut parum plus, uel minus. Formentur uerò duo coopertoria ad menſuram huius cõcauitatis duorum parietum æqualia, quorum longitudo ſit æqualis, & ſit unius ſpannæ: & figura eorum, figura ſcilicet piramidalis, in quorum capitib. duo æqualia ſint foramina, unum in uno: aliud in alio, in quibus ambobus poßit cadere maior gallinæ penna, ut hic præſenti conſcriptione monſtratur.

Est ergo tota uasis intentio, ut possit moueri secundũ artificis uoluntatē coopertorium illius et quòd iunctura sit ingeniosa, per quam sine lutatione aliqua non pateat spiritibus egreßio. Qui ergo in hoc poterit magis ingeniari, nõ excuset se ab hoc per nostram traditionem. Et est specialis intentio super hoc scilicet ut concha inferior cũ spondilib. suis usq; ad medium subintret coopertorium suum. Cum enim fumorum sit ascendere & non descendere: per hoc inuenimus inuentione ista spiritus non habere ad consumptionem exitum, & habet præexcellere modos alios quos inuentione nostra quæsiuimus. Et hoc experiendo, uidimus nos uerum æstimasse de illa. Intentio uerò una est, ut sæpißimè euacuetur aludel caput, ne præ nimia sublimandorum multiplicatione, in illud cadant ad illius fundum, & te detineat multitudo reiterationis sublimationis occupatum longo tempore. Est similiter intentio alia, ut semper seorsum separetur, quod sursum ad propinquitatem foraminis capitis aludel ascendit in puluerem, ab eo quod fusum & densum in frustris, & apud fundum illius peruium & clarum, cum adhærentia ad uasis spondilia concendisse inuenitur, quoniam hoc minus habet de adustione quàm quod propè foramē reperiatur scandisse: hoc autem in superioribus apertè probatur, ratione uidelicet et experimēto. Probatio uerò bonitatis et perfectionis sublimationis est iam dicta. Et est, quæ inuenitur clara & lucida & non aduritur cum inflammatione, hæc est ergo perfectio intentionum sublimationis, Sulphuris uidelicet &

Arsenici. Et si non inuenta est sic, reiteretur opus super illam cum consyderatione omniũ suarum intentionum quousq; sic inueniatur.

De sublimatione Mercurij. Cap. 7.

NVNC *uerò totam intentionem sublimationis* Argenti *uiui determinemus. Est ergo completa summa illius depuratio terreitatis & remotio aqueitatis illius. Excusamur enim à labore remotionis adustionis eius: quoniam eam non habet, sed solum fugam & terreitatem superfluam. Dicimus igitur, quoniam ingeniũ separationis superfluæ terræ ipsius, est commixtio cum rebus, cum quibus affinitatem non habet: & sublimationem eius reiterare ab eis multotiens. Et horum genus est tale, & calx corticum ouorum. & marmoris albi similiter, & uitrum* NB *minutissimè tritum, & salis omne genus præparatum. Ab istis enim mundatur, ab alijs uerò, cum quibus conuenit, nisi sicut in perfectione corpora, ut sunt Sol, & Luna, nõ mundatur, sed potius corrumpitur: quia sulphureitatem habent omnia talium, quæ ascendens cum eo in sublimatione ipsum corrumpit. Et in hoc experientiam uides, quia si sublimas illud à Stagno uel Plumbo: ipsũ post sublimationem infectum conspicies nigredine. Ergo melior est eius sublimatio cum his quibus non conuenit. Cum quibus*

bus autem conuenit melior esset, si sulphureitatem non haberent. Ideoq; *à talco melior est sublimatio quàm à rebus omnibus, quia illi parum conuenit, et sulphureitatem non habet.* Modus *uerò remotionis aqueitatis suæ superfluæ est, ut quando commiscetur calcibus, à quibus sublimari debet teratur: & commisceatur illis cum imbibitionibus: quousq; de illo nihil appareat, & post, super ignem lentißimum aqueitas imbibitionis remoueatur: qua recedente, & secum* Argenti *uiui aqueitas recedet, si tamen ignis tam leuis ut per eum* Argenti *uiui tota substantia non accendat.* Ex *multiplici igitur reiteratione imbibitionis cũ contritione & leui assatione aqueitatis illius maior deletur pars, cuius residuum per sublimationis reiterationem remouetur: & cum uideris illud albißimum præexcellens niuem albedine sua, & quasi mortuum aludel spondilibus adhærere: tunc super ipsum reitera sublimationem suam sine fæcib. quoniam adhæret pars sua fixa cum fæcibus, et nunquam per ingeniorum genus aliquod ab illis separari posset, aut post illud figas partem illius: et modum fixionis eius in sequentibus tibi expresse tredemus, et cum fixeris illam, tunc reitera sublimationis residuam partem super eam, ut illa similiter figatur, et serua, quod tentabis super ignem, si fusionem bonam dederit, tunc sufficientem sublimationem ad illud reiterasti.* Si *uerò non, adde illi de* Argento *uiuo sublimato partem aliquam: & reitera sublimationem donec fiat fusibile: quòd si lucidum & albißimum habuerit colorem & purum tunc bene mundasti: si*

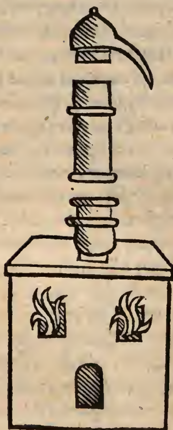
uerò nō, nō. Igitur ne sis ĩ præparatione illius, quæ p sublimationem fit, negligens: quoniam qualis erit mundatio, talis & perfectio per illum consequetur in proiectione illius, super unumquodq; imperfectorum corporum, et super ipsum uiuum non præparatum. Vnde et quosdam contingit Ferrum, & quosdam plumbum, & quosdam per illum Venerem, & quosdam Stagnum formare: quod contingit propter purificationis negligentiam, quandoq; ipsius solius, quandoq; & Sulphuris sibi admixti, uel eius comparis. Si ergo directè sublimando mundaueris, & illum perfeceris, erit albedinis tinctura firma & perfecta, cui non est par.

De sublimatione Marchasitæ. Cap. 8.

SVFFICIENTER *igitur sublimationis Argenti uiui summa intentionis tradita: nunc ad Marchasitæ sublimationẽ accedamus: Duæ tamẽ sunt illius sublimationes. Prima quidem sine ignitione perficitur. Alia uerò cum ignitione. & illud ideo, quia habet duplicem substantiam. Vnam scilicet Sulphur purum in materia sua. Aliam uerò substantiam Argentum uiuum mortificatum. prima utilis est sicut Sulphur: Secunda uerò utilis sicut Argentum uiuum mortificatum scilicet mediocriter præparatum. Assumamus igitur hanc ultimam, quoniam per illam excusamur à susceptione Argenti uiui, & à laboribus*

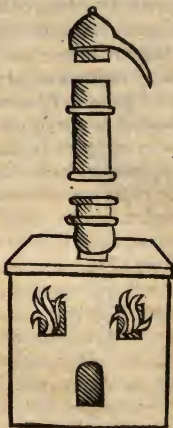
bus mortificationis eius. Est igitur totus modus sublimationis illius ut teratur & in aludel ponatur, & sublimetur sine ignitione Sulphur eius: semper remouendo quod ex ea sublimatur sæpißimè, propter causam dictam: et augendo ignis uigorem usq; ad ignitionem aludel: et eius prima sublimatio Marchasitæ debet fieri in uase sublimationis Sulphuris, quousq; Sulphur recesserit, & postea in isto succeßiuè & ordinatè, quousq; totum, quod in ea de Sulphure constat exierit, quod probare poteris his manifestis experientijs. Nam cum totum illius Sulphur fuerit eleuatum, uidebis colorem eius quod post illud sublimabitur, mutari in albißimum mixtum cœlestino eidem colore clarißimo & amæno. Aliter quod erit de Sulphuris natura comburetur, & flammam dabit ut Sulphur, quod uerò secundò post illud sublimatum fuerit, nec inflammabitur, nec proprietates Sulphuris ostendet aliquas, sed uiui Argenti mortificati in sublimationis iteratione. Illud ergo colligamus per suum sublimationis modum, qui est, ut fiat uas terreum solidißimum, & bene coctum, ad longitudinem mediæ staturæ uirilis: ad latitudinem uerò per quam manus subintrare posit: & fiat fundus qui separari & coniungi poßit, ad similitudinem unius parapsidis profundæ multum: & mensuretur ab orificio illius uasis usq; prope fundum, ad mensuram longitudinis unius manus cum digitis suis: & de illo loco usq; ad caput eius uitrificetur interius uas, uitrificatione spissa multum, et super caput eius ponatur alembich cum lato naso: in tali enim ua

se sublimatur illud. Coniungatur ergo fundus cū uase suo per lutum firmæ tenacitatis, et super ipsum fundum spargatur Marchasita. & super caput uasis alembich latinasi & ponatur in furnum: de cuius proprietate sit fortem ignitionem dare fusionis scilicet Argenti uel Veneris, si artifex indiguerit, quod in summa nostri operis, ubi diuersitates instrumentorum narrabimus tibi & trademus sufficienter: et caput illius furni claudas, cū rota habente foramen in medio sui ad magnitudinem uasis, per quod illud uas intrare posit, & luta iuncturas in circuitu uasis & furni, ne ignis exiens impediat te, & sublimationis adhærentiā, relictis solis quatuor fenestris paruis in rota, quæ claudi, et aperiri poßint, per quas mittantur carbones in furnum, & in lateribus fornacis similiter quatuor. quasi inter medijs, per quas & similiter carbones mittantur, cum sex uel octo foraminibus ad magnitudinem digiti minoris, quæ nunquā claudātur, ut per illa furnus à fumositatibus se liberè poßit expedire. Et sint foramina illa in iunctura furni cum rota sua.

Alembich
Virri
ata
per
apsis

se sublimatur illud. Coniungatur ergo fundus cū uase suo per lutum firmæ tenacitatis, et super ipsum fundum spargatur Marchasita. & super caput uasis alembich lati nasi & ponatur in furnum: de cuius proprietate sit fortem ignitionem dare fusionis scilicet Argenti uel Veneris, si artifex indiguerit, quod in summa nostri operis, ubi diuersitates instrumentorum narrabimus tibi & trademus sufficienter: et caput illius furni claudas, cū rota habente foramen in medio sui ad magnitudinem uasis, per quod illud uas intrare possit, & luta iuncturas in circuitu uasis & furni, ne ignis exiens impediat te, & sublimationis adhærentiā, relictis solis quatuor fenestris paruis in rota, quæ claudi, et aperiri possint, per quas mittantur carbones in furnum, & in lateribus fornacis similiter quatuor. quasi inter medijs, per quas & similiter carbones mittantur, cum sex uel octo foraminibus ad magnitudinem digiti minoris, quæ nunquā claudātur, ut per illa furnus à fumositatibus se liberè possit expedire.

Et sint foramina illa in iunctura furni cum rota sua.

Alembich
Virri
ata
per
apsis

Furnus uerò magnæ ignitionis est, cuius spondilia sint ad altitudinem cubitorum duorum, & in medio sit rota minutissimis & sæpissimis perforata foraminibus, cum luto fortiter annexo, capita uerò foraminum superius sint stricta: inferius lata, ut cinis & carbones possint liberius ex illis cadere, & relinquat ipsa continuè ad susceptionem aëris liberi aperta. Nam aëris libera & multa suceptio per inferiora foramina, est causa una magnæ ignitionis per furnum: exerciteris ergo in eo & ipsum inuenies. Causa uerò longitudinis uasis est, ut extra ignem multa quantitas eius extendatur & infrigidetur: ut fumi sublimationis, locum refrigerij inueniant, & adhæreant, & non inueniant uiam fugæ, & suæ exterminationis. Hoc nouit ille, qui dum sublimasset in breuibus aludel, nihil ex sublimato inuenit, quoniam propter breuitatem aludel æqualis fuit per totum ignis. Ideo semper in fumi substantia cōuersum sublimandum stetit & non adhæsit, sed successiuè per poros uasis euanuit. Vas ergo in omnibus sublimandis ad maiorem sui partem in locum sui refrigerij extendatur Causa uerò uitrificationis uasis est, ne fumi ascendentes in loco suæ ascensionis, porosum inueniant aludel parietem & per illum penetrantes fugiant. Vitrificatur uerò locus ascensionis illorum ut reseruetur illis uia fugæ, fundus uerò aludel, non quia ipsius fundus in magno igne consistit: qui uitrificationem ipsius funderet: qua fusa, & fundus eius & similiter sublimandum funderetur & uitrum fieret. Est enim uitri proprietas, omnia fundere et ad se conuertere

uertere. His igitur omnibus consyderatis cum causis corũ fiat ignis sub aludel, quousq; certificatus fueris experientia ueridica, totum illud ascendisse. Est autem experientia intromißio baculi terrei bene cocti habentis foramen paruum in capite suo usq; ad medium eius ueniens, ad quantitatem digiti minoris propè ipsam rem à qua fit sublmatio

Baculus *terreus*

Et si foramini aliquid adhæserit ex sublimando, non est totum sublimatum: si uerò non: sublimatum est. Et hac eadem exercitatione in sublimandis certificari poteris omnibus.

De sublimatiõe Magnesię et Tusię. Cap. 9.

SVBLIMATIONIS *Magnesiæ & Tutiæ, est eadem intentio cum intentione ultimæ Marchasitæ sublimationis.* Non *enim possunt hæc omnia sine ignitione sublimari: ideoq; omnia unam intentionem habent cum causis et experientijs eisdem, & habent unum ordinem generalem, quoniam sine fæcibus sublimari debet, quodcunq; sublimari cum ignitione necesse est: quoniam in seipsis fæces habent sufficientes, imò superfluas: & huius signum est difficultas suæ sublimationis.*

De sublimatione diminutorum corporum. Cap. 10

SVBLIMANTVR *& similiter omnia corpora à perfectione diminuta: & hoc eodem ordine & non cadit diuersitas aliqua nisi quia ignis sublimationis uehemẽtior est ĩ corporib. q̃ in Magnesia, Marchasita & Tutia.* Et *nõ diuersificãtur corpora in sublimationib. suis, nisi quòd quædam indigent admixtione rei subleuantis ea: quædam uerò non: ut facilior fiat eorum eleuatio. Sed una tamen specialis in corporum sublimatione consideratio & experientia reperta est bona, uidelicet, ut in fundo aludel non sit multa corporis sublimandi quantitas: quia multitudo sublimationẽ impedit: et planities sit in fundo aludel sublimationis, et non concauitas, ut poßit æqualiter & tenuiter super fundum sparsum corpus: æqualiter & multum in suis omnibus partibus æqualiter eleuari.*

Corpora

Corpora uerò indigentia admixtione rei eleuantis, sunt Venus & Mars: propter suæ fusionis tarditatem. Venus utique indiget Tutia: Mars uerò Arsenico: & cum eis eleuantur de facili, quoniam cum eis maximè cõueniunt. Fiat igitur post istorum consyderationem sublimatio ut in Tutia, & sibi similibus in sublimatione, & disponetur eorum sublimatio hoc eodẽ ordine cum causis & experẽtijs suis.

De Descensione. Cap. 11.

NARRATIS *itaque Sublimationis intentionibus cum causis suis omnibus, restat nos nunc Descensionis modum mõstrare, cum causis suis, similiter cum suo ordine determinato & completo. Fuit autem causa inuentionis illius triplex. Vna scilicet, ut cum medicina aliqua inclusa est in illo uase, quod uocatur Descẽsorium uel Chimia, post fusionem descendat per foramen eius: & tunc sumus certi fusionẽ suscepisse. Alia causa, ut corpora præseruentur à combustione debilia, per eam descensionẽ post reductionem à calcibus eorum. Nam cum à calcibus corpora debilia attentamus reducere, non omnem illorum partem tempore uno reducere possumus. Si igitur pars illa, quæ primò in corpus reducta est, reductionem potius expectaret, per ignem euanesceret tunc maior illorum quantitas. Necesse igitur fuit ingeniari, ut cum statim reducta est pars, ab igne deponatur. Hoc autem per Descensorium fit. Est & tertia causa inuentionis corporum, depurans ab*

omni re extranea. Descendit *enim corpus fusum mũdum, & omnem rem extraneam in concauitate illius dimittit. His itaque necessitatibus, inuenta* Descensione*, determinetur modus illius cum instrumẽto suo prius notificato cum causis suis.* Dicimus *igitur, quòd forma eius talis sit, ut fundus illius sit acutus, & parietes illius æqualiter, sine scrupulo sint terminantes in fundi acuitatem, ut posit unumquodque liberè sine adhærẽtia ad illius fundi foramen descendere.* Et *coopertorium eius, si necesse fuerit, sit ad similitudinem planæ parapsidis, & bene conueniat illi, & sit de bona & firma terra, non de facili per ignis præssuram fundente.* Mittatur *ergo res, cuius intentionis sit, descendere in illud, super baculos rotundos, ex terra factos, ut magis fundo superiori approximetur, & cooperiatur cũ eo, & iunctura firmetur, & in igne de carbonibus ponatur, & super ipsum suffl, etur, quousque tota res prædicta descendat in uas sibi suppositum.* Potest *tamen, si res fuerit difficilis fusionis, poni super tabulam planam, uel paruæ concauitatis, à qua posit de facili descendere, cum inclinatione capitis descensorij parua: quoniam in illa firmius stabit, & diutius ignem suscipiet, & meliorem fusionem dabit: & sæpisimè tentari potest inclinatione capitis* Descensorij, *si fusa fuerit. Purificantur enim per hoc corpora. Sed per pastillum melius purificantur. & eius modus purificationis est idem, cum modo purificationis* Descensorij. Et *ideo per illud excusamur: tenet enim fæces corporũ* Descẽsorium *& melius: ideo narramus modum illius cum.*

ea. Dicimus igitur, quoniã accipimus corpus, de cuius intentione eſt mundari. Et illud in granis minutiſsimis, uel limaturis, uel in calcem, quod perfectius eſt redigimus, & miſcemus calcem cũ aliquo, de cuius intentione non ſit fundi, ſicut albumen oui, & ſapo, & poſtea illud fundimus. Inuenimus enim per illud corpora mundari multa reiteratione, ſed nõ mundificatione perfecta, quam perfectionem ſciamus eſſe, ſed mundificatione utili, ut medicina ſuſcepta perfectionis, melius et perfectius per eam transformentur corpora, eſt enim adminiſtratio precedens cauſam. Omnem tamen adminiſtrationem ſufficienter in ſequentibus tibi narrabimus. Deſcenſorij uerò modum & deſcriptionem ecce.

De

De distillatione triplici, scilicet per Alembich, Chimiam, & Filtrum. Cap. 12.

CONVENIENS *est igitur, ut sequentes propositum nostrum, sermonem de Distillatione tradamus cum causis suis. Est ergo distillatio uaporum aqueorũ, in suo uase eleuatio. Diuersificatur utique distillatio. Nam quædam est per ignem. Quædam uerò sine igne. Quæ uerò per ignem fit, duorum generũ inuenitur. Quædam est per eleuationem in alembic. Quædã per descensum, Chimiæ, qua mediante oleum ex uegetabilibus elicitur. Causa generalis inuentionis cuiuslibet distillationis est, purificatio liquorosi à fæce & sua turbulentia, & conseruatio illius à putrefactione. Videmus enim rem distillatam, quocunque distillationis genere, puriorem effici, & melius à putrefactione custodiri. Causa uerò specialis inuentionis illius, quæ per ascensum fit in alembich, est scilicet inquisitio aquæ puræ sine terra: cuius experientia est, quòd uides aquam distillatam nullam fæcem habere. Causa inuentionis aquæ puræ fuit imbibitio plurium medicinarum mundarum: ut si quando indigemus imbibitione, aquam puram habeamus, quæ fæcem post illius resolutionem non dimittat. Qua fæce medicinæ nostræ & spiritus mundari non possint, sed infici & corrũpi. Causa uero inuentionis eius, quæ per descensũ fit, fuit olei puri in natura sua extractio, quoniam per ascensum oleum in natura sua combustibili*

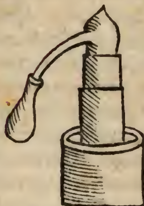
haberi non poterat: & huius inquisitio fuit, scilicet ut color eius, qui cum substantia eius permixtus est habeatur hoc enim iuuare potest in casu. Distillatiōis uerò, quæ per Filtrum sine igne perficitur, causa inuentionis fuit, aquæ sola serenitas. Dicamus ergo omnem distillationis modum cum causis suis. Eius itaque, quæ per ascensum fit est duplex modus. Alia enim fictili olla cineribus plena perficitur: alia uero cum aqua in uase suo cum graminibus, uel lanositate ordine suo disposita: ne cucurbita, uel distillationis alembich rumpatur, ad perfectionem deducitur. Ea uerò, quæ cum cineribus maiori & fortiori & acutiori perficitur igne, quæ autem cum aqua mansueto miscibili & æquali. Aqua enim acuitatem ignis non sucipit, quemadmodum & cineres. Ideoque per eam, quæ cum cineribus fit, colores & grossiores partes terreas eleuari contingit. Cū ea uerò quæ cum aqua fit, subtiliores & sine colore, & ad naturam aqueitatis simplicis approximantes. Magis subtilior ergo fit separatio per eam quæ cum aqua perficitur, quàm per eam quæ cineribus elicitur. Experientia bene nouit hoc uerum esse, qui cum distillasset oleum per cineres oleum uix alteratum suscepit in recipienti. Volens ergo partes eius separare, ad illud necessitate peruenit, ut contingeret per aquam distillari, & tunc per eius reiterationem separauit oleū in partes suas elementares purissimas ut albissimam & serenissimam aquam ex rubicundissimo extraxisset oleo, remanente in fundo alembich totaliter illius rubore. Per hoc igitur magisterium ad omnis rei uegetabilis

tabilis

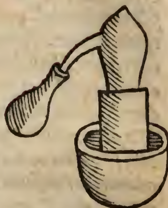
tabilis, & eius quæ ex uegetabili processit in esse, et omnis rei consimilis omniũ determinatã elementorũ separationẽ peruenire necesse est. Per eã uerò, quæ per descẽsum ad cuiuslibet rei oleũ perueniri determinatè potest. s. uegetabiliũ omniũ & eorũ consimiliũ. Per eã uerò, quæ per filtrũ est, ad cuiuslibet liquorosi serenitatem similiter perueniri põt. Hæc autẽ omnia, parũ sciẽtibus fiũt necessaria et manifesta, qui uerò hoc ignorat, nihil ex hoc nouit magisterio. Exercitetur igitur, & de facili ea inuestigabit. Dispositio ergo eius, quæ per cineres fit est, ut sumatur olla fortis ex terra & coaptetur in furno simili sublimationis furno, cũ eadẽ distantia furni à spõdilibus, per eandẽ inuestigationẽ, & similibus auriculis, super cuius fundũ ponantur cineres cribellati ad digiti spissitudinẽ, super quos ponatur uas distillationis & cooperiatur in circuitu eius cũ eisdem cineribus usq; propè collũ alẽbich: post infundatur res in illud de cuius intentione sit sic distillari. Vltimò cooperiatur illud cũ alembich: cuius collũ sigillatim suscipiat intus alterius collũ, ne uiã fugæ inueniat distillandũ: post lutetur alẽbich cucurbitæ inferioris intra se, usq; ad cõcauitatẽ canalis ipsius alẽbich, cũ cucurbita sua, ut firmetur eorũ iunctura, & supponatur ignis quousq; distillet. Alẽbich autẽ, & eius cucurbita de uitro sint, & ignis augeatur illi secundũ exigentiã distillationis, quousq; uideatur totũ distillatũ esse cũ magna ignis expresiõe. Secũdæ uerò intẽtionis distillationis dispositio, quæ per aquã fit, est similis huic in uase & alẽbich. Differt aũt ab ea in hoc, q, sumitur una olla ferrea uel ænea, & coaptatur ad furnũ ut dictũ est: & post su-

per fundũ illius ollæ stratũ de graminibus uel lana, uel re alia cõsimili, cõstruatur ad spissitudinẽ duorũ uel triũ digitorũ, ne cucurbita frangatur: & eisdẽ graminibus uel rebus consimilibus cooperiatur in circuitu cucurbita, usque prope collũ alembich, & super ipsa stramina uirgæ subtiles spargãtur, & super uirgas ponãtur lapides põderosi, qui suo pondere cucurbitã & alẽbich & ipsa stramina deprimãt: & depressa firmiter & stabiliter teneãt super ollæ fundum, ne natent leuigata per ipsam aquã. quia leuigatio hæc esset causa fracturæ uasis, & distillandæ rei perditio. post inter stramina fundatur aqua usq; ad ollæ plenitudinẽ, & supponatur ignis, quousq; distilletur totũ. Dispositio uerò eius, quæ per descensum fit, est ut fiat Descensoriũ uitreũ cũ coopertorio eius, & lutetur utrunq;, & intromittatur quod sic distillari intẽditur. & fiat ignis super caput illius, descẽdet. n. distillatio eius. Dispositio uerò eius, quæ per filtrũ fit, est ut ponatur distillandũ in conchã lapideã, & filtri bene abluti, et madidi, ponatur pars latior in dictũ liquorẽ usq; ad fundũ conchæ. Pendeat uerò exilior pars eius ab orificio cõchæ extra: & sub capite illius filtri ponatur uas recipiens distillãda. Cũ ergo incipiet distillare ipsum filtrũ: primò aqua distillabit, qua madidũ fuit: qua cessãte, succedet illi liquor distillãdus: qui si nõ serenus fuerit, totiens ad conchã reuertatur quousq; serenissimus distilletur: & quia facilia sunt omnia, magna probatiõne nõ indigent: ideo eorum probationem siluimus. Descriptio uerò & modus omnium uasorum distillationis cuiuslibet à nobis nunc tradatur.

Secundus distilla=
tionis modus

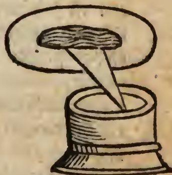

Primus distilla=
tionis modus

Quartus distilla=
tionis modus

Tertius distilla=
tionis modus

ut modo scribimus in sequentibus. Specialis uerò calcinatio corporum mollium est, ut cum his duab. intentionibus, sit intentio per eam calcinationem, illa indurare & ignire: ad quod peruenitur cum ingeniosa reiteratione calcinationis super illa, de qua in sequenti traditione determinare nos expedit. Inuenimus enim per id ingenium manifestè ipsa indurari. Sed manifestius Iupiter & citius induratur. Causa uerò inuentionis spirituum calcinationis est, ut ipsi melius figantur, & facilius soluantur in aqua: quoniam omne calcinati genus fixius est quàm non calcinati, & facilioris solutionis, quia partes calcinatæ magis subtiliatæ per ignem, facilius cum aquis commiscentur & in aqua conuertuntur: hoc scit qui expertus est. Calcinatio uerò aliarū rerū fuit exigentia præparationis spirituum & corporum, de qua latius determinabimus in sequenti. Nō autem est de perfectione horū aliquid taliū. Modus ergo calcinationis ea diuersus propter diuersitatem calcinandorū. Calcinantur enim, corpora aliter quàm spiritus uel aliæ res, & corpora etiam ad se inuicem differunt. Similiter diuersimodè calcinantur. Corpora enim mollia unum modū habent generalē ad calcinationis intentionem, scilicet, quòd ambo per solū ignem calcinari possunt, & per salis acuitatem præparati uel non præparati ambo similiter. Prius igitur per ignem solumodo sic perficitur, ut sumatur uas ferreum uel terreum, ad similitudinem parapsidis formatum, cuius structura sit firma, & coaptetur ad furnum calcinationis taliter, quòd sub illo poßint carbo-

nes proijci, & sufflari. Proijciatur uerò in fundum uasis illius Plumbũ uel Stagnũ, quod super tripodem ferreã uel trium lapidũ columnas sedeat firmiter, & ad furni sui parietes similiter firmetur, quatuor uel tribus lapidib. coartantib. illud ad eos ne uas moueri poßit: furni uerò figura eadem sit cum forma furni magnæ ignitionis, de quo narratũ est iam, & narrabitur similiter sermone completiori. Accendatur ergo sub illo furno ignis sub uase calcinationis, ad ipsius calcinandi corporis fusionem potens: & cum ipsum corpus fusum cutẽ nigram super se creauerit ignis calore, subtrahatur ab eo, cũ pala ferrea uel lapidea, quæ se non permittat aduri ad infectionẽ calcis. Hæc excoriatio tam diu continuetur, quousq; ipsum corpus in puluerẽ conuertatur, quòd si Saturnus fuerit, ad maiorẽ ponatur ignem, quousq; in citrinißimũ mutetur colorem calx eius. Si uerò Iupiter sit, exponatur & dimittatur, quousq; in albedinem calx eius mutetur completã. In hoc tamen solli citũ reddimus artificẽ, quoniam Saturnus de facili à calce sua redit ad corpus. Iupiter uerò difficillimè. Ideoq; ne contingat illũ errare in expositione Saturni, post primam eius puluerizationẽ, scilicet ad temperatũ ignẽ, ne prius redeat quàm perficiatur illius calx, quoniam temperantia ignis indiget & succeßione augmenti illius paulatim cũ cautela, quousq; in calce firmetur sua, ne de facili redeat in corpus, ut poßit illi maior ignis administrari ad suæ calcis perfectionẽ. Ne contingat similiter errare propter difficilẽ Iouis reductionẽ: ut si quãdo posuerit in reductionem

calcem

calcem eius, eueniat ei quod non reducat: sed inueniat eam prioris dispositionis, aut in uitrũ redactã, æstimet tunc reductionẽ eius impossibilem. Dicimus enim, quoniam si in Iouis reductione magnum non adhibuerit ignẽ, non reducet: si uerò magnum, non necesse est illũ reducere, sed possibile est illũ in uitrificationẽ adducere. Et illud ideo, quoniã Iupiter in profundo suæ naturæ Argenti uiui, fugitiuã inclusam habet substantiã, quod si longam in igne contraxerit morã, fugiet, et corpus priuatũ humiditate relinquet: quod potius ad uitrificationis, quàm ad corporis metallici fusionẽ conuerti reperietur. Omne enim propria priuatũ humiditate, nullam nisi uitrificatoriã dat fusionẽ. Ideoq; necessariò relinquitur, quòd cum ignis impetu maximo, uelociter reducat & celeriter festinet: aliter enim non reducitur. Exercitetur ergo ad illud, qui hoc uult scire.

De calcinatione cum salibus. Cap. 14:

MODVS uerò Calcinationis horũ duorũ corporũ, quæ à salis acuitate perficitur est, ut proijciatur super faciẽ illorũ quantitas salis, post quantitatem sæpissime in fusione sua, & permisceantur agitatione multa per baculũ ferreũ super ignẽ, quousq; per salis mixtionẽ in cinerẽ uertatur. & postea per eundẽmodum perfectionis, perficiatur illorũ calx cũ suis consyderationib. Sed in hoc est etiã differentia in horũ duorũ corporũ calcinatione, quoniã Plumbũ ex primis calcinationis laborib. ad puluerẽ conuertitur, facilius quàm Iupiter: non autẽ per=

Dependet autem huius causa ex eo, quòd Saturnus humiditatem magis habet quàm Iupiter fixam. & maiorem terreitatem quàm Iupiter. Veneris uerò & Martis est idem modus, diuersus tamen à primis, & illud propter liquefactionis eorum difficultatem, & est ut laminati ponantur ad fortem ignitionem: de cuius intentione non sit fundere, propter multam terreitatis eorum quantitatem, & multam sulphureitatis adustiue et fugientis mensuram de facili in hoc modo adducuntur in calcem, et illud ideo, quoniam ex multa terreitate Argenti uiui substantiæ intermixta, turbatur Argenti uiui continuatio, & ideo porositas in eis creatur: per quam & sulphureitas transiens euolare potest, & ignis ex causa illa ad eam accedens comburere & eam eleuare potest. Per hoc enim relinquitur, et partes minores fieri, & in cinerem per discontinuationem raritatis conuerti. Manifesta est ergo experiētia huius, quoniam exposita ad ignitionem Veneris lamina, flammam dabit sulphuream, & squamam in superficie sua causabit puluerizabilem, & illud ideo, quoniam ex propinquioribus eius partibus, faciliorem Sulphuris necesse est combustionem fieri. Modus uerò furni calcinationis huius est idem, cum modo furni distillationis, nisi quòd foramen solummodo unum debet super caput suum habere, unde à fumositatibus se liberè absoluat, & situatio calcinandorum in medio furni sit, ut in circuitu liberè ignem recipiat. Vas uerò eius sit terreum ad figuram parapsidis factum. Modus itaq; calcinationis spirituum est, ut eis ad fixionem approximātibus

mãtibus, administretur ignis succeßiuè & paulatim illum augendo ne fugiant, quousq; maximum eos tollerare ignẽ contingat, & uas eorum sit rotundum, & undiq; clausum & furnus idem cum nouißimè dicto. Cum simili autem furno, & simili uase, omnis similiter alia res calcinatur. Excusamur tamen à maiori labore, quàm qui adhibetur in custodia fugæ spirituum, quoniam alia res non fugit, nisi spiritus. & quæ spirituum naturæ approximat. Desriptio uerò omnium quæ narrata sunt nouißimè est hæc, quæ superius descripta est.

De solutionibus. Cap. 15.

DE dissolutione sermo noster ampliatus, innuit solutionem rei siccæ in aquam esse reductionem, quoniam omnis solutionis perfectio adducitur cum aquis subtilib. & maximè acutis, & acribus, & ponticibus, fæcem nullam habentibus, sicut est acetum distillatum, & uua acerba, & pyra multæ acritudinis, & mala granata similiter distillata, & his similia. Fuit autem causa inuentionis eius subtiliatio eorum, quæ neq; fusionem, nec ingreßionẽ habent, de quibus magna utilitas amittebatur spirituum fixorum uidelicet, & eorum quæ suæ naturæ sunt. Nam omne quod soluitur, necesse est salis aut aluminis, uel eorum consimilium, naturam habere. Est autem natura eorum, quoniam fusionem dant ante illorum uitrificationem, ergo & spiritus soluti, fusionem præstabunt similiter similem. Cum ergo multum ex natura sua corporibus & sibi inuiinuicem conueniat.

habita fusione, necesse est per illã corpora penetrare, et penetrando transmutare. Ad hoc uerò, quòd penetrent et transmutent sine magisterio non peruenitur, quod est scilicet ut post sublimationem & coagulationem illius, administretur illi aliquis ex spiritib. purificatus et mundatus, nõ fixus, & totiens ab illo sublimetur, quousq; secum maneat & illi ueslociorem præstæt fusionem, & ipsum in fusione sua à uitrificatione præseruet. De natura enim sic præparatorum spirituum, & corporum est non uitrificari, & à uitrificatione commixtum saluare, donec in commixto fuerint. Spiritus ergo, qui magis naturã seruabit spiritus, magis à uitrificatione defendet. Magis autem seruabit spiritus solummodo purificatus quàm purificatus, fixus, calcinatus, atq; solutus. ideoq; necesse est illi admisceri. Resultat enim bona fusio ex eis, & ingressio & fixio stans. Ex operibus autem naturæ probare possumus, sola saliũ & aluminum, & similium, naturam seruantia, solubilia esse. Non enim in operibus illius omnibus consyderantes, inuenimus alia solui, præter illa. Igitur quecunq; soluuntur, necesse est per illorum naturam solui. Sed quia uidemus omnia uerè calcinata solui, per reiterationem calcinationis, et solutionis. Ideo probamus per illud omnia calcinata, ad salium & aluminum naturã approximare. Ideoq; sese in proprietatibus necesse est concomitari. Modus ergo solutionis duplex est scilicet per fimum calidum, & per feruentem aquam: quorum est una intentio, et unus effectus. Modus uerò per fimum est, ut ponatur calcinatum

in

in ampulla uitrea, & super illud fundatur quantitas aceti distillati, uel consimilium duplum eius, & obturetur caput suum bene ne respiret, et sub fimo tepido triduo dimittatur, & postea per destillationem filtri solutum remoueatur: non solutum uerò iterato calcinetur, & post calcinationem iterato similiter soluatur donec per reiterationem operis illud totum soluatur. Modus uerò, qui per ebullientem aquam fit, uelocior est, & est ut calcinatum similiter ordinetur cum aceto, obturato foramine, ne res respiret. quæ in caldario pleno aqua & stramine sepeliatur, ut in distillationis modo per aquam præceptum attulimus per ordinem, & postea accendatur sub ea ignis, donec aqua p horam ferueat. Post uerò solutum per filtrum distilletur & seorsum seruetur non solutum uerò iterato calcinetur, & iterato eodem ordine soluatur, & per filtrum ut supra distilletur, uel reseruentur insimul mixtæ istæ solutiones, ut potius una sola distillatio fiat, donec per reiterationem calcinationum soluatur, descriptio uerò eius quod nunc dictum est superius habita est.

De coagulatione Mercurij & rerum solutarum Cap. 16.

COAGVLATIO *itaq; est rei liquorosæ, ad solidã substantiã, per humidi priuationẽ reductio. Est autem duplex inuentionis causa illius, Argenti uiui scilicet induratio: altera uerò medicinarum solutarum ab aqueitate illis admixta absolutio. Diuersificatur uerò secũ-*

dum ipsorum coagulandorum multiplicitatem. Alia enim Argentum uiuũ coagulatione indiget, alia uerò soluta medicina. Est autem, & ipsius Argenti uiui duplex coagulatio. Vna quidem per ablationem totius humidi innati ab illo. Alia uerò per inspißationẽ ipsius humidi, quousq; induretur. Coagulare autem illud difficillimè, atq; laboriose accidet, ad quod laboriose accedunt cum profunditate perspicacis industriæ, & nos narrabimus omne ingenium coagulationis illius. Ingenium uerò coagulationis, cogitauerunt quidam fore per conseruationem illius in igne temperato, qui cum illud putassent coagulasse, post remotionẽ eius ab igne, inuenerunt illud fluere sicut prius: per hoc ergo in stuporem adducti sunt, & in admirationem uehemẽtem, arguentes ad hoc perueniri non posse. Alij uerò necessariò ex principijs naturalibus supponentes humidũ quolibet ab ignis calore in siccitatem conuerti, conati sunt perseuarantiæ instantia continuare illius conseruationem in igne, & per hanc continuationem ad hoc peruenerunt, ut ex eis aliqui in album, aliqui uerò in rubeum conuerterint lapidem: aliqui uerò in citrinum cuius non fuit fusio nec ingreßio, & huius diuersitatis causam, non potuerunt æstimare, illud ideo abiecerunt. Alij uerò cum medicis illud coagulare conati ad hoc non peruenerunt, sed accidit eis illusio aut quia illud non coagulauerunt: aut quia insensibiliter illud ab eis extenuatum est: aut quia coagulatio eorũ non fuit in forma alicuius corporis, sed in forma Argẽti uiui cum plumbo mixti, & horum causam similiter ignorauerunt

uerunt. Alij uerò medicinas artificiosas componentes, illũ in proiectione coagulauerunt: sed eorum non fuit coagulatio utilis, quoniam ad imperfectum corpus illud conuerterunt & causam huius similiter uidere non potuerunt. Horum igitur nos narrare causas expedit, ut coagulationis illius magisterium artifex inueniat. Vt iam à nobis sufficienter narratũ est, uniformis est substantia Argenti uiui quare non est poßibile in breui spacio temporis per conseruationem illius in igne aqueitatem remouere suam. Nimia ergo festinatio, causa fuit primi erroris, cum uerò subtilis sit substantiæ ab igne recedit. Ignis igitur exceßus fuit causa erroris illorum, à quibus fugit. Cõmiscetur cum Sulphure Arsenico, & Marchasita, de facili, propter cõmunitatem in natura sua. Ideoq; per illa apparet coagulatum, non in forma corporis. sed Argenti uiui cum plumbo mixti. Non enim hæc cum fugitiua sint, poßunt illud in ignis pugna tenere, quousq; ad corporis naturã perueniat sed fugiunt secum per ignis incensionem: & illud est causa erroris illorum qui sic coagulant. Habet utiq; similiter Argentum uiuum humiditatem sibi multum unitam, quam ab illo separari non est poßibile, nisi per ignis cautam uiolentiam, uel per conseruationem eius in suo igne: & est suus ignis ille, quem augmentando secundum exigentiam suæ tollerantiæ illius humiditatem tollit, non relicta sibi parte ad fusionẽ metallicam sufficiente: qua remota non funditur & hæc est causa erroris illorũ, qui in lapidẽ illum coagulant non fusibilẽ: habet similiter Sulph. partes naturaliter sibi mixtas

quasdã tamen plus, quasdã uerò minus, quas remouere p artificiũ nõ est possibile. Cum igitur sit Sulphuris proprietas cum Argento uiuo, rubeũ uel citrinũ, secundũ mensurã suæ quantitatis creare colorẽ: eius ablationis proprietas Argento uiuo erit albedinẽ dare per ignem Hæc igitur est causa uarietatis colorũ illius post coagulationẽ eius in lapidẽ habet et similiter terreitatem Sulphuris admixtã, qua infici omnes suas coagulationes necesse est, & hæc est causa erroris illorũ, qui illud in corpus imperfectum coagulant. Ex diuersitate igitur medicinarũ coagulationis illius, accidit diuersa in coagulatione creari corpora, & ex diuersitate illius similiter quod coagulandũ est. Nam si medicina, uel illud habuerit Sulphur mixtũ non fixũ, necesse est corpus molle ex illo creari: Si uerò fixũ necesse est durũ & si albũ, album: si uerò rubeũ rubeum: & si remissum ab albo uel rubeo, remissum similiter necesse est fieri, & si terreũ infectũ: si uerò non, non et omne similiter non fixũ liuidũ creat: fixum uerò non, quantũ in illo est. Pura ergo illius substantia purũ creat corpus: nõ pura uerò è contrario. Accidit autẽ et similiter in solo Argento uiuo, absque Sulphuris cõmixtione diuersitas eadẽ propter diuersitatẽ mundationis et præparationis illius cum medicinis. Ideoq; contingit ex medicinæ diuersitate illusio in coagulatione illius per eã, quandoq; Plumbũ, quandoq; Iupiter, quãdoq; Venus, quandoq; Mars: quod propter impuritatem accidit fieri, quandoq; uerò Sol, quandoq; Luna, quod ex puritate euenire necesse est, & consyderatione colorum.

De Coagulatione Mercurij per præcipitationem. Cap. 17.

COAGVLATVR *igitur ex frequenti illius præcipitatione cum uiolentia ad ignis asperitatē. Asperitas enim ignis aqueitatem illius de facili remouet et hoc fit per uas, cuius figura sit multæ longitudinis, in quo inueniens refrigeriū, locum adhærentiæ inueniat & quietis, in eius spondilibus per suam longitudinem & non fuge uiam quousq; iterata uice ad illius fundum præcipitetur multa caliditate ignitionis, cum reiteratione multa, quousq; fiat fixum.* Coagulatur *similiter ex diuturna retētione in suo igne cum uase uitreo, cuius collum sit multæ longitudinis, & in uentre figuram ampullæ habeat cū continua colli eius aperitione, ut postea posit humiditas eius euanescere.* Coagulatur *uerò per medicinā illi conuenientē, & nos narrabimus in sequenti illā apertius.* Hic *uerò similiter ut intentionē nostrā super illā narremus completam, secundū quod per nostrū inuenimus experimentū.* Et *est medicina illa, quæ maximè illi in profundo adhæret, & p minima cōmiscetur ante illius fugā.* Ex *rebus ergo sibi conuenientib. necesse est illā colligere. Sunt autē huius corpora omnia, Sulphur uel* Arsenicū, *sed quia nō uidemus corpus aliquod in natura sua illū coagulare, sed ab eis ipsum fugere, quantumcunq; fuerit suæ conuenientiæ.* Ideo *consyderamus nullū corpus illi in profundo adhærere. Subtilioris ergo substantiæ et liquidioris fusionis necesse est medicinā*

illam esse, quã ipsa corpora. Ex spiritibus etiã nõ uidemus illis in natura sua manentibus firmam, & stabilem coagulationem fieri illius, sed fugitiuam & multæ infectionis, quorum quidem contingit, alterum propter spirituum fugam, alterum uerò ex terreæ & adustibilis substantiæ illorum commixtione. Ideoq; *ex hoc manifestè relinquitur, ex quacunq; medcĩa illius eliciatur, ipsam debere esse substantiæ subtilißimæ & purißime illi adhærentis ex natura sua facillimè, & tenuißimæ liquefactionis ad modum aquæ fixæ super ignis pugnam: hoc enim ipsum coagulabit & in naturam* Solarem *uel* Lunarem *conuertet.* Modos *ingeniorum medicinæ tibi dedimus ad quam per illos peruenire potes: & ipsam sermone sibi proprio determinauimus.* Sollicitè *igitur ad illam exerciteris, & eam inuenies Sed ut nos non increpare poßis ex eius insufficientia:* Dicimus *quoniam ex ipsis corporib. metallicis cum suo* Sulphure *uel* Arsenico *præparatis, & ex solis similiter corporib. hæc medicina elici potest.* Ex *solo uerò* Argento *uiuo facilius & propinquius, & perfectius inuenitur: quoniam naturam propriam natura amplectitur amicabilius & ea gaudet magis quàm extranea: & est in ipso facilitas extractionis illius substantiæ subtilis. Cum iam in actu subtilißimam habeat substantiã. Modi uerò inuentionis huius medicinæ* Mercurij, *sunt per sublimationem, ut à nobis narratum est sufficienter.* Modus *uerò fixionis illius, in capitulo suæ fixionis similiter narratus est.* Coagulationis *uerò solutorum modus, est per ampullam in cinerib. usq; ad collum in temperato igne, quousq; aqueitas euanescat.*

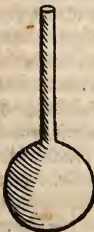
Descriptio longorum uasorum hæc est, & eorum in quibus fit omnis coagulatio.

De fixione & modis eius Cap. 18.

FIXIO *est rei fugientis ad ignem conueniens adaptatio. Causa uerò intentionis ipsius fixionis est, ut omnis tinctura, omnisq; alteratio perpetuetur in alterando & non mutetur. Diuersificatur uerò & ipsa similiter, secundum rerum figendarũ multiplicitatẽ: quæ sunt uidelicet, corpora quædam à perfectione diminuta, ut Saturnus, Iupiter, & Venus: & secundũ diuersitatẽ ipsorũ, spirituum, qui sunt Sulphur & Arsenicum in gradu uno, & Argentũ uiuũ in alio: in tertio uerò Marchasita Magnesia et Tutia: quæ oĩa prædicta soluuntur, coagulãtur et fixantur, & horum similia. Figuntur ergo corpora hæc à sua perfectione, diminuta per suam calcinationem: quoniã absoluuntur per eam à sulphureitate uolatiua & corrumpente. Et hanc calcinationem sufficienter in sua monstrauimus oratione. Figuntur uerò Sulphur et Arsenicũ duobus modis, scilicet per reiterationem sublimationis super illa in uase aludel, quousq; stent. Et ex hoc acquiritur intentio festinationis fixionis illorum, ut ingenieris ad inuentionem multiplicis similationis, reiterationis, in breui tempore: quod cum duob. fit aludel, cum duplicib. suis coperculis, hoc ordine, scilicet ut nunquam ab actu sublimationis desistant donec fixa fuerint. Proijciantur ergo cum in uno ascenderit in aliud aludel & sic alternata uice fiat: etiã nũquam ociosa permittantur aludel spondilibus adhærere, quin in continua sint ignis eleuatione,*

quousq; cesset illorum eleuatio: & quantocunq; breuiori tempore poteris multiplices sublimationis reiterationes multiplicare, tanto celerius continget ipsius fixionis tempus abbreuiare. Ideoq; *fuit secundus fixionis modus inuentus, qui est per ipsius sublimandi præparationē ad colorē ut continue in illo sit, donec figatur: et hoc fit p longū uas*

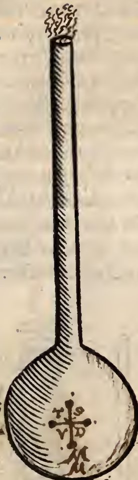

uitreum, cuius fundus sit terreus & non uitreus, quoniam scinderetur in partes: & sit illi artificialiter cum clausura bona connexus & per spatulam ferream uel lapideam, cũ ad spondilia eius adhæserit, deijciatur ad ima caloris continuè per alternas uices quousque figatur. Fixionis uerò modus Argenti uiui, est idem cum modo fixionis Sulphuris et Arsenici, & non diuersificantur inter se: nisi in hoc, quòd non possunt Sulphpur & Arsenicum figi, nisi prius eorũ partes inflãmabiles tenuißimæ, subtili diuisionis artificio ab eis separentur. Per hunc ultimũ fixionis modũ, Argentũ uiuum hanc consyderationẽ non habet. Nõ enim habet partes inflammabiles: & ad hoc similiter temperatiori ca-

Vas quintum

lore, quàm Argentum uiuum indigent. In hoc uerò modo diuersificantur, quia in longiori figuntur tempore, quàm Argentum uiuum, quoniam altius eleuantur, propter suã raritatem, quàm Argentum uiuum. Ideoque longiori uase indigent, quàm Argentum uiuum ad suam fixionem. Fixio uerò

xio uerò Marchasitæ, Magnesiæ, & Tutiæ est, ut cum post primam sui sublimationem acquisiuerimus aliquid, quod ex eis uolumus; abiectis illorum fæcibus, reiteremus super eas sublimationẽ, totiens cõuertendo quod superius ascendit, ad id quod inferius remansit, ex uno quoq; illorũ, quousque figantur. Descriptio uasorum iam tradita est.

De Ceratione. Cap. 19.

CERATIO *igitur est, duræ rei non fusibilis mollificatio ad liquefactionem. Ex hoc ergo manifestũ est, q causa inuentionis illius fuit, ut quòd ingressionem ex priuatione suæ liquefactionis, non habebat, in corpus ad alterationem, mollificaretur ut flueret, & ingressionem haberet. Putauerũt ideo aliqui cerationem fieri debere ex oleis liquidis & aquis. Sed erroneum est illud, & à principijs huius magisterij naturalibus semotũ penitus, & ex manifestis naturæ operibus reprobatum. Naturam enim non uidemus in ipsis corporibus metallicis, humiditatem citò terminabilem, immo diu durabilem ad illorum mollificationis & liquefactionis necessitatem posuisse. Si enim talem illis posuisset, relinqueretur necessariò, ut citissimè scilicet ignitione una corpora totaliter humiditate priuari cõtingeret: quare ex illo sequeretur, post unam ignitionẽ, corpus quodlibet, nec malleari, nec fundi posse. Quãobrem igitur imitantes naturæ opera, in quibus possumus, necesse est nos modum naturæ in cerando sequi.*

Cerat autem ipsa in radice cerationis fusibilium humiditate, quæ super omnes est humiditates expectans ignis calorem. Igitur & nos consimili ceratione, humiditate necessariò expedit uti. In nullis autem rebus melius & poßibilius hæc humiditas in ceratiua inuenitur, quàm in his uidelicet Sulphure & Arsenico propinquè, propinquius autem et melius in Argento uiuo. Horum autem humiditatem non uidemus, terram illorum relinquere, propter fortem unionem, quam in opere mixtionis naturæ habuerunt. In omnibus autem rebus alijs, humiditatem habentibus, experimẽto inuenies eam in resolutione à terrea sua substantia separari: et post illius separationem omni humiditate priuari. In spiritibus autem pædictis hoc minimè contingit. Ideoq; non est aliud, per quod ab illorum incerationis acceptione excusari poßimus. Modus ergo cerationis est per illos, ut totiens super rem cerandam multiplicetur eorum sublimatio, quousque in illa cum humiditate sua manentes, fusionem bonam præstent. Hoc autẽ non fiat ante illorũ perfectam mundationem, ab omni re corrumpente.

Libri

LIBRI TERTII SVMMAE GEBERIS PHILOSOPHI perſpicaciſſimi, De conſyderatione rerum ex quibus eſt perfectio magiſterij Prohœmium.

PRINCIPIORVM *itaque huius magiſterij diſcuſſione tradita, neceſſe eſt ex promiſſione noſtra intentum huius noſtræ artis completè proſequi, ſermone illi conueniente*. Et *eſt ſcilicet conſyderatio omnis rei, per quam perfectio huius operis aptius oſtendatur*. Et *conſyderatio neceſſitatis perfectionis medicinæ, ſcilicet ut diſcutiatur, ex qua remelius & propinquius eliciatur illa ad omnẽ imperfecti perfectionem*. Et *conſyderatio ſimiliter artificiorum, per quæ cognoſcamus an perfectio ſit completa*. His *itaque traditis, et tota erit perfectionis tradita cognitio, ſecundum noſtræ artis exigentiam*.

De Sulphuris & Arſenici eſsentia. Cap. 1.

COGNOSCERE *uerò non eſt poſſibile tranſmutationes corporum uel ipſius* Argenti *uiui, niſi ſuper mentem artificis deueniat uera cognitio illorum naturæ, ſecundum ſuas radices*. Prius *ergo corporum principia notificabimus: quid. ſ. ſint ſecundũ cauſas ſuas: & quid*

boni uel mali in se contineant. Postea uerò ipsorum omniũ corporum naturas cum suis omnibus monstrabimus proprietatibus: quæ uidelicet sint causæ corruptionis illorum cum suis experientijs. Comprobantes igitur imprimis spirituum naturam: quæ ipsorum sunt corporum principia afferamus: quæ sunt scilicet Argentum uiuum Sulphur & suum compar. Dicimus igitur quoniam Sulphur & suum compar pinguedo sunt terræ, ut iam supra narrauimus in capitulo de Sulphure: cuius experientia manifestam probationem elicias, per illius inflammationẽ, & facilem eius liquefactionem per calidum. Non enim inflammatur, nisi quod oleaginũ est, id est pingue, nec liquescit per calidum facilè, nisi quod illius naturam habet. Sulphur itaque & suum compar causam corruptionis habent, scilicet, inflammabilem substantiam & terream fætulentiam. Causam uerò perficientem habent mediocrem inter hanc scilicet & illam. Est igitur causa corruptionis in illo per hoc, q̃ nec fusionem, nec ingressionem habet. Causa uerò corruptionis, similiter est inflammabilis substantia, quæ nec stat, nec stare facit, & quòd nigredinem ex omni genere eius præstat. Causa igitur perfectionis in illis, est mediocris illorũ substantia: quia per illius terreitatem non turbatur ab ingressione, quæ per fusionem bonam perficitur, & per illius subtilitatem non remouetur eius impressio de facili, propter fugam. Non est autem mediocris illorum substantia, perfectionis corporum uel Argẽti uiui causa, nisi figatur: quæ cum non non fixa sit, licet illius impressio non moueatur,

ueatur, tamen de facili stabiliter perpetuatur. Ex his itaq; *elicitur mediocrè illius substantiam diuidere artificem necesse esse.* Diuidere *autem putauerunt quidam impossibile, propter fortem illius commixtionem: & illi quidem in suis operibus manifestis aduersi sunt. Nã & ipsi Sulphur calcinauerunt, et licet non multum, quòd nullam fusionem nec inflammationem dedit, sed illud per diuisionem necesse est euenisse, quoniam Sulphur in sui naturali commixtione permanens, necesse est inflammari, & cõburi: ergo per diuisionem diuersarum substantiarum in illo relinquitur, partem illius magis inflammabilem à partibus non inflammabilibus, seorsum in artificio separari.* Nam *si possibile est per calcinationem ad reductionem illarum partium inflammabilium in illo peruenire, necesse est ex illorum naturalibus operibus eos confiteri, ad omnem partium diuisionem peruenire. Sed quia hoc dependet ex subtilissimo artificio, cogitauerunt fore impossibile.* Patet *itaq; ex præmissis in capitulo, non esse Sulphur de ueritate nostræ artis, sed pars eius.* Et *nos iam deduximus te in cognitionem artificij, per quod ad illius diuisionem possibile est peruenire.* In *Arsenico uerò quia in radice suæ mineræ, per actionem naturæ resolutæ sunt multæ illius partes inflammabiles, ideo artificium eius separationis est facile: sed ipsum est albedinis tinctura. Sulphur uerò rubedinis.* In *Sulphuris igitur diuisione, magnam adhibere cautelam necesse est.*

De Mercurij essentia. Cap. 2.

IN *Argento uiuo similiter necesse est superflua demere.* Habet enim corruptionis causam, scilicet, terreã & adustibilem, absque inflammatione aqueitatis, substantiam, quibus in sublimando purgatur. Putauerunt tamen aliqui non superfluam habere terram uel immunditiam. Sed uanum est quod cogitauerunt. Videmus enim ipsum multæ liuiditatis, & non albedinis, & præterea similiter per leue artificium uidemus ex illo terram nigram & fætu lentam emanare per lauationem: cuius modum narrabimus in capitulo de Mercurij lauacro: & diximus similiter in capitulo de Sublimatione Mercurij: & similiter de solutione Mercurij. Sed quia duplicem est illius perfectionẽ elicere, & illud perficere: ideo necesse est ipsum duplici mundationis gradu præparare. Sunt enim duæ mundationes Mercurij necessariæ. Vna per sublimationem ad medicinam, na & hoc hic innuitur: Alia per lauacrum a coagulationem, & illa innuitur in capitulo de medicina Argenti uiui, ex quibus elicitur. Si enim uolumus medicinam ex illo creare: tunc necesse est à fætulẽta suæ terreitatis substantia mundare, per sublimationẽ: ne in proiectione creet colorem liuidum: & ipsius aqueitatem fugitiuam delere necesse est, ne totam medicinam in proiectione fugitiuã faciat, & mediocrem illius substantiam saluare per medicinam, de cuius proprietate est nõ aduri, & ab adustione defendere, & quæ non fugit, & fixum facit. Probamus itaq;

perfectiuum esse illud manifestis experientijs. Nam uidemus Argentum uiuum, magis Argento uiuo adhærere: & eidem magis amicari: post illud uerò Aurum, & post, Argentum. Ideo ex hoc relinquitur Solem & Lunam esse suæ naturæ magis. Alia uerò corpora nõ uidemus ad illud tantam conformitatem habere: ideo enim ipsa ueridicè innuimus minus sua natura participare. Et quæcũque uidemus plus ab adustione saluari, illa consyderamus plus suam naturam habere & possidere. Ideoq; relinquitur ipsum Argentum uiuum esse perfectiuum & adustionis saluatiuum, quod est perfectionis ultimum. Secundus uerò gradus mũdationis illius ad ipsius coagulationem est, ut sufficiat illi solummodo lauatio suæ terreitatis per mundationem: cuius modus hic est, ut sumatur patella uitrea uel terrea, & in ea mtitatur Argentum uiuum, super quod fundatur robes parua quantitas, uel alterius rei consimilis, quæ sufficiat adc ooperiendum illud, post mittatur ad ignem lentum ne ferueat, & agitetur continuè cum digitis super fundũ patellæ, ut diuidatur Argentum uiuum in similitudinem subtilissimi pulueris albi, donec totum acetum euaporet, & ipsum Argentum uiuũ redeat, post uerò, quod fætulentũ & nigrum uideris ex illo emanasse, laua & abijce, & hoc iterata uice multiplica, quousque uideris colorem suæ terreitatis in clarum, mixtum albo cælestino colori perfectæ multari: quod perfectæ lauationis est signum. Cum igitur peruenerit ad illud, proijciatur super ipsum medicina suæ coagulationis, & coagulabitur in Solificum uel Lunificũ,

secundum quod præparata extiterit, & ipsius narrationē in sequenti ponemus. Ex iam ergo dictis patet, & similiter Argentum uiuum non esse perfectiuum in natura sua, ad quā reducit minera sua, sed ad quod perducit ipsum artificium nostrum, & similiter in Sulphure & suo compari est inducere. Non igitur in his poßibile est naturaliter naturam sequi, sed per nostrum artificium naturale.

De essentia Marchasitæ, Magnesiæ, & Tutiæ. Cap. 3.

DE alijs igitur spiritibus, naturalem necesse est nos facere traditionem: qui sunt, scilicet, Marchasita, Magnesia, & Tutia impreßionem magnā in corporibus facientes. Et ideo dicamus, quid sint, cū probationibus suis in hoc capitulo. Dicimus ergo, quòd Marchasita duplicē habet in sui creatione substantiā. Argenti uiui, scilicet mortificati & ad fixionem approximantis, & Sulphuris adurentis. Ipsam ergo habere sulphureitatem, cōperimus experientia manifesta. Nam cum sublimatur, ex illa emanat substantia sulphurea manifesta comburens, & sine sublimatione similiter perpenditur eius sulphureitas. Nam si ponatur ad ignitionem, non suscipit illam, priusquam inflammatione Sulphuris inflammetur & ardeat. Ipsam uerò Argenti uiui substātiam habere, sensibiliter manifestatur, Nam albedinem præstat Veneri meri Argenti, quemadmodum, & ipsum Argentum uiuum, & colorem in ipsius sublimatione cælestinum præstare, & luciditatem manifestam

nifestam metallicam habere uidemus: quæ certum reddunt artificem illam has substantias continere in radice sua. Magnesia uerò, Sulphur plus turbidum, & Argentum uiuum magis terreum & fætulentum, & ipsum Sulphur similiter magis fixum, & alias minus inflammabile habere, per easdem probare experientias manifestè poteris, & ipsam similiter magis naturæ Martis assimilare, & approximare. Tutia uerò, est fumus ipsorum corporum alborum, & hoc manifesta probatione perpenditur. Nam proiecto fumo mixtionis Iouis & Veneris, adhærente in spondilibus fabricæ fabrorum, eandem impreßionem facit cum ea: & quòd fumus metallicis nõ reddit: nec ipsa similiter sine alicuius corporis commixtione. Ideoque, cum fumus sit ipse alborum corporum, alba non citrinat corpora sed rubea. Nam citrinitas non est aliud, quàm rubei & albi determinata proportio. Ideoque ipsa propter sui subtilitatem, magis ad profundum corporis penetrat, & ideo magis alterat, quàm suum corpus, & magis adhæret in examine pauco aurificio, quod iam tibi narratum est. Quæcunq; enim alterantur per Argenti uiui uel Sulphuris uirtutem, aut horum similium, necesse est alterari. quoniam hæc sola cõmunicant in natura ad ipsa corpora.

De Solis essentia. Cap. 4.

DE corporibus igitur ampliato sermone eorum intimè narremus essentiam & procreationem. Et primò de Sole, postea de Luna, ultimò uerò de alijs,

secundum quod uidebitur expedire, cum suis probationibus, quæ per experimentū habentur. Est igitur Sol creatus ex subtilißima substantia Argenti uiui & clarißima fixura: & ex substantia pauca Sulphuris mundi, & puræ rubedinis, fixi clari, & à natura sua mutati, tingētis illum. Et ideo, quia contingit diuersitas in coloribus ipsius Sulphuris, necesse est & Aurum citrinitatem intensam habere similiter. Est enim quoddam magis, & quoddam minus in citrinitate intensum. Quod enim ipsum sit, ex subtilißima Argenti uiui substātia perpenditur, quia et ipsum Argentum uiuum de facili illud suscipit. Nō enim Argentum uiuū aliud, quàm suæ naturæ suscipit. Quòd uerò claram & mundam illam habuerit, per splendentem eius fulgorē & radiantem manifestatur, non solum in die, uerumetiam in tenebris, se manifestantē dicimus & uidimus. Quòd uerò fixam & sine sulphureitate comburentem substantiam habeat, patet per omnem operationem illius ad ignem. Nam neque minuitur, neque inflammatur. Quòd uerò ipsum sit Sulphur tingens, patet per hoc, quòd admixtū Argento uiuo ipsum in colorem transformat rubeū: & quòd sublimatur forti ignitiōe de corporibus: ita q, eorū ascēdat subtilitas cum eo, citrinißimum creat colorē: patet igitur quòd, cum pura illius substantia purum colorem generat, cum non pura uerò impurum. Qui uerò probationis suæ citrinitatis ostensione indiget, sensum non habet quod per uisum perficitur. Subtilißima igitur Argenti uiui substantia, ad fixionem deducta, & puritas eiusdem, & subtilißi-

ma Sulphuris materia fixa non adurens, tota ipsius Auri materia est essentialis. Maior igitur Argēti uiui quàm Sulphuris in illo probatur quantitas, propter facilem Argenti uiui in illud ingreßionem. Igitur quæcunque uolueris alterare, ad huius exemplum altera, ut ipsa ad huius æqualitatem perducas: & modum ad illud nos iam dedimus. Et quia subtiles & fixas habet partes eius, ideo potuerūt partes eius multum densari. Et hæc fuit causa sui magni ponderis. Per multam uerò & temperatam decoctionem, facta est ex illo paulatina resolutio, & inspissatio bona, & ultima mixtio, ut cum ignitione liquescat. Ex præcedentibus igitur patet, quoniā multa quantitas Argenti uiui est causa perfectionis: & multa Sulphuris corruptionis causa. Et uniformitas in substantia est causa perfectionis quæ permixtionem fit in decoctione naturali: & diuersitas in substantia est causa corruptionis, & induratio & inspissatio, quæ per longam perficitur & temperatam decoctionē, est causa perfectionis: oppositum uerò corruptionis. Igitur si ceciderit super ipsum Argentum uiuum Sulphur, non debitè necesse est, secundum diuersitatem illius, diuersas corruptiones adduci. Potest enim Sulphur, quod super illud cadit, fixum non adustibile esse totum, aut totum adustibile et fugiens in natura Sulphuris: aut partem fugientis: partem uerò fixi tenere: sed in parte naturā Sulphuris tenere, in parte uerò non: aut totū mundū aut immundū, aut modicū aut multæ quantitatis, superans in cōmixto, aut paucæ superatū in illo: aut nec superans: nec superatum, aut album

aut rubeum: aut mediocre. Ex his itaque diuersitatibus, necesse fuit in natura diuersa creari corpora & his similia: quas omnes oportet nos narrare cum probationibus manifestis.

De essentia Lunæ. Cap. 5.

IAM *ergo patet ex prædictis, quòd si ceciderit Sulphur mundũ, fixum, rubeũ clarum, super substantiã Argenti uiui puram, mundam, fixam, claram, non superans, immo paucæ quantitatis & superatur, creatur ex hoc Aurum purũ. Si uerò fuerit, quòd ceciderit Sulphur mundum, fixum, album, clarum, super substantiam Argenti uiui mundam, Luna pura (si in quantitate non superet) diminutam tamen habet puritatem ab Auri puritate, & spißitudinem grosiorem quam Aurum. Cuius signum est, quòd nõ densantur partes eius in tantum, quòd Auro compenderet: nec ita fixam substantiam habet ut illud. Cuius signũ est diminutio eius per ignem: & Sulphur eius quod non est fixum, nec incombustibile, causa est illius. Et quòd Sulphur in illo huius sit dispositionis, per illius præambulam inflammationem probatur. Illud autem fixum, & nõ fixum, ad aliud quidem, & ad aliud relatum esse, impoßibile non est æstimandum. Lunæ enim sulphureitas ad Auri sulphureitatem relata, nõ fixa comburens est. Ad aliorũ uerò corporũ relata, fixa, & nõ cõburẽs est.*

De Martis esſentia: Cap. 6.

SI uerò fuerit Sulphur fixum terreum, Argento uiuo terreo mixtum, & hæc ambo non puræ albedinis, ſed liuidæ fuerint: cuius ſuperantiæ quantitas ſit Sulphuris fixi ſumma: fit ex his ferrum, quoniam ſuperantia Sulphuris fixi, fuſionem prohibet. Ideoque ex hoc relinquitur Sulphur uelocius liquefactionis feſtinãtiam, per opus fuſionis perdere, quàm Argentum uiuum. Non fixum uerò uidemus citius, quàm Argentum uiuum liqueſcere. Ex his ergo manifeſtatur cauſa uelocitatis fuſionis, & tarditatis in unoquoque corporum. Non quod plus de fixo habet Sulphure tardius, quod uerò plus de adurente, facilius & citius fuſionem ſuſcipit, quod ſatis aperte relinquitur à nobis fore probandum. Quòd autem Sulphur fixum tardiorem faciat fuſionem, manifeſtatur per hoc, quòd ipſum nunquam figitur niſi calcinetur, calcinatũ autem nullam dat fuſionem. Ergo in omnibus corporibus illam impedire debet. Quòd uerò, niſi calcinetur, non figatur: patet experimento illius, qui illud figit non calcinatum: quoniam ipſum inuenit ſemper fugere, donec in terram uertatur: cuius ſimilitudo eſt calcis ueræ. Hoc autem minimè in Argento uiuo contingit, quoniam figi poteſt abſque hoc, quòd in terrã uertatur, & figi ſimiliter cũ conuerſione ipſius in terrã poteſt. Nã per feſtinationẽ ad eius fixionem, quæ per præcipitationẽ perficitur figitur, & in terrã mutatur. Per ſucceſsiuã uerò illius iterata uice ſublimationẽ

similiter figitur, et nō in terrā uertitur, immo fusionē dat metallicam. Hoc autē manifestū est, & illi probatum, qui utrasq; fixiones illius expertus est, usq; in illius cōsumationem festinam per præcipitationē, & tardā per successiuas sublimationes. Vidit enim & inuenit ut à nobis scriptum suscepit. Et illud ideo, quoniam uiscosam & densam habet substantiam: cuius signum est contritio illius cum imbibitione & mixtione cum rebus alijs. Sentitur enim in illo manifestè uiscositas illius per multam adhærentiam, densam autem substantiam illud habere manifestè monstratur per illius aspectum & ponderationem sui immensi ponderis. Auro enim præponderat cum est in natura sua. Et est similiter fortissimæ compositionis ut narratum est. Ex his igitur relinquitur ipsum posse figi, sine ipsius humiditatis cōsumptione, & in terram conuersione: propter enim bonā partium adhærentiam, & fortitudinem suæ mixtionis, si quo modo partes illius inspissentur per ignem: ulterius nō permittit se corrumpi, neque per ingreßionē fumosæ flammæ in illud, se in fumum ulterius eleuari permittit, quoniam rarefactionem sui non patitur propter sui densitatem, & carentiā adustionis: quæ per sulphureitatem, quā non habet perficitur. Per hoc ergo inuentum est, inuētione ueridica, duorum secretorum genus mirabile: unum scilicet triplex, causa corruptionis uniuscuiusque metallorū per ignem: quarum una est inclusio adurentis Sulphureitatis & illorum substantia, per inflammationem illa diminuentis, & exterminantis in fumum ultima consumptione

ne

ne, quantumcunque in illis Argenti uiui ueræ fixionis exti terit. Altera est multiplicatio flammæ exterioris super illa penetrantis, & secum in fumum resoluentis, cuiuscunq; fixionis in eis ipsum sit. Tertia uerò est rarificatio eorum per calcinationem. Tunc enim flamma uel ignis sine illa in eis penetrare potest, & ipsa exterminare. Si igitur omnes corruptiones esse contingant, maximè corpus corrumpi necesse est. Si uerò non omnes, remittitur corruptionis uelocitas uniuscuiusq; corporis, secundum remissionem illarum. Secundum genus est bonitas, quæ per ipsum consyderatur in corporib. Quia igitur Argentum uiuum propter nullas causas exterminationis, se in partes compositionis illius diuidi permittit, quia aut cum tota sui substantia ex igne recedit, aut cum tota in illo permanet stans. Notatur in eo necessariò perfectionis causa! Laudetur igitur benedictus & gloriosus Deus altissimus, qui creauit illud: & dedit illi substantiam, & substantiæ proprietates quas non contingit ullam ex rebus in natura possidere: ut in illa posit inueniri hæc perfectio per artificiũ aliquod, quòd in illo inuenimus potentia propinqua. Ipsum enim est quod ignem superat, et ab eo non superatur: sed admirabiliter in eo quiescit gaudens eo.

I

De Veneris essentia. Cap. 7.

REDEVNTES igitur ad propositum dicimus quòd si fuerit Sulphur immundũ fixum grossum secundum sui maiorem partem: secundum uerò sui minorem, non fixum, liuidum, rubeum, secundum uerò totũ non superans neq; superatum, & ceciderit super Argentum uiuum grossum: ex eo æs creari necesse est. Horum itaq; omnium probationem adducere necesse est, per data ex natura sua. Nam cum illud ad inflammationem ponitur, flammã ex eo sulphuream discernere poteris: quæ Sulphuris non fixi est signum, & deperditio suæ quantitatis per exhalationem. Sulphur uerò fixum in illa significatur per frequentem eius combustionem. Nam ex ea fit suæ fusionis retardatio, & induratio suæ substantiæ: quæ signa sunt multitudinis sui fixi Sulphuris. Quòd autem illud sit rubeum, immundum, adiunctum Argento uiuo immundo, significatur per sensum: unde alia probatione non indiget. Experimento itaq; elicias secretum: uides enim omnẽ rem caloris actione in terram mutatam cum facilitate solui: & ad aquæ naturam redigi. Hoc autem contingit propter partium subtiliationẽ ab igne. Res igitur magis subtilis, in natura propria ad hanc terream naturam reducta magis subtiliatur, igitur magis soluitur, ita & quæ maximè, maximè. Ex his igitur patet causa corruptionis & infectionis horum duorum: Martis scilicet & Veneris. quoniam est per Sulphuris multam quantitatem fixi, & non fixi, paucæ in Venere: minimæ uerò in Marte. Cum igitur

Sulphur

Sulphur fixum in fusione deuenerit per calorem ignis, eiusq; partium subtiliationem p illum: quære aptitudinem substantiæ solutionis: cuius signum est expositio horum duorum corporum ad uaporem aceti. Nam *per illud floret in superficie sua Sulphuris eorum aluminositas, per calorem in illum creata subtiliatiuū.* Et *si posueris hæc duo corpora in liquorem ponticum: soluentur de facili per ebullitionem in illum multæ illorum pertes.* Et *si respexeris in mineris horum duorum manifestam inuenies ex eis solutam aluminositatis substantiam stillare: & in illis adhærere: quæ aluminositas per ponticitatem & facilem solutionem in aquam probatur.* Non enim ponticum *& facilè solubile reperitur aliud q̄ alumen & q, suæ naturæ est.* Ni*gredo uerò in uno quoq; horum duorum corporum, ad ignem creatur per* Sulphur *non fixum, quod in illis concluditur multum, quemadmodum in* Venere*: parum uerò in* Marte *ad naturam fixi approximans: ideoq; non de facili talem impreßionem de* Marte *remouere est poßibile.* Iam *ergo patuit ex* Sulphure *non fixo, fusionem fieri, & fusionem adiuuari, ex fixo uerò fusionem non fieri, & fusionem imperiri, illud scit necessarium uerum esse, qui nullo ingeniorum fusionis* Sulphur *potuit conseruare in fusione post illius fixionem.* Argentum *uerò uiuum fixit per frequentem sublimationis reiterationem ad illud, eo bonam fusionem suscipiente.* Ex *hoc itaque manifestum est corpora esse maioris perfectionis, quæ plus* Argenti *uiui sunt continentia, & quæ minus sunt*

continentia sunt minoris perfectionis. Studeas igitur in omnibus tuis operibus, Argentum uiuum in commixtione superare, & si per solum Argentum uiuum perficere poteris, preciosissimæ perfectionis indagator eris: et eius perfectionis, supra quam naturæ uincit opus, mundare enim poteris intimè, ad quod natura non peruenit. Probatio uerò huius, quòd ea, quæ magis Argenti uiui quantiatis sunt continentia, [maioris sunt perfectionis], est scilicet facillima susceptio Argenti uiui. Videmus enim corpus perfectius amicabiliter Argentum uiuum suscipere. Ex præcedentibus itaq; sermonibus relinquitur, duplicem fore in corporibus sulphureitatem: unam quidem in profunditate Argenti uiui, conclusam in principio suæ commixtionis alteram uerò superuenientem, quarum altera cum labore tolli, alteram uerò nullo artificiorum ingenio est possibile tolli, quod p ignem perficitur, ad quod possit nostra operatio congruè ac utiliter peruenire: cum iam secum ad eandem creationem unicum factum est, & hoc experimento probatur, quoniam sulphureitatem adustibilem uidemus p ignem deleri: sulphureitatem uerò fixam minimè. Si ergo dixerimus corpora calcinatione mundari, intelligas utiq; à terrea substantia: quæ non in radice suæ naturæ unita est, quoniam unitam mundare per ignis ingenium nō est possibile, nisi adueniat Argenti uiui medicina, occultās & contemperans illam: aut illam de commixto separans. Separatio autem terreæ substantiæ in radice metallo unitæ, de commixto fit: aut per eleuationem cum rebus sub-

stantiam

ſtantiam Argenti uiui eleuantibus, & Sulphur terreum dimittētib. propter conuenientiam cum eis: ut eſt Tutia et Marchaſita, quia fumi ſunt: quorum maior pars Argenti uiui eſt quātitas, quàm Sulphuris: & huius experientiam uides, quoniam ſi forti & ſubita fuſione hæc coniunxeris cum corporibus, ſpiritus ſecum adducent corpora in fuga ſua leuatione. Ideoq; cum eis eleuare poteris, aut per Argenti uiui commixtionē, quam narrauimus. Argentū enim uiuum tenet quod ſuæ naturæ eſt, alterum uerò reſpuit.

De Iouis eſsentia. Cap. 8.

HAC *igitur inueſtigatione propoſita, noſtrum propoſitum ſequentes innuimus, quòd ſi Sulphur fuerit in radice commixtionis fixione pauca, participans album, albedine nòn pura, non ſuperans ſed ſuperatum cū Argento uiuo ſecundum partem fixo, albo non purè commixto, ſequetur ex eo Stagnum. Et horum probationem per præparationem inuenies: quoniam ſi Stagnum calcinaueris, ſenties ex illo Sulphuris fætorem: quod ſignum eſt Sulphuris non fixi, & quia flammam non dat, non putes illud fixum, quoniam non propter fixionem, ſed propter ſuperantiam Argenti uiui in commixtione ſaluantis à combuſtione, flammam non dat. Probatur itaq; duplex in Stagno ſulphureitas, & duplex Argenti uiui ſubſtantia una quidem ſulphureitas, quæ eſt, quia cum calcinatur fætet ut Sulphur. Per primam probatur mixtionis experi-*

ẽtia altera per continuationem ipsius in calce sua ad ignem quam habet, quia magis fixa non fœtet. Probatur uerò duplex Argenti uiui substantia in illo. Vna quarum est fixa quoniam ante illius calcinationem non stridet: post uerò triplicem ipsius calcinationem non stridet, quod est, quia eius Argenti uiui fugitiui substantia stridorem faciẽs euolauit. Quòd uerò Argenti uiui substantia sit in ipso, probatur per lauationem Plumbi cum Argento uiuo: quoniã si cum Argento uiuo Plumbum lauetur, & post lauacrum eius per illud fuderis, igne non superante suæ fusionis ignẽ remanebit cum eo Argenti uiui pars, quæ Plumbo stridorem adducet, & illud in Stagnum conuertet. E conuerso p inutationem Stagni in Plumbum, illud consyderare potes Nam per multiplicem calcinationis reiterationẽ ad illud, et magis illi ignis conuenientis ad reductionis administrationem, in Plumbum conuertitur. Maximè uerò cum per subtractionem sui scorij cum magno calcinatur igne. Et harum substantiarum diuersitatibus certificari poteris per ingenia conseruationis illarum, cum instrumentis proprijs, & ignis modo eas diuidentis: ad quam nos peruenimus cum instantia, & uidimus cum certificatione nostra nos uerum p illud æstimasse. Quid igitur sit, quod post remotionem duorum non fixorum ex Ioue scilicet Sulphuris & Argenti uiui remansit, te certum reddere nos expedit, ut complete cognoscas ipsius Iouis compositionem. Est ergo illud liuidum, ponderosum, ut Plumbum, maiori tamen albedine Plumbo participans est, quàm Plumbum purißimum

mum, & est in ipso æqualitas spissitudinis duorum compo nentium, Argenti uiui scilicet & Sulphuris, non autem æqualitas quantitatis, quoniam in commixtione uincit Argentum uiuum, cuius signum est facilitas ingressionis in illud Argenti uiui in natura sua. Igitur si non maioris Argenti uiui in illo esset quantitas, nō adhæreret illi in natura sua sumptum de facili. Ideoq; non adhæret Marti, nisi subtilissimo ingenio, neq; Veneri propter paucitatem Argenti uiui in illis, in commixtione sua. Ex hoc ergo patet, quòd difficillimè Marti adhæret, Veneri uerò facilius, propter maiorem copiam Argenti uiui in ea: cuius signum est fusio illius facilis, Martis uerò difficillima. Fixio uerò harum duarum substantiarum, ad firmam approximat fixionem non autem firma est perpetua, & huius est probatio ipsius corporis calcinatio: & post calcinationem ad fortem ignem expositio, nam per eum non fiet diuisio: sed tota ascē det substantia, purificata tamen magis. Videmus igitur substantiam Sulphuris, in Stagno adhærētem, facilius separari, quàm in Plumbo, & huius experimentum uides p facilem Iouis indurationem, calcinationem, & meliorationem sui fulgoris. Ideoq; consyderamus hæc corrumpentia in radice sua non fuisse, sed ei post aduenerunt. Et quia in prima mixtione non fuerunt illi multum coniuncta, ideo facilè possunt separari. Ideo alterationes in eo sunt uelocis operis, mundificatio uidelicet, & ipsius induratio, & illius fixio, & harum causas per iam à nobis tradita manifestè consyderare potes.

Et quia post has operationes, calcinationem scilicet & reductionem, consyderauimus in fumo suo eleuato per magnam ignis expreßionem, & uidimus illum ad citrinitatem pertinere, cum hoc sit de proprietate Sulphuris calcinati, æstimauimus æstimatione uera in qua sumus certificati ipsum Sulphuris fixi naturam multum secum continere. Qui ergo uoluerit in hac nostra scientia uidere inuestigationem horum omnium, studeat cum sedulitate operis, donec principia ipsorum corporum & proprietates spirituum inueniat, inuentione certa, non coniecturali, quam tradidimus in hoc libro sufficienter ad artis exigentiam.

De Saturni eſsentia. Cap. 9

RESTAT *nos igitur de Saturno descriptionem ponere, & dicimus quòd non diuersificatur à Ioue per calcinationis reiterationem, ad illius naturam reductio, nisi quia immundiorem habet substantiam à duab. substantijs commixtam großioribus, Sulphure scilicet et Argento uiuo, & quia Sulphur in illo comburens est suæ quàm Argenti uiui substantiæ magis adhæsiuum, & quòd plus habet de substantia Sulphuris fixi ad compositionem suam quam Iupiter, & horum probationes per experientias manifestas adducemus, quòd igitur ipsum sit maioris partis terræ fætulente quàm Iupiter, manifestatur per uisum & per lauacrum eius ab Argento uiuo in natura quia plus per lauacrum emanant fætulentiæ ab eo quàm à Ioue et quia primum gradũ calcinationis suscipit facilius quàm*

Iupiter

Iupiter, quod est signum multæ terreitatis, Nam corpora pluris terreitatis, facilioris inuenimus calcinationis, & terreitatis paucæ, difficilioris calcinationis, quia est paucæ terreitatis, ideo paucæ puluerizationis & huius est probatio difficillima Solis calcinatio completa. Et quia nõ rectificatur eius fæditas per calcinationis reiterationem sicut in Ioue, quod est signum maioris fæditatis in principijs eius ex natura sua quàm Iouis. Quod uerò Sulphuris quãtitas combustibilis, magis sit Argenti uiui substantiæ adhæsiuæ in eo quàm in Ioue, significatur per hoc, quòd non separatur de eo in fumum quantitas notanda, quin sit citrini coloris multæ citrinitatis, cuius signum similiter est quod in fundo instrumenti ex eo remansit, quod necessario unius trium esse signum relinquitur, aut nullius quantitatis Sulphuris combustibilis in eo, aut paucissimæ, aut multum coniunctæ in principiorum propinquitate ad radicem mixtionis, sed certificati sumus per illius odorem, ipsum alicuius esse quantitatis & non paucæ, imò multæ, quia non mouetur ab eo sulphureitas in breui tempore. Ideo consyderamus con syderatione qua certi sumus, Sulphur comburens illius cum Sulphure non comburente ad naturam Sulphuris fixi approximare in Argẽti uiui substantia uniformiter esse commixtum. Ideoq; cum scandit fumus eius, necessariò cum Sulphure non comburente scandit, de cuius proprietate est citrinitatem creare. Quod uerò maior quantitas Sulphuris non adurentis sit in ipso quàm in Ioue, à nobis adductum est cum ueritate, per hoc

uidemus totum colorem ipsius in citrinum mutari. Iouis *uerò in album,in calcinationibus suis.* Et ideo *in hoc nobis aperta est uia causæ inuestigationis huius operis,per quod in calcinatione mutatur* Iupiter *facilius in durum quàm* Saturnus. Non *autem in tarditatem liquefactionis ueloci us quàm* Saturnus, *& illud ideo, quoniam causa duriciei ueræ,est* Sulphur *fixum &* Argentum *uiuum fixum.* Causa *uerò liquefactionis est duplex,* Argentum *uiuum scilicet &* Sulphur *combustibile,quorum alterum,quo ad fusionis perfictionem sufficit, in unoquoq; gradu eius cum ignitione scilicet* Argenti *uiui. Quia igitur in* Ioue *est multa* Argenti *uiui quantitas non uerè fixi, remanet in illo multum liquefactionis uelocitas, & non remouetur ab illo faciliter.* Causa *uerò mollificationis est duplex,* Argentum *scilicet uiuum &* Sulphur *combustibile. Quia igitur remouetur sulphureitas comburens ex* Ioue *facilius, quã ex* Saturno, *ideo ex eo altera causarum mollitiei remota, necesse est illud indurari uelociter.* Saturnus *uerò,quia utriusq; mollitiei causas fortiter habet coniunctas,non facilè induratur.* Est *tamen diuersitas in mollitie per* Argentum *uiuum & per* Sulphur, *quoniam mollities per* Sulphur *ast cessiua:mollities uerò per* Argentum *uiuum extensiua.* Et *hoc necessariò probatur per hoc, quod uidemus corpora multi* Argenti *uiui, multæ extensionis esse corpora uerò pauci,paucæ.* Et ideo Iupiter *facilius et subtilius extenditur quàm* Saturnus: Saturnus *facilius quàm* Venus: Venus *quàm* Mars: Luna *subtilius quàm* Iupiter:

Sol

Sol uerò quàm Luna subtilius. Patet igitur, quòd cum causa indurationis sit. Argentum uiuum fixum, aut Sulphur fixum, causa mollitiei erit opposita. Causa uerò fusionis est duplex scilicet Sulphur non fixum & Argentum uiuum cuiuscunq; generis. Sed Sulphur non fixum necessariò est causa fusionis sine ignitione, & manifestè uides huius rei experientiam per proiectionem Arsenici super corpora difficilis fusionis, facit enim ea facilis fusionis et sine ignitione. Causa uerò fusionis facilis est & similiter Argentum uiuum. Causa uerò fusionis cum ignitione est Argentũ uiuum fixum. Causa igitur impedimenti fusionis cuiuscunq; est Sulphur fixum, per hoc utiq; maximum potes elicere secretum, quoniam cum plurimæ Argenti uiui quantitatis corpora maximè sunt perfectionis inuenta, & plurimæ igitur quantitatis Argenti uiui corpora à perfectione diminuta: magis ad perfectionem approximare necesse est. itaq; & multæ sulphureitatis corpora plurimæ corruptionis esse contingit. Quamobrem igitur ex iam dictis patet Iouem maximè perfecto approximare, cum perfectionis plus participet. Saturnum uerò minus, minus uerò & adhuc Venerem, minimè uerò Martem, quòd ex perfectiuo dependet. Aliter autem ex medicina complente, & defectum supplente, imperfectum attenuante, & ad profundũ corporum spissitudinem, & sub splendentis fulgoris substantia eorundẽ palliante, fuscedinem se habere contingit. Ex hoc enim maximè pfectibilis Venus existit: minus uerò Mars: et adhuc minus Iupiter: minimè uerò Saturnus.

Ex his igitur repertum laboris inuestigatione ueridica, quòd ex corporum diuersitate, diuersas inueniri cum præparatione medicinas necesse existit. Alia enim causa eget medicina durum ignibile: alia uerò molle, & non ignobile corpus. Hoc *quidem mollificante, & ad profundum attenuante, & in sua æqualitate substantia.* Et *illud uerò indurante & inspissante occultum est,* Ex *his igitur nos expedit ad medicinas transire cum manifestis experientijs. diuersarum ponentibus nobis medicinarum causas inuentionis, et quid diminutũ relinquãt, quid ad complementũ deducãt*

De duplici medicina cuiuslibet corporis imperfecti & Argenti uiui scilicet alba & rubea. Cap. 10.

PROBAMVS *igitur spiritus corporibus magis aßimilari per hoc, quòd magis corporibus uniuntur & amicabilius quàm alia in natura, & natura naturam attrahit, & simile suo applaudet simili.* Per *hoc ergo adductum est nobis, inuentione prima hos esse corporum alterationis medicinam ueram.* Ideoq; *omni, quo potuimus ingeniorum genere, nosipsos exercuimus, ut per illos imperfectorum unumquodq; corporum mutatione firma, in perfectum* Lunare *&* Solare *transformaremus corpus.* Q*uapropter ex eisdem medicinam diuersam, ex diuersa alterandorum intentione, creari necesse accidit.* Cum *sit igitur duplicis generis alterabile* Argentum *uiuum scilicet perfectæ coagulabile, & à perfectione diminuta corpora*

pora, et hæc siquidem multiplicia. Alia quidem dura ignibilia alia uerò mollia: nō ignibilia tamē. Dura quidē & ignibilia, ut Mars et Venus. Mollia uerò ut Iupiter et Saturnus necesse est et medicinā perfectiuam similiter multiplicem esse. Alia enim eget Argentum uiuum medicina pficiente, alia uerò corpora transformanda. Ac etiam alia egent dura ignibilia, ut Venus & Mars. Alia uerò mollia non ignibilia, ut Saturnus & Iupiter, & hæc utraque utriusq; generis, cum à se inuicem differant in natura, similiter et diuersa egere medicina necessariò accidit. Vnius etenim generis Mars & Venus, duritiei scilicet. in speciali uerò quadam proprietate differunt. Est enim hæc fusibilis ille uerò non fusibilis. ideoq; alia quidem Mars, alia uerò Venus medicina perficitur, & hic quidem ex toto immundus, illa uerò non, & hic quidem quadam albedine fusca, illa uerò rubedine & uiriditate participat, quæ in medicina diuersitatis necessitatem ponunt consimiliter. Alterius enim generis mollitiei corpora scilicet iupiter & Saturnus. Cum hæc similiter differant, diuersa medicina & similiter egere necesse est. Est enim hic Iupiter quidem mundus: illē uerò Saturnus non. At uerò & hæc quidem mutabilia omnia quatuor nunc Lunaria, nunc uerò Solaria efficiuntur perfectionis corpora. Ideoq; necesse est uniuscuiusq; duplicem medicinam fore, unam quidem citrinam, et in citrinum mutantem Solare corpus. Alteram uerò albā, in album Lunare corpus mutantem similiter. Cum igitur quatuor imperfectorū corporū unicuiq; duplex medicina

aduenlat, Solaris uidelicet & Lunaris. Erunt igitur in *summa octo medicinæ corpora perficientes in forma bonorum.* Perficitur & *similiter* Argentum *uiuum in* So*lare &* Lunare, *ideoq; & medicinæ alterantis illud, duplicem differentiam esse contingit.* Decem *igitur erunt omnes medicinæ, quas inuenimus, cum totalitate sua ad cuiuslibet imperfecti alterationem completam: uerum utiq; cũ temporis diuturnitate, laboris instantia, & magnæ indagationis industria. sed excusari uolumus ab inuentionis labore, harum decem medicinarum, per unius beneficiũ medicinæ.* Inuenimus *enim inquisitione longa, necnon & laboriosa maximè, & cum experientia certa medicinam unam qua quidem durum mollescit, & molle induratur corpus & fugitiuum figitur, & illustratur fædum splendore inenarrabili, in eo qui supra naturam consistit.* Ideoq; *omnium harum medicinarum expedit singulum sermonem adducere cum causis suis, & manifestis probationum experientijs.* Primum *quidem medicinarum decem seriem, & deinde hinc principium corporum omnium, deinde* Argen*ti uiui, dehinc uerò ultimò ad perfectionis magisterij medicinam transeundum.* Cum *tamen præparatione indigeant imperfecta.* Ideo *ne propter artis insufficientiam traditionis mordeamur ab inuidis, imprimis afferamus narrationem de imperfectorum præparationibus: eorum inuentionum causæ necessitatem ponentes, quibus siquidem nostro artificio efficiantur congrua perfectionis albedinis et rubedinis in unoquoq; gradu medicinam suscipere, & ab*

eadem

eadem perfici. dehinc uerò addendum medicinarum omnium sufficientem narrationem & congruam.

De administratione & mũdificatione corporum, diuersificando secundum diuersitatem essentiarum suarum. Cap. 11.

EXIAM *igitur à nobis narratis sermonibus apparet, quid superfluum, quidue diminutum ex operibus natura relinquat, in unoquoq; eorum quæ imperfecta sunt corpora, secundum sufficientem partem, secundum uerò complementum, quæ in superioribus obmisimus hic complebimus sufficiente sermone totaliter. Primum igitur cum duplicis fore generis imperfectionis corpora cõtingat, mutabilia, mollia scilicet necnon, & non ignibilia ut Saturnus et Iupiter, et dura non fusibilia, aut cum ignitione fusibilia, ut Mars & Venus. hæc quidem non fusibilis ille uerò cum ignitione: Necessariò nobis natura informando edocuit, ex illorum diuersitate essentiarum in radice naturæ diuersas præparationes, secundum exigentiam illius administrare. Sunt itaq; unius generis trasformanda imperfectionis corpora duo necessaria, Plumbum scilicet quod melan dicitur, id est nigrum, & per artem Saturnus, & Plumbũ stridens, quod album dicitur, & hac scientia Iupiter, quæ ad se inuicem sunt diuersa in sui occulti profundo, ex radice suæ naturæ innata & manifesta, quoniam Saturnus fuscus, liuidus, ponderosus. & niger, sine stridore totaliter mutus.*

Iupiter albus, liuens parum, multum uerò stridens, & modico sono tinnitum adducens. Differentiam uerò in profundo illorum, cum manifestis experientijs tibi monstrauimus & illarum experientiarum causis necessarijs. Ex quibus secundum magis præparationis ordinem colligere bonæ mentis artificem contingit. Primum igitur secundum ordinem, corporum præparationem narremus. Postea uerò et ipsius Argenti uiui coagulabilis. Sed & primò unius generis mollitiei, post hæc uerò & alterius. Primi quoque generis corporum ponatur, Saturni scilicet præparatio & Iouis. post uerò aliorum secundum suum ordinem determinatum.

De præparatione Saturni & Iouis in communi. Cap. 12.

SATVRNI *essentiæ præparatio multiplex adhibetur, & Iouis similiter, per ipsorum multiplicis perfectionis approximationis, aut elongationis ab eo gradum. Cum sit igitur aliud ex corrumpentibus suo profundo, adueniens ex suæ naturæ radice innata sulphureitate scilicet terreitas atq; Argenti uiui impuritas, terræ illorum creationis principijs, essentiali natura cōmixta. Aliud uerò superueniens post primam illorum mixtionem, corruptionem adducit: & sunt tres primi generis sulphureitas scilicet comburens, & illius impuritas, & Argenti uiui substantia fæda, quæ omnia sunt Saturni & Iouis perfectionis substantiam corrumpentia. Sed horum quidem*

alterum

alterum impoßibile est remoueri per medicinam primi ordinis alicuius industriæ. Alterum uerò paruo adminiculo remoueri contingit. Hoc quidẽ remouendum esse impoßibile aduenit, propter hoc quod in principijs naturæ propriæ huius generis corporum in ueram essentiam cõmixta fuerunt, & uera essentia facta sunt. Ideoque cum non sit poßibile, ueram rei cuiuscunq; in natura remouere essentiam, re permanente, non fuit ab eis poßibile, hæc corrumpentia delere. Quamobrem igitur putauerunt quidã philosophorum, per hoc ad artem, non posse perueniri. Sed & nos quidem, nostro tempore hanc inquirẽtes scientiam, peruenimus ad hoc idem, q, & similiter nullo ingeniorum præparationis modo, potuimus corpora illustrare cum complemento sui fulgoris lucidi, quin contingeret illa ex toto infici, et denigrari penitus. Propter hoc igitur & nos similiter in stuporem adducti, multi temporis spatio sub desperationis umbraculo delituimus. Redeuntes igitur in nosipsos, nosmet torquentes immensæ cogitationum meditationis afflictionibus, respeximus à perfectione corpora diminuta, in profundo suæ naturæ fœda existere, & nihil in eis fulgidum inueniri, cum in eis secundũ naturam non sit. Non enim inuenitur in re, quod in illa non est. Cum igitur nihil perfecti in illis inueniatur, necessariò & in eisdẽ nihil superfluum inueniri relinquitur, in diuersarum substantiarũ separatione in illis, in profundo suæ naturæ. Ideoque per hoc inuenimus aliquid diminutum in illis fuisse, quod compleri necessariò accidit per medicinam

ſibi conuenientem, & diminutum complentem. Eſt igitur diminutum in illis, ſcilicet paucitas Argenti uiui, & non recta inſpiſſatio eiuſdem. Igitur complementum eſt in illis Argẽti uiui multiplicatio, et inſpiſſatio bona, et fixio permanens. Hoc autem per medicinam ex illo creatam perficitur. hæc enim cum ex Argẽto uiuo ſit ineſſe deducta, per illius beneficium luciditatis, ſplendoris illorum fuſcedinẽ palliando celat & tegit, & in ſplendorem adducit, & in fulgorem conuertit. Cum enim Argẽtum uiuum in medicina præparatum, per noſtrum artificium ſit mundatum, & in ſubſtantiam puriſſimam & fulgidiſſimam redactũ, proiectum ſuper diminuta corpora à perfectione illuſtrabit, & ſua fixione perficiet. Hanc uerò medicinam, in ſua narrabimus oratione. Relinquitur itaque ex præiacentibus, neceſſariò duplicem fore perfectionis inuctionem neceſſariam. Aut unam quidem per medicinam, quæ de commixto ſubſtantiam fœdam ſæparat. Aut alteram per medicinam, quæ illam ſui fulgoris ſplendore palliando tegat, & illuſtrando decoret. Cum nihil ergo ſuperfluum, ſed potius diminutum in profundo corporum reperiri contingat. igitur ſi quod ſuperfluum remoueri expedit, neceſſe eſt illud ex manifeſto ſuæ naturæ ſuperueniens, & tolli & moueri cum diuerſis præparationibus, quas in hac oratione nos expedit enarrare. Primũ quidem in eadem oratione Iouis et Saturni. Vltimò uerò & aliorum ſecundum ordinem.

De præparatione Saturni in specie. Ca. 13.

PRAEPARANTVR igitur Saturnus & Iupiter, præparationibus multiplicibus, secundũ maioris perfectioni approximationis necessitatẽ, cõmuni, scilicet & speciali præparationis modo. Cõmunis quidem est per gradus approximationis ad perfectionẽ multiplices. Est.n. unus gradus approximationis, scilicet Sulphur ex substãtia munda. Alter uerò durities cũ suæ fusionis ignitione. Tertius uerò fixio per remotionẽ fugitiuæ substantiæ. Mundificantur igitur & fulgida fiunt tripliciter: aut per res mũdificantes, aut per calcinationis modũ & reductionis, aut per solutionẽ. Per res igitur depurãtes mũdãtur dupliciter, aut in calcẽ redacta, aut in natura corporũ. In calcem uerò redacta, purificãtur in hũc modũ. Aut per sales, & alumina, aut per uitrũ. Et est, ut cũ corpus, scilicet Iupiter et Saturnus calcinatũ extiterit, tũc infundatur super eorũ calcẽ, aluminũ aut saliũ aqua, aut cõmisceatur in ea uitrũ tritũ & reducatur in corpus. Hoc igitur totiẽs super hæc corpora alternata uice reiteretur, quousq; munda completè se ostendant. Nã cum sales & alumina & uitrum fundãtur fusione alia quàm corpora. ideo ab illis separãtur, et secũ terreã substantiã ducunt, relicto solo corpore purificato. In natura uerò corporũ similiter et p eũdẽ depurãtur modũ. Et ẽ ut limẽtur subtilissimè hæc duo corpora. post hoc uerò cũ eisdẽ administrẽtur aluminib. salibus, et uitro uidelicet, & postea in corpus reducantur.

Et sic alternata uice reiteretur, quousque mundiora appareant. Mundificantur & per Argenti uiui lauacrum, modum cuius attulimus. Mūdificantur uerò similiter & hæc utriusque generis corpora, per reiterationis uicem calcinationis ad illa, & reductionis similiter cum sufficientia sui ignis, quousque mundiora appareant. Per hanc enim mundantur à perfectione hæc diminuta corpora, duplici corrumpente substantia. Hac quidem inflammabili & fugitiua, illa uerò fætulenta terrea. Et illud ideo, quoniam ignis omnem fugitiuam substantiam eleuat & consumit. Et idem ignis similiter in reductionis modo, omnem substantiam terræ diuidit cum proportione sua. Et hanc proportionem in alio nostro uolumine, quod de perfectionis inuestigatione intitulatur conscripsimus, quod secundum ordinem hunc præcedit librum. In illo enim, quæcunque inuestigauimus, secundum nostræ mentis rationem scripsimus. Hic uerò, quæ uidimus & tetigimus complete secundum scientiæ ordinem terminauimus. Mundificantur & utiq; per solutionem suæ substantiæ, cuius modum iam diximus. Et per reductionem similiter eius, quod ex eis dissolutum extiterit. Inuenitur enim illud mūdius, et perfectius quàm alio quoquam præparationis genere, hoc eodem præparationis modo. Et huic modo nō comparatur modus, nisi qui per sublimationem perficitur, & ideo huic æquipollet. Est & similiter præparatio in illis, induratio suæ mollis substantiæ cum ignitione suæ fusionis, & est, ut ingeniemur in illis permiscere Argenti uiui substātiam fixam in profundo illorum

do illorum, aut Sulphuris fixi, aut sui comparis, aut ex rebus duris, & non fusilibus, sicut Talc. Marchasita *&* Tutia. *Hæc etenim cum illis uniuntur & admiscentur, & illa indurant, quousque nõ fundantur antequam igniantur.* Et *per medicinam perficientem hoc idem completur similiter, cuius narrationẽ ponemus.* Et *est similiter alter præparationis modus, scilicet per remotionem suæ fugitiuæ substantiæ: & hic quidem perficitur per conseruationem, post primum calcinationis gradũ illorũ, in igne illis proportionali.* Et *quia ordo in modum præparationis cõtingit necessariò: ideo ponamus ordinem completum ex illis.* Primò *igitur mundetur ex eis omnis substantia fugitiua, & adustiua corrumpens.* Dehinc *uerò terrea superfluitas deleatur: post soluatur & reducatur, Aut per lauacrum* Argenti *uiui lauetur complete, & hic ordo utilis & necessarius est.*

De præparatione Iouis in specie. Cap. 14.

SPECIALIS *tamẽ horum corporum præparatio, primum quidem* Iouis, *est multiplex.* Vna *quidẽ per cerationem, & per hanc induratur eius substantia magis, quod Saturno non euenit.* Et *per alumina similiter: hæc enim propriè Iouem indurant.* Altera *uerò per conseruationem eius in igne suæ calcinationis.* Per *hãc enim stridorem amittit, & corporum similiter fractionem, quod* Sa=

turno similiter nõ cõtingit, quia stridorẽ nõ habet, nec corpora frangit. Et per calcinationis reiterationes similiter, ab acuitate salis stridorẽ amittit. Saturni uerò secundariò est præparatio, specialis scilicet per calcinationem à salis acuitate: per hanc enim induratur, & per Talc *specialiter dealbatur et induratur, et per* Marchasitam & Tutiam. *Modos uerò omnis præparationis determinauimus completius in libro, qui de perfectionis inuentione intitulatur, quoniam in hoc abbreuiauimus summas illorum.*

De præparatione Veneris. Cap. 15.

IMITANTES *igitur præmissorum ordinem, durorum corporum præparationem narremus.* Primò *quidem* Veneris: *deinde uerò* Martis. *Est igitur* Veneris *multiplex præparationis modus. Alius per eleuationem: alius sine eleuatione perficitur. Per eleuationem uerò est modus, ut accipiatur* Tutia, *cum qua* Venus *magis conuenit, & secum per ingenia uniatur. deinde uerò in suo sublimationis uase ponatur ad sublimandum, & per excellentissimum gradum ignis, eius eleuetur pars subtilior, quæ fulgidissimi splendoris inuenta est. Vel cum* Sulphure *misceatur per minima, & postea eleuetur per modũ suæ eleuationis iam dictum. Sine sublimatione uerò præparatur, aut per res mundificationem facientes, aut in calce sua, aut in corpus uelut* Tutiam *sales & alumina, aut per* Argenti *uiui lauacrum, cuius modũ attulimus.* Aut *per calcinationes*

tiones & reductiones, ut in alijs narratum est. Aut per solutiones & reductiones eius, quod solutum est, ad naturā corporis. Aut per Argentum uiuum mundificatur, sicut corpora reliqua à perfectione diminuta.

De præparatione Martis. Cap. 16.

MARTIS *uerò præparatio est similiter multiplex. Quædam enim per sublimationē, quædā uerò sine sublimatione cōpletur. Quæ uerò per sublimationem fit, cum Arsenico fit, cuius modus hic est. Ingeniemur quàm profundius possumus eidem Arsenicum non fixum unire, ut cum fusione secū liquescat. Post uerò sublimetur in uase propriæ sublimationis, & hæc præparatio melior & perfectior inter cæteras reperitur. Est & alia præparatio ipsius Martis, per Arsenicum subimatum, ab eo multotiens, quousq; secum maneat quantitas aliqua ipsius Arsenici. Hoc enim, si reductum fuerit, emanabit album, fusibile, mundum, præparatum. Est & similiter tertius modus præparationis eiusdem, per fusionē illius cum Plumbo & Tutia, Ab his enim fluit mundum & album.*

De mollificatione durorum corporum, & de induratione mollium. Cap. 17.

SED *ne insufficientes uideamur, cum nos determinaturos promiserimus, de duorum corporum ingeniosa mollificatione, atque mollium induratione per cal=*

cinationis modum, ideo illum nõ obmittamus: sed mollium quidem prius, durorũ uerò post. Et est scilicet ut soluatur Argentum uiuum præcipitatum, & soluatur corpus calcinatum, de cuius intentione sit indurari. & hæ ambæ solutiones misceantur, & ex his alternata uice calcinatum corpus misceatur, terendo, imbibendo, calcinando, & reducendo, quousque durum fiat cum ignitione fusibile, non solum cum Mercurio, sed hoc idem & cum Talc, & Tutia, & Marchasita, calcinatis, solutis, & imbibitis, perfici complete contingit, & quanto quidem hæc mundiora, tanto & perfectius mutant. Mollificãtur & similiter dura corpora ingenio consimili. Et est, ut cum Arsenico totiens coniungantur & sublimentur, & post Arsenici sublimationem assentur cũ proportione sui ignis, cuius modum narrauimus in libro fornacum, & ultimò reducantur cum expreßione sui ignis in ordine suo dicti, quousque in fusione mollescant, secundum exigentiam duritiei corporis. Et hæ quidem alterationes omnes sunt primi ordinis, sine quibus non perficitur magisterium.

De Mercurij lauacro. Cap. 18.

IGITVR *ex præmißis necesse est Argenti uiui mundationem complete narrare. Dicimus igitur, quoniam Argentum uiuum mũdatur dupliciter. Aut per sublimationem, cuius attulimus modum. Aut per lauacrum, cuius modus hic est. Fundatur Argentum uiuum in patella uitrea*

trea uel lapidea, & super ipsum aceti quantitas aspergatur, quæ sufficiat ad illud cooperiendũ. Deinde *super lentum ignem ponatur, & calefieri permittatur, in tantum, ut digitis se tractari permittat. Deinde digitis agitetur quousque in partes minutissimas in pulueris similitudinem diuidatur, & tam diu agitetur quousque acetum totum, quod in illo infusum est, sit cõsumptum.* Deinde *uerò quod in eo terreitatis inuentum est, lauetur cum aceto & abijciatur, & totiens super illud opus reiteretur, quousque terreitas illius in cælestinum mutetur colorem perfectissimum, quod perfectæ lauationis est signum. Ab his igitur ad medicinas est transeundum.*

LIBRI QVARTI SVMMAE GEBERIS PHILOSOPHI perspicacissimi, De medicinis, sermone uniuersali, & de quinque differentijs perfectionis earum, Prohœmium.

AFFERAMVS IGITVR IMPRImis, *sermonem uniuersalem in medicinis, cum causis suis & experientijs manifestis.* Innuimus *igitur, quòd nisi quidem omne superfluũ, siue per medicinam, siue per præparationis modum, auferatur ab imperfectis, non perficietur, scilicet ut ab illis tollatur omnis*

superflua sulphureitas, omnisque terreitas immunda, ita scilicet quòd de cõmixto separetur in fusione, post proiectionem medicinæ alterantis illa. Et cum hoc quidem inueneris, iam ex perfectionis differentijs unam habes. Similiter itaque & nisi medicina illustret & alteret in colorem album, aut in citrinum, secundum intentionem quam quæris, quæ fulgoris splendore, amœnitatis luciditatem adducat, non perficiuntur corpora à perfectione diminuta in complemento totaliter. Amplius autem, & nisi fusionem Lunarem aut Solarem determinatam adducat, non est in complemento alterabile, quoniam in iudicijs non quiescit, sed de commixto separatur omnino & recedit. Hoc autem latius determinatum à nobis, demonstratur in capitulo de cineritio. Amplius autem, & nisi perpetuetur medicina cum impreßionis alteratione firma, nõ ualet ipsius immutatio: quia non permanet sed euanescit impreßio. Amplius etiam, & nisi pondera perfectionis adducantur, non mutat sub cõplemento naturæ firmo & uero, cui non sit fraus per credulitatis errorem. Est enim pondus naturæ unum ex perfectionis signis. Patet igitur, quòd cum perfectionis differentiæ quinque sint, necesse est et medicinã nostri magisterij has quinque adducere in perfectione differentias. Per hoc igitur patet, ex quibus medicina nostra elicitur. Nam per ea elicitur, quæ maximè corporibus adiũgũtur, & amicabiliter eisdem in profundo adhærent alterantia. Ideoque eum in rebus cæteris exquirentes, non inuenerimus inuentione nostra rem aliam, magis quàm Argentum

uiuum

uiuum, corporum naturis amicari in natura sua, unde eis miscetur, & postea figitur cum igne lento. per hoc opus nostrum in illo impendentes, reperimus ipsum esse ueram alterationum medicinam in complemento, cum alteratione uera, & non modicè peculiosa.

De præparatione substantiæ Argenti uiui in proiectione medicinæ. Cap. 1.

RESTAT *igitur nos substantiam ipsius tantum, & proprietates substantiæ, & differentias determinatè describere.* Et *cum non inuenerimus ipsum, sine alterationis naturæ illius administratione mutare, inuenimus & similiter ipsum præparari debere necessariò, cum non permisceatur in profundo, absque illius præparationis modo.* Et *est scilicet ut talis fiat illius substantia, quòd permisceatur in profundo usque ad occultum corporis alterabilis, sine separatione in æternum.* Hoc autem *non fit nisi subtilietur ualde cum præparatione determinata & certa in capitulo sublimationis.* Et *non remanet eius impressio similiter, nisi figatur, nec illustrat, nisi fulgidissima ex illo eliciatur substantia, cum sui modi ingenio, & modo suæ operationis per ignem congruum.* Et *non præstat fusionē perfectā, nisi in in illius fusione adhibeatur cautela, cū habeat dura remollire, et mollia indurare.* Est *tamē talis, ut cū sufficiētia seruet suæ humiditatis proportionatæ modū, secundum exigentiam eius, quæ quæritur fusionis.*

Per hoc ergo patet, quòd ipsius talis administretur præparatio, qua fulgidissima & mundissima substantia ex illo creetur, deinde figatur, & cautela eidem exhibeatur, ut scilicet exercitetur artifex in administratione ignis, in modo suæ fusionis, quòd possit ex illo delere humiditatis substantiam in tantum, quòd sufficiat ad fusionem perfectam complendam. Et est, scilicet, ut si quæris per hanc corpora fusionis mollificare, in principio suæ creationis lẽtus adhibeatur ignis. Ignis enim lentus, humiditatis est conseruatiuus, & fusionis perfectiuus. Si uerò mollia indurare quæris, ipsius componatur ignis, scilicet uehemens, talis enim est humiditatis consumptiuus, & fusionis turbatiuus. Et has quidem regulas omnes in omni medicina, bonæ mentis artificem, necessariò cõsyderare expedit, & multas alias. Similiter in ponderis mutatione consyderationes adducere necessarium est cum causis suis, & ordine congruo. Est igitur causa ponderis magni, subtilitas substantiæ corporum, & uniformitas in essentia. Per hoc enim illorũ possunt densari partes, cum nihil intercidat, & partium densatio, ponderis est adductio, & illius perfectio. Patet igitur quòd tam corporum administrationis præparatione, quàm ipsius perficientis medicinæ modo, per operis artificia, subtilitatem perquirere necesse contingit. Quoniam quanto maioris ponderis sunt corpora transmutata, tanto & maioris sunt perfectionis, inuẽta inuestigatione per artem. Cõpletur igitur sermo utilis de medicinis. Sed omniũ medicinarum differentias nunc narremus.

De.

De triplici ordine medicinarum. Cap. 2.

INNVIMVS quidem medicinarum triplicem differentiam necessariò accidere. Alia enim est primi ordinis, alia secundi, alia tertij. Dico autē primi ordinis medicinam, omnem præparationem mineralium, quæ super diminuta, à perfectione corpora proiecta, alteratione̅ imprimit, quæ non adducit complementu̅ sufficiens, quin contingat alteratum mutari & corrumpi, cum euaporatione impreßionis medicinæ illius totali: sicut est omnis sublimatio dealbatiua Veneris, aut Martis, quæ fixionem non suscipit. Et huiusmodi est omne additamentum coloris Solis & Lunæ, aut Veneris commixtorum, super furnum cementi positum, & zimar & similium. Hic enim mutat in mutatione nō stante, sed potius diminuente se per exhalationem. Secu̅di uerò ordinis medicinam dicimus omnem præparationem, quæ quando super diminuta à perfectione corpora proiecta est, alterat in differentiam aliquam complementi, relictis modis differe̅tiarum aliquibus corruptionis omnino, uelut est calcinatio corporum, qua omne fugitiuu̅ deletur. Et est huius generis medicina perpetuè Lunam citrinans, aut etiam perpetuè Venerem dealbans, relictis alijs in eis corruptionis differentijs. Tertij autem ordinis medicinam, appello omnem præparationem, quæ quando corporibus aduenit, omnem corruptionem cum proiectione sua tollit, & cum omnis complemēti

differentia perficit. Hæc autem est unica sola, & ideo per illam excusamur à laboribus inuentionis decem medicinarum. Primi igitur ordinis opus minus appellatur. Secundi medium. Tertij uerò maius. Et hæc est omnium medicinarum differentia sufficiens.

De differentia omnium medicinarum. Cap. 3.

EX *ordinis igitur determinati promißione secuta. Cum quidem alia sit medicina corporum, alia uerò* Argenti *uiui. Et corporũ quidem, alia primi ordinis, alia secundi, alia uerò tertij, &* Argenti *uiui similiter. Narremus igitur omnium medicinarum differentias primi ordinis, deinde secundi, deinde uerò tertij. Corporum quidem primò. Postea in* Argẽti *uiui medicina, cum sermone completo, & ordine congruo narrationem tradamus. Dicimus igitur, quoniam primi ordinis medicina corporum, alia est durorum, alia uerò mollium. Durorum quoque, alia* Veneris, *alia* Martis, *alia uerò* Lunæ. Veneris *quidẽ &* Martis, *pura est illorum substantiæ dealbatio.* Lunæ *uerò, rubificatio cum citrinitate fulgoris amœni. Quoniã* Veneri *&* Marti *rubificatio nõ aduenit, cum primi ordinis medicina, cum fulgoris apparitione, quoniam ex toto immunda sunt, nõ apta rubedinis fulgorẽ recipere, priusquam eis adueniat præparatio fulgorem adducẽs. Narremus igitur in primis,* Veneris *medicinas omnes, postea uerò* Martis, *quæ cadunt in ordine primo.*

De medicinis Veneris in primo ordine. Cap: 4.

EST igitur medicina Venerem dealbans, alia per Argentum uiuum, alia per Arsenicum. Per Argẽtum uiuum quippe sic completur medicina dealbans illam. Soluitur enim primò Argentum uiuum præcipitatum, & soluitur similiter Veneris calcinatio & hæ ambæ solutiones commiscentur in unum: deinde uerò coagulantur, & super ipsius Veneris corpus proijciatur eorum medicina. Hæc enim dealbat & mundat, non adducit tamen complementum, quin contingat alteratum mutari & corrumpi. Amplius autem & aliter soluitur præcipitatum Argentum uiuum, & soluitur Litargirium, et hæ ambæ solutiones cõiunguntur in unũ, & soluitur Veneris corporis calcinatio, de cuius intentione sit dealbari, & cõiungitur cum prædictis solutionibus, & coagulantur, deinde uerò super illius corpus proijciũtur: dealbatur. n. per hoc. Aliter autẽ sublimatur alternata uice ex illius corpore Argenti uiui quãtitas, quousq; cũ illo permaneat Argẽti uiui pars, cũ ignitione cõpleta, dehinc uerò cum aceto distillato sæpius imbibẽdo teratur, ut in profundo illius melius cõmisceatur. Ab hinc uerò assetur, et ultimò cõsimiliter ab eo Argentũ uiuum sublimetur, & iteratò imbibatur & assetur. Et sic totiẽs reiteretur opus super illa, quousq; multa Argenti uiui quãtitas in ea, cum ignitione completa quiescat.

Hæc enim primi ordinis bona est dealbatio. Aliter autem super Argentum uiuum præcipitatum, totiens sublimetur Argentum uiuum in natura propria, quousque in illo figatur & fusionem præstet. Dehinc uerò super Veneris substantiã proijciatur, dealbat enim peculiosè. Aliter uerò soluitur Luna, & soluitur Litargirium, & cõiunguntur solutiones. Et ex his Veneris substantia dealbatur. Sed & melius quidem dealbatur, si in omnibus medicinis perpetuetur Argentum uiuum. Dealbatur uerò, & per Arsencium sublimatum, ut si accipiatur calcinatio Veneris, & super illam iteretur eiusdem sublimatio, quousque secum maneat, & illam dealbet. Sed nisi ingeniaueris teipsum cũ modis sublimationũ, non perseuerabit in ea Arsenicum cum alteratione aliqua. Et est ut post primũ sublimationis gradum, secundariò secundam reiteres quam narrauimus in Marchasitæ sublimatione. Dealbatur uerò & aliter, ut sublimatum Arsenicum in Lunam proijcias, dehinc uerò hoc totũ super Venerem, dealbat enim peculiosè. Aut commisce prius Litargirium, aut Plumbum ustum, solutum cum Luna, deinde uerò super hoc Arsenicum superiectum, & hoc totum super Venerem proiectũ dealbat, & est primi ordinis bona dealbatio. Aut solum super Litargirium solutum, & reductũ, proijciatur Arsenicum sublimatum, & hoc totum super Veneris fusionẽ, quoniam dealbat eam cum claritatis aspectu. Aut commisceantur Luna & Venus, & super has proijciatur omnis medicina dealbatiua. Luna enim magis amica est Arsenici,

quàm

quam corpus aliquod, & ideo fractionem ab eo tollit, secundario uerò Saturnus, & ideo cum illis commiscetur. Aliter autem Arsenicum scindimus sublimatum, quousq; fiant frusta. deinde uerò frustum post frustum super Venerem proijcimus. Iubemus etenim in frustris potius, quàm in puluere proijci, quoniam facilius inflammatur puluis, quàm frustum, & ideo facilius euanescit, quàm frustum, & consumitur priusquam super corpus cadat ignitũ Tollitur autem & eadem rubedo aliter, cum Tutia uidelicet, & dealbatur. Sed quia Tutiæ dealbatio non sufficit, ideo solum citrinat. Citrinatio autem quælibet albedini est affinis. Et est modus huius scilicet ut soluatur et calcinetur omne genus Tutiæ, deinde Venus, et hæ ambæ coniungantur solutiones, & cum his citrinatur Veneris substantia, & cum Tutia, si exercueris proficuũ inuenies. Dealbatur uerò, & per sublimatam Marchasitã, quẽadmodum cũ sublimato Argẽto uiuo, et est modus unus & idem.

De medicinis Martis in primo ordine Caput. 5.

RESTAT ergo dealbationes Martis ex medicinis sibi proprijs creatas narrare, quæ sunt secundum essentiam primi ordinis. Sed quoniam fusionem non habet rectam, ideo expedit nos cum medicina fundente illum dealbare. Est igitur omnis medicina Veneris dealbatiua, & Martis similiter cum eiusdem ordinis præparatione, sed fusiua illius specialis est Arsenicum cuiuscunque generis, & fusiua illius similiter est Plumbum et Litargirium solutum. Cum quocunq; igitur istorum dealbatur & funditur. Expedit ut cum Argento uiuo coniungatur et lauetur, quousq; omnis impuritas tollatur ab illo, & fiat album & fusibile. Aut calefiat cum ignitionis uehementia, & super ipsum eijciatur Arsenicum, & cum fusum uideris illum, proijce supra ipsum Lunæ quantitatẽ, quoniam, quando secum unitur, non separatur ab eo per leue artificium. Aut calcinetur & lauetur omnis ex ipso solubilis aluminositas, corruptionis infectionem adducens, per modũ solutionis iam dictum. Dehinc uerò ab illo sublimetur Arsenicum mundatum per sublimationem aliquam, & reiteretur multotiens, quousq; secum aliquid ex illo figatur. Deinde uerò cum solutione Litargiri, alternata uice imbibatur, commiscendo & agitando, & assando mutua uice, & ultimò reducendo cum igne, quem docuimus in Iouis reductione à calce sua. Ex hac enim exhibit albus & mundus

mundus fusibilis, Aut solum cum Arsenico ab illo sublimato in calce sua reducatur, & exibit albus & mundus fusibilis. Sed eundem artificem expedit adhibere cautelam, quemadmodum & in Veneris reiteratione sublimationis ab ea Arsenici figentis se in illus profundo docuimus. Dealbatur uerò similiter per Marchasitam, et Tutiam. cum ingenio & industria, quæ tibi narrauimus: sed horum dealbatio, & illorum non est sufficiens.

De medicinis Lunæ in primo ordine. Cap. 6.

PROSEQVENTES *igitur promissorum ordinem, Lunæ medicinam substantiam citrinantem in ordine primi generis, narremus cum ueritate certa. Et est scilicet medicina citrina, quæ eidem ĩ profundo adhæret & adhærendo colorat, siue per naturam propriam, siue per artificium huius magisterij. Narremus igitur medicinam, quæ ex sua radice illi innata sibi adhæret. deinde uerò artificia, per quæ facimus rem cuiusq; generis adhærere cum ingreßione firma. Elicimus autem illam, aut ex Sulphure, aut ex Argento uiuo, aut ex amborum commixtione. Sed per Sulphur diminutè quidem magis, per Argentum uiuum uerò perfectius. Elicitur autem & similiter per quasdam res minerales, quæ non sunt huius generis: quemadmodum est uitriolum & Cuperosa, quod & gumma cupri aut eisdem stillicidium nuncupatur.*

Afferamus igitur inprimis modos omnes medicinarum quæ ex Argento uiuo consurgunt. Inde uerò conuenienter quæ ex Sulphure aut ex amborum commixtione. Vltimò quæ ex gumma cupri aut similium. Est igitur modus eius, quæ per Argentum uiuum perficitur talis. Sumatur præcipitatum, & per præcipitationem eius mortificatum, & fixum: deinde uerò ponatur in furnum magnæ ignitionis, ad modum conseruationis calcium, quem docuimus, donec rubescat in similitudinem Vsifur. Si uerò non rubuerit tolle Argenti uiui non mortificati partem, & cum Sulphure reitera sublimationem illius. Sit tamen Sulphur omni impuritate mundatum, & Argentum uiuum similiter. Et postquam uigesies illius sublimationem reiteraueris super ipsum præcipitatum: illud dissolue cum aquarum acumine dissoluente, & iterato illud calcina, & iterato dissolue, donec exuberanter sufficiat, post hoc Lunæ partem dissolue, & cum soluta fuerit, solutiones commisce, & coagula eas, & super Lunæ fusionem proijce, citrinabit enim citrinitate peculiosa ualde. Si uerò Argentum uiuum in præcipitatione rubuerit ad perfectionem suæ proiectionis, sufficit administratio dicta, sine commixtione rei tingentis illud Per Sulphur uerò rubificatur, sed illius est rubificatio difficilis & laboriosa immense. Ad hoc autem nos inducit operis necessitas, ut prius calcinemus illud, & post figamus quod laboris est copia. Deinde uerò hac eadem præparatione administremus, & eãdem proiectionẽ super Lunæ substantiam infundamus, & tamen non resultat eius citritrinatio

trinatio fulgens, imò fusca. & liuens terreitate mortifera. Citrinatur uerò & Luna similiter cum Martis solutione. Eius uerò, quæ per Vitriolum aut Cuperosam perficitur. citrinationis modus est talis. Tollatur illorũ uniuscuiusq; quantitas certa, & illius sublimetur pars, quæ sublimari patitur, donec cum expreßione sublimetur totali: post hoc uerò iterato quod sublimatum est, sublimetur cum modo ignis illi appropiati, ut ex eo figatur quiddam post quiddam, donec maior illius figatur pars: post administretur cum ignis cautelæ intentione, ut poßit illi maior ignis ad perfectionem administrari. Post hoc soluatur in aquam rubicundißimam, cui non est par. Dehinc uerò ingenieris, ut illi ingressum in Lunare corpus exhibeas, & hæc ingenia tibi sufficienter mõstrata sunt, si perfecti fueris operis exquisitor, quod scripsimus. Et quia res huius uidemus Lunæ profundo amicabiliter adhærere, ideo cõsyderauimus & est certum, has esse de illorum radice, & ideo per illas alterari contingit. Hæ utiq; sunt medicinæ omnes primi ordinis, quas attulimus, possunt tamen illarum plures multiplicari modi, salua pigmentalium rerum in modorum uarietate essentia. Quidam uerò plures adinuenerũt medicinas, sed unum ex duobus necessariò euenire contingit, quia aut ex eisdem, aut eandem naturam habentibus illos medicinam creare necessarium est. Aut medicinam componunt, quæ ei, quod non est, æquipollet, cum alteratione sua et quæ nec mundo confert, nec mundi partibus, donec motor in sublimi naturæ mobili quieuerit incorruptum.

De medicinis secundi ordinis. Cap, 7.

RESTAT *igitur ad secundi ordinis medicinas transire, cum sermonis sui exigentiæ sufficientia uera, & manifestis probationibus cum experientia uera. Cum sit igitur medicina alia corporum mundatorum, alia uerò Argenti uiui, scilicet perfectio coagulationis: prius tamen omnium medicinas corporum narremus complete. Dehinc uerò ad ipsius Argenti uiui medicinas coagulabiles in Solificum uel Lunificum uerum. Est igitur secundi ordinis medicina, quæ imperfecta sola perfectionis unita differentia complet. Verum, cum multæ sint corruptionis causæ, in unoquoq; imperfectorum corporum, ut in Saturno quidem sulphureitas uolatiua, & Argenti uiui fuga, ꝑ quæ corruptionem adduci necessariò accidit, & illius terreitas. Fiat ergo medicina, quæ alterum eorum, aut ex toto tollat, aut palliando decoret, relictis solis alijs imperfectionis causis. Quia igitur corporum aliquid est impermutabile, quod in corporum radice innatum est, per secundi ordinis medicinam tolli non potest: ideo omnis illa medicina, quæ illud de commixto tollit, non secundi ordinis, sed tertij, & maioris ordinis, appellatur medicina. Et quia superfluitas fugientium inuenitur per calcinationis & reductionis modum tolli, terreitas nominata, ideo necesse fuit medicinam secundi ordinis inuenire, quæ quidem innatum palliet, & durum remolliat, & molle induret, & in duris*

ſcilicet et mollibus ſecundum complementũ nõ ſophiſticum ſed perfectè conſtituat Solificũ corpus aut Lunificũ uerũ.

De adminiſtratione medicinarum ſecundi ordinis. Cap. 8.

CVM *pateat igitur in corporib. ſolis quidem mollibus, per ingenia huius artificiorum operis, non poſſe liquefactionis feſtinantiam tolli, nec impuritatem in ſui radice principiorum innatam, neceſſariò euenit, medicinam percunctari, quæ quidem in proiectione illorum tenuitatem inſpiſſet, & inſpiſſando ad ſuæ liquefactionis ignitionis ſufficientiam induret.* In duris *ſpiſsitudinem attenuet, & attenuando ad fuſionis uelocitatem ſufficientem, cum proprietate ignitionis adducat, & utriuſq; generis corporum fuſcedinem palliando decoret, hæc in album, illa uerò in citrinum transformet perfectiſsimum.* Non *autẽ diuerſificatur hæc medicina à tertij ordinis medicina, niſi per minoris præparationis imperfectionem, & non diuerſificatur à ſe, quod in diuerſorum corporum proiectione & pigmentorum acceptatione conſtat: ſed in modo præparationis. Alia etenim eget præparationis induſtria corporum mollium medicina, tenuitatem inſpiſſans: alia uerò durorũ attenuans ſpiſsitudinem, hæc quidem ignis conſumptiui modo: illa uerò humiditatis conſeruationis adminiſtratione eget.*

De supplemento defectuum post administratione medicinarum secundi ordinis. Cap. 9.

AFFERAMVS *igitur sermonem uniuersalem in medicinis huius secundi ordinis, completum cum determinatione certa & uera.* Et *dicemus prius omnes Lunares omnium à perfectione diminutorum corporum, cum differentijs præparationis eorum.* Dehinc *uerò Solares cum proprijs similiter differentijs.* Probauimus *iam nostris sermonibus,* Sulphur *cuiuscunq; generis perfectionis, esse corruptiuum.* Argentum *quippe uiuum, perfectiuum in opere naturæ, completis regiminibus.* Igitur *& naturam imitantes, in quibus nos est possibile sequi operibus.* Et Argentum *uiuum similiter in huius operis magisterio assumimus, in cuiusq; perfectionis medicina,* Lunari *scilicet &* Solari, *tam quidem imperfectorum, quàm ipsius* Argenti *uiui coagulabilis.* Cum *iam ex nouissimè dictis sermonibus, duplicem medicinarum differentiam dixerimus.* Aliam *quidem corporum.* Aliam Argenti *uiui coagulabilis.* Et *ab hinc quidem prius corporum ab inde uerò medicinæ* Argenti *uiui narrationem tradamus certam.* Est *igitur per se huius medicinæ materia cuiuscunq; generis una, & est quod iam sufficienter notum est* Assume *igitur illud, & si uis ad* Lunares, *secundum ordinem tibi præmissum, exercitatum te redde, prepara ergo illud cum modis huius magisterij notis, quorum intentio*

est, ut puram ex illo substantiam diuidas, & partem quidem figas, partem uerò ad cerandum dimitte, & sic totum magisterium prosequendo, donec compleas tenta illius fusionem quòd si se subitò fundit, in duris perfecta est, in mollibus uerò ècōtra. Hæc enim medicina, super imperfectorum corporum unumquodq;, proiecta in Lunare perfectè mutat corpus, si quidem perueniat huic medicinæ præparations notæ. Si uerò non, diminutum relinquit, sed perficit in altera perfectionis differentia, quantum ex huius generis medicinæ ordinis administratione dependet, tantum enim exercitij nō præueniente administratione aliqua, perficit in proiectione sola. Solaris uerò huius secundi ordinis medicina, imperfectorum quorumcunq; corporum est eadem medicina, & administrationis eodem regimine communicans. In hoc tamen differentiam habet scilicet in maiori partium, per modos proprios subtiliatione egestos, atque subtili præparationis Sulphuris regimine administrati, et commixtione cum materia medicinæ nota. Et est scilicet ipsius purissimi Sulphuris fixio & solutio eius per eius modum. Cum hoc enim tingitur medicina, & cum hoc proiecta super unumquodq; corporum à perfectione diminutorum, complet in complemento Solari, quantum ex eius secundi ordinis medicinæ præparatione depēdet, administratione præueniente nota, & certa ipsius à perfectione diminuti corporis. Et super Lunam proiecta, perficit eam in complemēto Solari peculioso multum.

De medicinis Argenti uiui, & ingressu earum. Cap. 10.

SECVNDVM *igitur præmissorum ordinem, restat ex operis complemento, quod ex primis nos determinaturos exhibuimus, in medicinæ* Argenti *uiui coagulantis ipsum, narrationem transire.* Dicimus *igitur, quoniam ex eiusdem illius elicitur lapidis medicina scilicet ex noto in capitulis huius operis multiplicibus, & illud ideo, quoniam cum fugitiuum sit* Argentum *uiuum de facili absq; inflammatione aliqua, medicina egit, quæ subitò ante fugam eius, in profundo illi adhæreat, & illi per minima coniungatur, & illud inspisset, & sua fusione illud in igne conseruet, quousq; adueniat illi maioris ignis tolerantia, eius humiditatem consumentis, & conuertat illud per hoc beneficium in momento in* Solificum & Lunificum *uerum, secundum illud ad quod medicina fuerit præparata.* Cum *igitur non inueniatur aliquid ei magis communicare quàm ipsum, quod suæ naturæ est: ideo per hoc æstimauimus, cum eo medicinam illius complere et ingeniati sumus formam medicinæ illi per ingenia præstare.* Et *est scilicet ut præparetur cum modis suis iam dictis, cum diuturni laboris instantia, qua omnis illius subtilis substantia & purissima, alba quidem in* Luna, *citrina uerò intensa in* Sole *perhibeatur perfectè, & hoc quidem non completur, scilicet ut citrinum creet sine mixtione rei tingentis illud quæ suæ est naturæ.* Dehinc *uerò cum hac purissima* Argenti *uiui substantia perficiatur cum huius magisterij operis ingenijs*

genijs medicina, quæ maximè Argento uiuo adhæreat, & fundatur facillimè, & illud coagulet, & conuertat hoc in Solificum uel Lunificum uerum, cum præparatione illius præhabita. Sed ex quibus maximè hæc Argenti uiui substantia elici poßit, solet quæri, Et nos respondentes narramus, quòd in quibus est ex illis elicitur. Est autem tam quidem in ipsis corporibus, quàm & in ipso Argento uiuo secundum naturam, cum unius sint reperta naturæ. Sed in corporibus difficilius. In Argento uiuo autē propinquius non autem perfectius. Igitur cuiuscunq; generis sit medicina, tam quidem in corporibus, quàm in ipsius Argenti uiui substātia, lapidis præciosi indagatur medicina. Sed quoniam contingit quandoq; medicinam quidem commisceri, quandoq; uerò non: ideo modum permiscendi narrabimus scilicet qualiter unaqueq; res in corpus profundißimè ingressum acquirat, aut unaquæq; medicina non intrans. et est modus per dissolutionem eius, quod non ingreditur, & per dissolutionem eius quod ingreditur, & per mixtionē ambarum solutionum. Facit enim ingreßiuum esse omne quod illi per minima coniungitur. hoc autem, quod ingreditur, per solutionem completur, & completur per solutionem fusio in rebus non fusibilibus, & ideo magis apta sunt ingredi & penetrare & alterare, Et hæc ideo est causa quare quasdam res calcinamus, quæ non fiunt de natura harū scilicet ut melius soluantur, & propter hoc soluuntur, ut melius ab eis corpora impreßionem suscipiant, et ab eis similiter per hoc præparentur & mundentur.

Aut ingressum damus his, quæ sua spißitudine ingredi non permittunt, cum multiplici subleuationis reiteratione spirituum non inflammabilium super illa, Arsenici uidelicet & Argenti uiui non fixorum, aut cum multiplici reiteratione sublimationis eius, quæ ingressum non habet. Est tamen bona cautela ad ingressum rebus permiscibilibus danda, ut soluatur corpus, de cuius sit intentione per has mutari & alterari, & soluantur res, quarum intentionis sit ingredi cum alteratione. Non fiat tamen omnium partium solutio, sed quarundam, dehinc idem & non aliud imbibatur corpus uice post uicem, per hoc enim beneficium in illud solum ingressum habet necessariò, non autem in quocunq; alio corpore necessariò hoc contingit. Ex his igitur modorum ingenijs necesse est rem quamlibet et ingressum quo ex illius naturæ pendet beneficio habere, & alterare cum permixtione inuenta. Per hunc igitur sermonem decem medicinarum, completur numerus cum suæ traditionis sufficientia. Restat igitur nos ad tertij ordinis medicinas trãsire.

De medicinis tertij ordinis Cap. 11.

EST autem huius tertij ordinis medicina duplex. s. Solaris & Lunaris, est tamen in essentia una, & agendi modo similiter, & ideo unica medicina nuncupatur à nostris ueteribus, quorum scripta perlegimus. Est tamen additamentum citrinitnãtis coloris, quia à Sulphuris fixi mundissima perficitur substantia. Differentia tamen inter hanc & illam, Lunarem scilicet & Solarem, quoniam hæc illud in se continet: illa uerò non. Est autem hic ordo tertius, maioris operis ordo appellatus, & illud ideo, quia maioris sagacitatis industria. in illius administratione & perfectionis præparatione, & labore longiori, ad ueritatis complementum indiget, & ideo non diuersificatur huius ordinis medicina in essentia ullatenus, nisi per subtilissimos præparationis gradus in creatione illius, & per diuturniorem laboris instantiam, in hos præparationis gradus, quos omnes narrabimus cum complemento sermonis, & per actionis modi completæ cum causis suis, & experientijs manifestis, & ex inde eorum narrabimus gradus similiter administrationis plures huius tertij ordinis. Alio enim gradu eget Solaris medicina in pigmentorum præparatione completa. Alia uerò Lunaris, hæc quidem Sulphuris administratione tingentis eam, illa uerò non. Primum igitur administrationis modum Lunaris medicinæ narremus. Et est ut accipias lapidem illius notum, & & per separationis modum illius purissimam partem di-

Deinde uerò eius, quæ purißima est partis aliquid figas et aliquid ex illa relinquas, & cum fixa fuerit solue, quod ex illa solubile fuerit, quod uerò non est solubile, ad calcinationẽ mittas, & ab hinc super illud solutionem reitera, donec iterum quod ex ea solubile est, soluatur omnimodè. Sic ergo ordo iste calcinationis & solutionis, uel totum si poßibile est coagulando reiterãdo seruetur, quousq; illius maior soluatur quantitas. Post hoc uerò solutiones omnes simul commisce & coagula. Dehinc uerò leuiter assando in ignis temperamento conserua, quousq; illi maior ad illius exigentiam ignis administrari poßit. Post hoc uerò prædictum solutionis & coagulationis modum & ordinem serua, quousq; iteratò totum soluatur. quod ex eo est solubile, & iteratò coagula, & iterato in ignis temperamento conserua, leuiter assando ut prius quousq; iteratò illi poßit ignis maior, & ad eius perfectionem administrari. Omnes igitur hos ordines præparationis, calcinationis, solutionis coagulationis, & in temperamento ignis conseruationis, leuiter assando super illam quater reitera, & ultimò calcina per modum suum, & sic preciosißimam lapidis terram sufficiẽter administrando rexisti. Deinde uerò seruatæ partis non fixæ, cũ hac terræ parte administratæ quãtitatem, per ingeniorum subtilem coniunge modum per minima. Et sit ingenium huius intẽtionis scilicet leuationis eius per modum sublimationis dictum, quousq; fixum cum non fixo leuetur totaliter, quod si non eueniat, addatur illi iteratò uicißim non fixæ partis quantitas, quousq; ad ele-

uationem

uationem illius sufficiat. Cum igitur eleuata fuerit, reiteretur illius sublimatio, quousq; per hanc administrationis reiterationem figatur totum. Cum igitur fixum fuerit, iteratò cum non fixe partis quantitate, post quantitatem combibe, per ingenium tibi notum, quousq; totum iteratò leuetur. Igitur iteratò figatur, quousq; fusionem præstet & facilem cum ignitione sua. Hæc enim medicina est, quæ omne à perfectione diminutum corpus, & omne cuiuscunque generis Argentum uiuum in Lunare perfectissimum transformat corpus.

De administratione Solaris & Lunaris medicinæ Cap. 12 3ᵗʲ ordus

SOLARIS *igitur huius medicinæ præparatio non adhærentis, fit per additamentũ Sulphuris, per modum figentem & calcinantem, cum astutiæ industria administrationis perfectæ atq; solutionis modum multiplicem cum reiteratione multa, quousq; mundum fiat: his quidem administratione perfecta præueniente, quæ per sublimationẽ perficitur. Et est huius additamenti modus, p reiterationẽ partis nõ fixi lapidis sublimatiõis cũ ingenio cõiungendi per minima, quousq; eleuetur cum ea, & iteratò cum illa figatur ut stet. Et quantò huius cõplementi ordo reiteratur pluries, tantò huius exuberãtia medicinæ multiplicatur magis, et illius magis augetur bonitas, & multiplicatur illius augmentum perfectionis maximè. Et nos quidem, ne mordeamur ab impijs, complemẽtũ narremus totũ huius magisterij, sub breuitate sermonis cõpletá nota*

Et est illius intentio, ut per sublimationis modum mundetur perfectissime lapis, & illius additamentum, & ab hinc quidem cũ ingeniorum modo uolatiuũ ex eis figatur dehin uerò fixum uolatile fiat, et iterato uolatile fixum Et toties fac fixũ uolatile, et uolatile fixũ, quousq; præstet facilẽ fixionẽ cum ignitione. Et in hoc ordine completur archanũ preciosissimum: quod est super omne huius mundi scientiarum archanum, & thesaurus incomparabilis, & tu quidem exerciteris ad illum, cnm laboris instantia maxima, & cum diuturnitate meditationis immensæ, cum illa enim inuenies, & sine illa non. Et huic quidem medicinæ reiteratio bonitatis administrationis, cum talis cautelæ industria potest in præparatione lapidis euenire, quousq; Argentum uiuum mutet in infinitum Solificum uerum & & Lunificum, & hoc non dependet, nisi in multiplicatione illius, uel reiteratione multa illius præparationis. Iã igitur laudetur sublimis naturarum Deus benedictus, & gloriosus, qui nobis omnium medicinarum reuelauit seriem, cum experientia, quam illius instigationis bonitate, & nostri laboris instantia perquisiuimus, & oculo uidimus, & manu tetigimus, complementum illius nostro magisterio indagatum. Sed et siquidem illam palliauimus, non miretur doctrinæ filius, non enim illi palliauimus: sed malis et improbis et eam tali sermone tradidimus, quẽ latere insipientẽ necessariò accidet, & ea ad illius inuentionis perquisitionem prudentes allicet, Filij igitur doctrinæ perquirite & hoc excellẽtissimũ dei donũ uobis solis seruatũ inuenietis

Filij

Filij insipientis nequitiæ, & maliuolæ prauitatis immensæ, ab hac scientia fugite, quia uobis est inimica & aduersa & uos in miseriam paupertatis constituet, quoniam uobis penitus hoc Dei donum, à diuinæ prouidētiæ est occultum iudicio, & denegatum omnino. Perquisitis ergo omnium medicinarum modis, nostri propositi prosequentes initiū, ad eas quæ huius magisterij industrias perfectionem notificant, cum probationum causis abhinc transeundum est.

De examinationibus quibus cognoscitur, utrum magisteriū sit in perfectione. Cap. 13.

PRAETERMISSIS *manifestis experientijs, de quibus narrationem non facimus, cum omnibus sint notæ & certæ, absque illius sagacitatis ingenio ponderis, scilicet & coloris, & extensionis per malleum. Per artificiorum experiētias tentemus cum cautela, an sit huius artis administrationis proiectio, complementum cum ueritate adducens, quæ sunt, scilicet cineritium. cementum, ignitio, fusio, super uapores acutorum expositio, extinctio adurentis Sulphuris in mixtione probatio calcinationis et reductionis reiteratio, & Argenti uiui facilis aut difficilis susceptio. Primum igitur à primis secundum ordinem inchoandum, debinc uerò secundum eundem ad alia secundum promissionē perficere perquiramus cum causis eorum notis.*

De Cineritij examine. Cap. 14.

DICIMUS *igitur sermonem in Cineritio, cũ suis omnibus causis manifestis & suæ factionis modo. Est igitur sola* Lunaris *atq;* Solaris *substantia in* Cineritij *perdurans examine.* Perquirentes *igitur horũ corporum perfectorum ueras substantiæ differentias, cũ causis similiter* Cineritij*, scilicet quare quædam magis, quædam uerò minus, in huiusmodi magisterij examine, à perfectione diminutorũ perdurent, pescrutabimur. Est autẽ à nobis sufficienter narratũ, horum duorum secretũ corporũ, in suæ profundo substantiæ.* Et *est, scilicet quoniã illorum prima radix multa, fuit* Argenti *uiui quãtitas, & purißima illius essentia & subtilißima prius, postea uerò inspissata, donec cũ ignitione fusionẽ suscipiat.* Quæcunque *igitur à perfectione diminuta plus terreitatis habent, minus in hoc perdurant examine. quæcunq; uerò minus, plus. quoniam hæc quidem magis adhærent, propter eorum partium subtilitatem, maximè se permiscentẽ & unientem.* Et *quæ similiter maioris tenuitatis sunt, ut duorum* Plumborũ *corpora aut è contra quidẽ, quæ maioris spißitudinis sunt corpora, ut* Mars & Venus*, quàm quæ in perfectione consistunt, necesse est de commixto separari omnino: quoniam nõ sunt eiusdem fusionis, & ideo separantur.* Et *quæ quidẽ minorem sunt* Argenti *uiui quantitatem participantia, facilius de commixto separantur.* Patet *igitur, quòd cũ multæ terreitatis,*

reitatis sit Saturnus, paucæque Argentum uiuum quantitatis, facilisque liquefactionis, tenuitatis quoque maximæ, quæ perfectionis examini Cineritij sunt opposita. Ideo Saturnus inter cætera corpora, minimè in Cineritij artificio in commixto perdurat. immo citissimè separatur & cedit. Ideoq;, cum inter cætera à perfectione diminuta corpora, magis cedat. ideo per hoc magis propriũ est ad huius magisterij examen, & illud ideo: quoniam citius cedit, & citius imperfectorum unumquodque secũ de commixto trahit. Et propter hoc saluatur maior perfecti quantitas, ab ignis examinis combustione forti, quoniam non quiescit spacio temporis longo perfectum cõsumptioni examinis. & ideo ex illo per plumbi examen minus comburitur, & facilius depuratur. Quidam uerò Iouis substantia, pluris Argenti uiui quantitatis existit. & minoris terreitatis, maioriue puritate illius, atque subtiliori substantia participans: ideo magis in commixto saluatur quàm Saturnus & Venus: quoniam magis commixto in profundo adhæret. Et ideo est causa hæc, quare multa perfecti deletur quantitas, priusquam ab illo separetur coniunctum. Venus uerò fusionem cũ ignitione, præstat. sed quia tardior est illius, quàm perfecti fusio, ideo separatur de commixto, tardius tamen quàm Saturnus propter ignitionem substãtiæ suæ fusibilis. Quia uerò minoris est Argenti uiui quãtitatis quã Iupiter: & maioris terreitatis & substãtiæ spissioris. Ideo facilius q̃ Iupiter de cõmixto tollitur. quoniã in profũdo magis Iupiter, q̃ Venus adhæret.

Mars uerò fusionem non habet, & ideo non permiscetur: quod propter suæ humiditatis priuationem contingit. Sed & si propter ignis uehementiam illum permisceri contingat: quia humiditatem Lunæ aut Solis non habet, combibēdo ei per minima unitur. Et ideo licet terreitatem multam & Argenti uiui paucitatem, & fusionis carentiā habeat, non separatur ab eis, per artificiū leue. Per hoc enim artificis dilatatur industria, ad cuiusq; corporis rectificationem ueram, si rectè eius, quod scripsimus efficatiam nouerit. Si uerò fantasticè super illud intellectum cōtraxerit, nihil ex eo ueritatis cognoscet. Sunt autē duo in hoc examine durantia perfectionis corpora, Sol, scilicet & Luna, propter bonam compositionem, quæ per bonam commixtionem resultat, & illorum puram substantiam. Narremus igitur modum illius, cum maximè sit nobis necessarius in perfectionis huiùs magisterij cognitione certa. Est igitur modus illius, ut tollatur cinis cribellatus, aut calx, aut puluis ossium animalium combustorum, aut horum omniū commixtio, aut quorundam. Dehinc itaque cum aqua madefiat, & super illud prematur manus, & fiat stratum firmum & solidum, & in medio strati fiat rotunda fouea & solida, & polita, & super illius foueæ fundum spargatur uitri triti quantitas aliqua. Deinde uerò exiccari permittatur, et cum siccatum fuerit, ponatur illud de cuius intentione sit tollerare examen in foueam dictam, & super illam ignis fortis carbonum succendatur, & super faciem examinabilis suffletur corporis, donec fundatur, quo fu-

so, Saturni partem post partem proijciamus in illud, et super illud suffletur cum flāma fortis ignitionis, & dum uideris illud agitari & moueri, motu concußionis forti, non est purum: expecta igitur, donec totum euanescat Plumbū quod si euanuerit & non cesset illius motus, non est depuratum. Iteratò igitur super illud Plumbū proijce, & super illius faciem iteratò suffla donec Plumbum separetur, quod si non quieuerit, iteratò Plūbi proiectionem & sufflationem & illius faciem perquire, quousque quiescat, & tu uideas illud mundum & clarum in superficie sua. Post hoc uerò carbones aperi, & ignem dißipa, & in faciem eius aquam perfunde. hoc enim perfectè examinatum inuenies. Et si quandoque in sufflatione huius examinis uitrum proieceris, melius & perfectius depurabitur, quoniam sordes tollit & illas inuiscat, potest tamen loco uitri, sal proijci, aut baurach, aut alumen aliquod. Similiter & perfici potest hoc examen cineritij in cruceolo terreo, & in circuitu eius sufflari, & super faciem eius similiter, ut supra cōfletur quod examinari debet. His igitur sufficienter narratis, ad cementi examen transeamus cū causis suis, & suis experientijs manifestis & notis.

De cementi examine. Cap. 15.

DICIMVS *igitur, quoniam corpora, quædā magis, quædam uerò minus, per ignis comburuntur calcinationis modum, ut quæ pluris sunt Sulphureitatis*

quantitatẽ combustibilis continentia, magis, quæ uerò minus, minus. Quia Sol igitur inter cætera corpora minoris est Sulphuris quantitatis, ideo inter cætera corporum omnium mineraliũ, minimè per ignis inflãmationem comburitur. Luna uerò post Solem inter omnia corpora reliqua, minoris est Sulphuris quantitatis participans, pluris autem quàm Sol, Igitur minus potest secundum hoc inflãmationis ignitionem, tẽporis spacio longo tollerare quàm Sol, & res per consimile comburentes secundum naturam minus. Venus autẽ quia Sole & Luna pluris est Sulphuris, & terreitatis maioris. ideo minus inflammationem illis tollerat. Iupiter uerò minus Venere, plus uerò Sole & Luna sulphureitatis & terreitatis participat, & ideo minus Venere per inflãmationẽ cõburitur. plus uerò Sole et Luna. Saturnus uerò plus terreitatis & sulphureitatis per naturam in commixtione seruauit, quàm nunc dicta corpora, & ideo citius & facilius omnibus nunc dictis inflammatur corporibus, & per inflammationem comburitur uelocius, propter hoc, quòd sulphureitatem maximè habet coniunctam, & Ioue magis fixam. Mars uerò non per se, sed per accidẽs comburitur. Cum enim corporibus multæ humiditatis cõmiscetur, combibit illa, propter suæ humiditatis carentiam, & ideo coniunctus non inflammatur, nec cõburitur, si non inflammabilia, nec combustibilia sint corpora sibi unita, si uerò combustibilia sint illi commixta corpora, secundum naturam suæ combustionis, necessarium est euenire Martem, & comburi & inflammari.

Cum igitur ex rebus constituatur inflammabilibus cementum, patet causa illius inuentionis necessaria, & fuit, scilicet ut omnia combustibilia adurerentur. Cum igitur unum solum sit corpus incombustibile, solum illud ad illius naturam præparatũ in cemento saluatur. Durant tamen quædam magis in cemento, quædam uerò minus, quæ uerò magis, & quæ minus, nota sunt cum causis dictis. Durat igitur plus Luna, minus uerò Mars, adhuc uerò minus Iupiter, minus uerò & adhuc Venus, minimè uerò Saturnus. Narremus igitur cementi modum, cum in cognitione nobis sit maximè necessarius in perfectionis examine. Dicimus igitur, quoniam illius compositio est ab inflammabilibus rebus. & sunt huius generis res omnes denigrantes, et fugientes, & penetrantes, & cõburentes, sicut est Vitriolum, Sal armoniacus, & æris flos, & lapis figuli antiquus contritus, & Sulphuris minima quantitas, aut nihil, & uirilis urina, & similibus acutis & penetrantibus. Cementantur igitur hæc omnia cum urina uirili, & super illius tabellas tenues, de cuius sit intẽtione probationis, huius examen iudicio percunctari. Dehinc uerò in fictili conclusò uase, super cratẽ ferream extendãtur tabulæ, ita tamen q̃ una ex eis, alterã nõ tangat, ut liberè ignis uirtus ad illas percurrat æqualiter, & sic triduo igne forti cõseruetur in fictili cautela tamẽ adhibeatur, ut igniãtur tabellæ, sed nõ fundãtur. Post tertiã autẽ diẽ, tabellas omni impuritate mũdas inuenies, si in pfectione illarũ extiterit corpus. Si uerò non corruptas omnino, & calcinatione cõbustas.

Quidam tamen ponunt ad inflammationem tabellas, absq; compositionum cemento, & depurantur similiter, si perfectionis sint corporis. si uerò non comburuntur omnino. longiori tamē combustionis spacio, in hoc ultimo eget examine, quòd sola ignis inflammatione perficitur, quàm quæ cementi examinantur iudicio. Sed *cum Lunæ quidem & Solis non multa distet differentia, pauco administrationis modo, in iudicio cum illo quiescit, & neque separatio corporum fit ab inuicē in his duobus examinis generibus, nisi propter diuersitatem compositionis substantiarum eorū, quoniam ex ea resultat fusionis diuersitas, & spißitudo, et raritas, quæ quidem separationis sunt causæ, quoniā propter fortem illorum compositionem, non corrumpitur illorum substantia, à substantia corporis extranei, cum non fiat illorum per minima mixtio.* Et *ideo necesse est illa de commixto se inuicem separari, sine corruptione totali illorum essentiæ.* Q*uamobrem igitur administratio corporum imperfectorum completa dignoscitur, cum eiusdem fusionis, & ignitionis, & soliditatis administrationis reperta sunt ingenio.*

De Ignitionis examine. Cap. 16.

RESTAT *igitur ut capitulum de ignitione tradamus.* Dicimus *igitur, quoniam corpora maximæ perfectionis, cum ignitione determinata, reperta sunt ignē suscipere ante fusionem illorum.* Et *ideo dicimus, si alterationem*

tionem eorum completam adinuenire conamur, quòd necesse est ad fusionem illorũ corpora administrata redigere. Et est scilicet ut priusquàm fundãtur perfectionis corpora, ignitionem suscipiant cũ inflammatione cælestini coloris, & amœnitatis, priusquàm perueniat illorum ignitio ad albedinem ignis, in qua oculus non poßit conspicere quicquam. Patet igitur ignitionem illorum perfectam cõpleri ante fusionem, cum rubore intenso, & non cum albedine, quam non poßit oculus conspicere. Si enim priusquã igniantur administrata fundantur corpora, in cõplemento non sunt. Si uerò igniantur cũ labore, ignisque expressione forti, non est illorum administratio uera. Et hoc quidem in mollibus, illud uerò in solo Marte contingit colligi. Non enim non ignibilia, de facili ignitionem præparationis modo suscipiunt: necnõ fusibilia fusionem rectã, quam in perfectis secundum naturam inuenimus. Et si cum ignitione, flammam amœnitatis cœlestini non protendant coloris administrata, non est illorum cõpleta administratio. Et si minuitur aliquid ex præparantis differentiarum bonitatis inuentum astutia, non fuit sufficiens artificis indagatio. Reiterãdo igitur inquirat, donec inueniat cum modis diuina bonitate collatis.

De Fusionis examine Cap. 17.

IN *fusionis igitur narratione sufficientiam tradamus, secundum quod examen est ipsorum corporum omniũ ad cognitionem illorum certam. Dicimus igitur, quoniam*

unica est perfectionis fusio, cum ignitione, scilicet sed nō cū cuiusque ignitionis genere. sed cum ignitione in qua nō albescit omnino corpus, & cum ignitione in qua nō sit fuscedo igni adueniens, in qua nō subitò post ignitionem fundatur, & liquescat corpus ut fluat. Igitur cum se fuderit corpus ex nimia ignis preßione debiliter, aut sine ignitione, aut cū ignitione fusca, huius præparationis necesse est corpus imperfectionis esse unumquodque, imperfectorū corporum in artificio diminuto. Et si post fusionem infrigidari permittatur, et omnino subitò in nigredinem, illius uertatur ignitio, & ob hoc quidem priusquā durescat, ignitionem perdat, non est in complemento corpus, cuiuscunq; generis illud extiterit. Sed iudicari quidem expedit mollitie, hoc corpus existere ex imperfectionis corporum generibus. Et siquidem cum ignis laboriosa expreßione, fortis & uiolenta fiat, illius ante fusionem ignitio, & radio fulgoris inæstimabilis albescentis omnino. iam non perfectionis, sed duritiei alteratum est corpus. Et ab hoc quidem, si post illius fusionem, ab igne tollatur, & subitò induretur ut non fluat, manente illius ignitione fulgida, iam non Lunaris aut Solaris perfectionis corpus existit cuiuscunque generis, & præparationis corpus fuerit administratum. sed sub Martis differentiarum natura ponatur. Patet igitur ex iam dictis, triplicem in fusilibus ignitionis, ante liquefactionem substantiarum illorum, experimento recolligi gradum. Vnum scilicet ignitionem fuscam. Alterum uerò rubeam claram. Tertium albißimam radio fulgentem.

1. pfect
am

tem. Prima quidem est mollium. Secunda perfectorũ corporum. Tertia durorum, rationis experimento probatur. Sed qui harum omnium ignitionum desyderat gradum perquirere. omnia fusibilia conflet corpora, & ignis consyderet sufficientiam ad fusionis perfectionẽ completam, et consyderando recolligat omnium signorum fusionis gradus differentiam, & sic quidem inueniet, aliter uerò nõ. Et hoc quidem tibi adducatur exemplar in omnibus à nobis determinatis atque determinãdis examinationis maneriebus. Et hæc itaque de fusione dicta sufficiant.

De examine expositionis corporum super uapores acutos. Cap. 18.

PROSEQVENTES *igitur sermonis complementum, de corporum expositione, super acutorum uapores narremus. Dicimus igitur, quoniã uidemus perfectionis corpora super acutorũ uapores exposita, acrium uidelicet, ponticorum et acetosorum similiter omnino, aut nihil florere, aut amœnissimum cælestinum florem emittere. Sed Solèm quidẽ purissimũ nõ florere. Lunã uerò, aut Solẽ nõ purũ, super acutorũ uapores exposita, florere cõperimus, & cælestinũ amœnissimũ, amœnius tamẽ Solẽ q̃ Lunã emittere. Et ob hoc igitur naturam imitãtes, & nos similiter in præparatis colorẽ cælestinum creemus corporibus, qui per Argenti uiui bonitatem perficitur, ut sufficiẽter à nobis narratũ est, in præcedẽtibus nostri sermonis.*

Quæcunque igitur perfecta corpora super uapores acutorum extiterint, & cælestinum nō creauerint amœnitatis colorem, non sunt in perfectionis complemento totali. Et est ex corporibus quoddam, quod rubeum fuscum uindicat, aut citrinum fuscum uiriditati admixtum, colorem ex acumine ponticorum floret in superficie sua, & huius generis est Mars. Quoddam uerò uiride fuscum in superficie floret cælestino admixtum turbido, & huius est Venus. Quoddam uerò album fuscum, & huius generis Saturnus comperitur. Quoddam uerò album clarum, et huius est Iupiter. Quia igitur maximè perfectum corpus minimè floret, aut nihil. Et si quid tardißimo temporis floret spacio, & Iupitter quidem minimè & tardißimè, inter diminuta à perfectionis complemento corpora gummositatem illius floret. Ideo per hoc consyderamus huius examine magisterij, Iouem maximè perfectioni approximare in opere maioris ordinis. Per hoc igitur examen perquiri poterit, in quo per tractatum perfectionis temperatū genere persistet corporum, si rectè eorū consyderaueris ordinem, quem narrauimus in hoc capitulo: sin autem, tuæ imputa temeritatis insipientiæ.

De extinctionis examine. Cap. 19.

IN *extinctionis igitur examine narrationem adducamus totalem. Est tamen multiplex illius experientia, in qua cognoscitur, utrum in perfectione magisterium cōsistat*

fiſtat. Primum igitur, ſi ignitum corpus in liquorē extinguatur, & Lunare quidem album non fiat, & Solare citrinum fulgidum, ſed in alienum mutetur colorem, non eſt in complemēto alteratio magiſtrij. Aut ſi quidem in reiteratione ſuæ ignitionis & extinctionis, in aquis ex ſalium aut aluminum cuiuſcunque generis adminiſtratione creatis, ſcoriam nigredini affinem in ſui ſuperficie protēderit, aut extinctione illius in Sulphuribus, & ab extinctione et ignitionis reiteratione multa euanuerit quantitas, aut nigredine fœda ſe infecerit, aut omnino per mallei compreſſionem ſe confregerit, fallax eſt operis artificium. Aut ſi ex Salis armoniaci, & uiridis æris, & puerilis urinæ mixtionis cementatione, aut in natura cōſimilium, & ad ignitionem poſitum, & poſt ignitionem ad extinctionem ſimiliter & Lunare quidem uel Solare, ex toto colorem amiſerit proprium: aut ſcorium creauerit in corruptione, conſtat corpus ad hæc ſophiſtica permanere. Vnam tamen generaliter tibi tradimus regulam certam, quoniā tam quidem in dictis, quàm à nobis dicendis examinibus, ſi quid ei ex perfectionis differentijs alteratum permutauerit corpus, pōderis uidelicet aut coloris, non rectè ſed fantaſticè indagauit artifex opus, quod non peculioſum ſed perditionis eſt potius.

De examine in mixtione Sulphuris. Cap. 20.

EX Sulphuris uerò mixtione, utrum in perfectione cõsistat magisterium, comprobatur similiter, quoniam experientia nostra inuenimus, Sulphur corporibus commixtum, quædam magis, quædam uerò minus comburere, & quædam à combustione illius redire, quædam uerò non nostro comperimus artificio. Et ex hoc itaq;, differentia notari potest inter ipsa à perfectione diminuta corpora præparata in complemento sophistico. Igitur cum inter cætera corpora cuiusque generis, inuenimus Solem minimè per Sulphur comburi. Ab hinc uerò & postea Iupiter, deinde uerò Luna, post hoc Saturnus, & facilius quidem his omnibus Venus, facillimè Mars, per Sulphuris oleaginitatem comburitur. Ideo per hoc notatur, quid magis, quidue minus perfectioni approximant. Et ex diuersitate colorum, post corporum combustionem, perquiri potest, in quo alteratum genere, ex suæ naturæ radice corpus consistat, quoniam Sol quidem citrinum intensum, aut rubeum clarum, protendit ex Sulphuris combustione colorem. Luna uerò nigrum cælestino admixtum. Iupiter uerò nigrum, modica rubedinis tinctura admixtũ. Saturnus uerò nigrum fuscum, multo rubori & liuiditati admixtum. Venus uerò nigrum uiriditati admixtũ, multa præexistente combustione Sulphuris, pauca uerò præexistente cõbustione uiridißimum, & amœnum uiolaceum

protendit

protendit ex Sulphuris combustione colorem. Mars uerò in omni combustionis genere, nigerrimum fuscum colorem creat. Ex reductione autem à Sulphuris cõbustione, notatur & similiter diuersitas in corporibus. Quædam uerò sicut Sol & Luna redeunt, quædam uerò ignis expreßione à reductione cum Sulphure recedunt, aut totaliter, aut eorum quantitas maior, & quædam uerò in suæ naturæ corpus, quædam uerò in aliud quàm suæ naturæ redeunt, à Sulphuris combustione corpora. Redeũt autem ad proprij naturam corporis à Sulphuris combustione corpora Sol & Luna, recedunt autem Iupiter & Saturnus. Iupiter autem aut totaliter, aut secũdum sui maiorem partem. Saturnus uerò nõ ex toto recedit, sed quãdoq; maior, quãdoque uerò minor illius deletur pars. Horũ autem scilicet Iouis & Saturni, contingit diuersitatem existere, propter naturam et corporũ administrationis eorũ, in operis præparatione dictam, quoniam ex subita ignis expreßione, de reductione Iouẽ deleri cõtingit. Ex succeßiua uerò et paulatina, & Saturnũ & Iouẽ saluari. Eorũ tamẽ reductio in alieni corporis potius q̃ proprij naturã cõtingit. In clarũ quidẽ uidelicet augmẽtũ. Iouis: in fuscũ uerò Saturni conuerti reductionẽ repertũ experiẽtia nostra extitit. Venerẽ uerò minui in ignis reductionis impreßione. Martẽ uerò magis cõtingit, sed Veneris quidẽ est reductio põderosa & citrina, fusca. Martis uerò alba, lucida, fusca, mollis, nigredine participans, cũ sui augmẽto ponderis. Ex his igitur perquiri poterit, omniũ alteratorũ natura corporũ.

De examine calcinationis & reductionis corporum. Cap. 21.

De calcinationis & reductionis reiterationis examine, debinc est perquirendum. Inuenimus igitur quoniam perfectionis reperta sunt corpora, in calcinationis & reductionis reiteratione, ex bonitatis differẽtijs nihil perdere coloris, ponderis, aut quãtitatis, de qua curandum sit nimium, aut fulgoris perdere, quantumcunq; reiteretur ad illa operis illorum multiplicitas. Et ideo si per reiterationem modorũ calcinationis & reductionis à calce, ex omni metallorum alteratorum genere, botnitais differentiarum perdatur aliquid, æstimandum putes sophisticè perquisitionem artificem indagasse. Quamobrẽ igitur ad alias exerciteris, ut eas cognoscas.

De examine in facili & difficili mixtione Argenti uiui. Cap. 22.

Iam igitur nobis patuit ueridicè, maximè Argenti uiui quantitatem continentia perfectionis existere corpora, & ideo maximè Argento uiuo amicari & uniri. Quamobrem igitur æstimandum corpora magis perfectioni approximare, quæ magis amicabiliter Argentum uiuum combibunt. Et huius est signum Argenti uiui facilis susceptio, à Solari aut Lunari perfectionis corpore. Ob huius igitur rationis causam, si alteratum quidem corpus

de facili

de facili in sui substantiam, Argentum uiuum non suscipiat à perfectionis maximè complemento distare necesse est.

Operis totius in una summa Recapitulatio.

QVIA *pertractauimus igitur huius magisterij causarum sufficientiæ experientias notas, secundum nostri propositi sermonis exigentiam. Restat nos ad complementum totius operis diuini peruenire, in capitulo uno, & in summam contrahere sermonis abbreuiati in capitulis dispersum magisterium. Dicimus igitur, quoniam totius operis intensionis summa non est, nisi ut sumatur lapis in capitulis notus, deinde uerò cum operis instantia assiduetur super illum opus sublimationis primi gradus, ut per hoc mundetur à corrumpente impuritate, & est scilicet sublimationis perfectio, & cum ea sublimetur lapis, donec in ultimam sublimationis puritatem deueniat, & ultimò uolatilis fiat. Ab hinc uerò, cum fixionis modis figatur, donec in ignis asperitate quiescat. Et hic secundus præparationis gradus appellatur, & in hoc quidem una perfectionis præparationis meta consistit. Sed & tertio similiter lapis administratur gradu, qui in ultimo consistit præparationis complemento, & est scilicet, ut iam fixum lapidem cum modis sublimationis uolatilem facias, & uolatilem fixum, & fixum solutum, & solutum iteratò uolatilem, & iteratò uolatilem fixum, quousq; fluat et alteret in complemento Solifico uel Lunifico certo. Ex reiteratione igi-*

tur præparationis huius gradus tertij in medicina, resultat bonitatis alterationis multiplicatio. Ex diuersitate igitur reiterationis operis super lapidem in gradibus suis, resultat multiplicationis bonitatis alterationis diuersitas, ut ex medicinis quædam sui duplum, quædam uerò decuplũ, quædam uerò centuplum, quædã millesimũ, et quædã in infinitũ Solificum, & uerum perfectionis Lunificũ transmutet corpus. Ab hinc igitur & ultimò tentetur, utrũ in perfectione consistat magisteriũ. Sed ne nos quidẽ mordeamur ab inuidis, narramus, quoniam non tradidimus scientiam nostram sermonis continuatione, sed eam sparsimus in diuersis capitulis: Et hoc ideo, quoniam tam quidem probus quam improbus, si continua fuisset tradita, ipsam usurparet indignè. Et eam similiter occultauimus, ubi magis apertè locuti sumus, non tamen sub enigmate, sed sub plana sermonis serie, artificem allocuti sumus, & sermonis modo eam ascripsimus quam solius Dei altißimi, benedicti, sublimis, & gloriosi, & nostri qui illam scripsimus mente recolligi accidit, aut diuinæ gratia bonitatis infusi, qui cui uult largitur et subtrahit et ubi uult spirat. Nõ desperet igitur doctrinæ filius, quoniam si illam quæret, eam inueniet, non doctrinæ, sed propria motus indagatione naturæ. Quoniam qui per se & suæ industria bonitatis quæret, scientiam inueniet, qui uerò per librorum insecutionem quæsiuerit, tardißimè ad hanc perueniet artem præciosißimam. Quia nobis solis artem, per nos solos inuestigatam tradimus, & non alijs, uerißimam tamen & omnino certam

no certam. Solum igitur prudentes ad artem allicimus, & per ingenia à nobis tradita, uiã inuestigationis eisdem exposuimus. Non *autem eam inuentam, nisi solis nobis scripsimus, et inuentionis modum, & modorum ingenia.* Per *ea igitur, quæ tradidimus, exerceat se bonæ mentis artifex, et donum* Dei *altissimi se adinuenisse lætabitur. Ad artis igitur excelsæ perquisitionem hæc dicta sufficiant.*

Summæ perfectionis magisterij in sua natura Geberis philosophi perspicacissimi finis.

LIBRI INVESTIGATIONIS MAGISTERII GEBERIS philosophi perspicacissimi Prohæmium.

INVESTIGATIONEM *huius nobilis scientiæ, ex continua & frequenti operis sedulitate, & huic operi studio nimio, necnon cogitationibus nostris profundissimis et uarijs annexis emulam, uobis tradam, ut melius & apertius à uobis uolumina subsequentia intelligantur, & ut intellecta, & circa eadem ingeniata et perscrutata facilius & proptius ad effectum perducantur.* Et *quia est aliud artis inuestigare per rationem quàm attentare, & probare subtilitates & ingenia horum, donec operando & perscrutando & experiendo ad intentum peruenerint completum.* Ideo *in hoc meo libro quæcunq; per narrata inuestigauimus, secundum meæ mentis rationem scripsimus, artem dico perficientia.* Non *putet tamen quis. quòd hanc inuestigationem, aut librũ nostrũ, qui Summa perfectionis magisterij est intitulatus, in quo quæcunq; uidimus & tetigimus, completè secundum scientiæ ordinem terminauimus, secundum experientiam & cogitationem certam, quam scrutatione nostra de naturalium & mineralium effectibus transformantibus diuersis in opere apparentibus notauimus, & ingeniati sumus scientiam nostram prius compositam cum hac inuestigatione*

conuentus

conuentus quam ſuper ipſam declarando propoſuimus, ergo de iure hæc illam præcedit, cum per hunc librum inueſtigare quæram de cogitatione rei perficientis. Cum igitur hæc ſcientia de imperfectis tractet corporibus mineralium inquantum ea perficere deceat. In primò igitur circa hæc duo conſyderauimus, imperfectionem ſcilicet & perfectionem. Circa hæc duo noſtram fundamus intentionem, de rebus autem perficientibus & corrumpentibus, ſecundum quod per noſtram inueſtigauimus experientiam, hunc librum componimus, quia oppoſita iuxta ſe poſita magis eluceſcunt, res autem quæ perficit in mineralibus eſt ſubſtantia Argenti uiui, & Sulphuris proportionaliter commixta per longam & temperatam decoctionem in uiſceribus terræ mundæ, inſpiſſata & fixa cum conſeruatione ſuæ humiditatis radicalis non corrumpentis, ſed ad ſubſtantiam ſolidam cum ignitione debita fuſibilem & ſub malleo extendibilem producta. Per diffinitionem naturæ huius perficientis leuius peruenire poſſumus ad cognitionem rei corrumpentis. Et eſt illa quæ à contrario ſenſu habet intelligi uidelicet ſubſtantia impura Argenti uiui & Sulphuris ſine proportione debita commixta, uel minus uel nimis decocta in uiſceribus terræ mundæ nec rectè inſpiſſata nec fixa, humiditatem habens combuſtibilem & corrumpente, & raræ ſubſtantiæ & poroſæ: uel habens fuſionem ſine ignitione debita, uel nullam, nec patiens malleum ſufficienter. Primam autem diffinitionem inueni intruſam in his duobus corporibus uidelicet in Sole & Luna

ſecundum cuiuslibet perfectionem. Secundam uerò in his quatuor ſcilicet in Stagno, Plumbo, Cupro, & Ferro ſecundum cuiuslibet imperfectionem. Et *quia hæc corpora imperfecta ad ſanitatem & perfectionem non ſunt reducibilia, niſi contrárium in eis operetur, ideſt quòd manifeſtum occultetur & occultum manifeſtetur quæ operatio uel contrariatio fit per præparationem, igitur præparatio eſt eis adhibenda.* Eſt *ergo præparare ſuperflua demere, & abſentia ſupplere, & ſic notam in eis mittere perfectionem.* De *hac enim præparatione non indigent corpora perfecta. Indigent ergo præparatione tali, quòd eorum partes magis ſubtilientur & à corporalitate ſua ad ſpiritualitatem reducãtur fixam. Cuius intentio eſt ex eis facere corpus ſpirituale fixum: hoc eſt multo magis attenuare et ſubtiliare quàm erat prius.* De *horum omnium præparationibus ſecundum noſtram inueſtigationem in loco ſuo tractabimus ſufficienter in hoc libro: quæ poſtquam præparata fuerint ſufficienter erunt apta ut de eis elixir albũ uel rubeum fiat magnum.* Inuenimus enim modernos no*bis unicum tantum ſcribere lapidem ad album uel rubeum completum, quod concedimus uerum eſſe.* Nam *ex quacunq; re elixir conficiatur album uel rubeum, nihil tamen ibi aliud eſt quàm* Argentum *uiuum &* Sulphur *quorum unum ſine altero nihil agit, nec eſſe poteſt.* Et *ideo unus lapis à philoſophis nuncupatur, quamuis à multis extrahatur corporibus ſiue rebus.* Extrahere *enim à re in qua non eſt, hoc ſtultum cogitare eſſet & uanum, ut quidam fatui*

putauerunt

putauerunt: quòd nunquam erat intentio philosophorum. Dicut tamen multa per simlitudinem. Et quia omnia corpora metallica ex Argento uiuo composita sunt & Sulphure, puris uel impuris per accidens non in prima sui natura innatum. Ergo etiam per præparationem conuenientem tolli est poßibile. Nam expoliatio accidentium non est impoßibilis. Est ergo præparatio superfluum demere, et defectui supplere in corporibus imperfectis, quæ fieri non potest sine adiuuatione operis & rerum purificantium. Diuersificatur enim præparatio secundum diuersitatem rerum indigentium. Experientia enim nobis dedit modos agendi, scilicet Calcinationem, Sublimationem, Descensionem, Solutionem, Distillationẽ, Coagulationem, Fixionem, & Cerationem. De quibus singulis narrationem fecimus in Summa perfectionis magisterij sufficienter. Ista enim sunt opera ad præparationem iuuantia. Res autem præparationes iuuantes sunt istæ scilicet omnia genera salium, aluminum, atramentorum, & etiam uitrum, borax & quæ huius naturæ sunt, & acetum acerrimum, et ignis Et cum istis præponimus corpora imperfecta præparare id est mundare si aliqua immunditia in his extiterit secundum nostram experientiam in qua certi sumus per prædicta.

De Salis communis præparatione.

SAL commune comburatur, combuſtum in aqua cõmuni uel aqua clara fontis calida ſoluatur, ſolutum per filtrum diſtilletur, diſtillatum per lentum ignem in paraplide uitreata, uel uaſe terreo plũbato, et non in metallo congeletur, congelatum calcinetur per diem & noctem in igne mediocri, et ſerua ipſum ſic ſufficienter mundatum.

De Salis uitri præparatione.

SAL petræ diſſoluitur in aqua fontis, per filtrum diſtillatum congelatur in uaſe uitreo uſq; ad ipſius fuſionem criſtallinam.

De Salis nitri præparatione.

SAL nitri ſic præparatur, diſſolue ſagimen uitri in aqua forti, diſtilla per filtrum, & congela in uaſe uitreo, & ſic optimè clarificatur.

De Salis gemmæ præparatione.

SAL gemmæ teritur, diſſoluitur & congelatur in uaſe terreo uitreato, ſicut Sal commune.

De Salis alcali præparatione.

SAL alcali fit ex ſoda diſſoluta, & per filtrum diſtillata, & cocta ad tertiam & deſcendet ſal in tempore ad fundum uaſis in modum criſtalli, et eſt præparatum: Similiter

militer ſal alcali apud aliquos ſic præparatur. Accipiunt cineris clauellati pondera quinq; uel duo, calcis uiuæ pondus unum, & trahunt totum lixiuium, & diſtillant & congelant, & hoc reiterant ſemel et eſt præparatum. Vel *ſicut ſal commune primò teratur totum, ſoluatur in aqua communi calida, poſtea diſtilletur per filtrum, & congeletur & calcinetur cum igne lento.*

De Salis armoniaci præparatione.

SAL *armoniacus fit ex quinq; partibus uel duabus urinæ humanæ & parte una ſudoris eiuſdem, & parte una ſalis communis, & parte una cum dimidia fuliginis lignorum, uel baculorum habitis ſimul coctis uſq; ad conſumptionem huiuſmodi, ſublima ſalem armoniacum uerum & utilem, hunc iterum in ſudorem diſſolue & congela & ſublima à ſale communi ſemel & eſt præparatum.* Vel *teratur primò cum præparatione* Salis *communis mundati, poſtea ſublimetur in alto aludel, donec totaliter fuerit extractum purũ poſtea ſoluatur ſuper porphydum ſub diuo ſi de eius aqua habetur facere uel ſeruetur ipſum ſublimatum & purum ſufficienter.*

De Salis Tartari præparatione.

SAL *Tartari fit ex fæcibus uini calcinatis & diſtillatis, uel ex tartaro calcinato diſſoluto & congelato, & eſt præparatum.*

De Salis urinæ præparatione.

SAL urinæ fit ex fætibus urinæ distillatæ calcinatis & iterum in aqua eius dissoluitur & congelatur, & est magni iuuamenti: multi diuersimodè tractant de salium præparatione. Nos autem inuestigatione nostra inuenimus has præparationes salium breuiores & utiliores ad nostrum propositum consequendum. Cum ex omnibus rebus uerè calcinatis Sales per dissolutionem extrahantur, per uiam prælibatam præparari tenētur, sufficit nos transire cum his ingenijs consuetis.

De Aluminis glatiæ uel rocæ præparatione.

ALVMEN glaciæ uel rocæ duplicem habet præparationis modum, unum pro corporibus calcinatis abluendis, alium pro spiritibus sublimandis. Primus modus. Dissolue ipsum in aqua fontis clara, distilla per filtrum coque ad eius tertiam partem, pone in parapsidibus uitreatis, & descendet circa latera uasis, & in fundo alumen præparatum cristallinum. Secundus modus est, ut alumen uase terreo coquatur quousq; humiditas euanuerit, & inuenies alumen album spongiosum, leue & præparatum pro sublimationibus, & alijs diuersis operibus, Fæces in fundo uasis remanentes uel dissoluantur supra lapidem uel in aliqua parte humida, uel in aqua inde extracta uel reseruentur.

De aluminis iameni præparatione.

ALVMEN *iameni quemadmodum alumen glaciæ uel rocæ præparatur, excepto quòd in hac arte maioris est uirtutis.*

De aluminis plumosæ præparatione

ALVMEN *plumosæ dissoluitur & præparatur sicut alumen glaciæ uel rosæ.* Nunc restat *præparationes atramentorum inuestigare, cum multum sit nobis id, quod per ea colligimus in tinctura & ligamentis spirituum & aliorum quæ ad elixir spectant.*

De Atramenti nigri præparatione.

ATRAMENTVM *nigrum soluatur in aceto mundo: uel in aqua bullienti, post per filtrum distilletur & coaguletur, & est præparatum.* Vel *ponatur primò in alembich, & humiditas totalis extrahatur.* Fæces *in hac distillatione calcinatæ super porphydũ, uel in sua aqua soluantur et coagulentur uel ipsa aqua secundum uelle artificis reseruetur.*

De cuperosæ præparatione.

CVPEROSA *dissoluenda est in aceto distillato clarificanda per filtrum, & congelanda, & sic est munda.*

De Vitrioli Romani præparatione.

VITRIOLVM Romanum alia præparatione non indiget, nisi quòd in aliquibus cineribus teneatur in igne mediocri ut rubifietur. Est certum quòd à corporibus (ut amplius consyderauimus) imperfectis extrahuntur diuersa nobis necessaria, & sunt adminicula perfectionis in casu quæ indigent præparatione.

De Cerusæ præparatione.

CERVSA dissoluenda est in aceto purificanda deinceps à grossioribus, & id quod ut lac emanauerit congelandum est in sole, uel lento igne, & est præparata.

De Albi hispanici præparatione.

EODEM modo ut supra fit de albo hispanico stagnum candidum in urina distillata soluendum est ad modum cerusæ: & sic præparandum.

De uiridis æris præparatione.

VIRIDE æs in aceto distillato solutum, & clarificatum limpidè, congelandum est lentissimo calore: & est optimum.

De Croci ferri præparatione.

CROCVS *ferri dissoluendus est in aceto distillato, & est clarificandus: & hæc aqua rubicunda crocea congelata dat sibi croceum aptum, & est factum.*

De Litargirij præparatione.

LITARGIRIVM *in aceto distillato resolue, clarifica, & congela, quia bene præparatum est quod iterum quemadmodum & alia prænominata dissoluere potes & his uti dissolutis & congelatis, in hoc est inuestigatio profunda, & hæc præparatio fit breuissimè.*

De Antimonij præparatione.

ANTIMONIVM *calcinatur, dissoluitur, clarificatur & congelatur, & est præparatum.*

De lapidis Lazuli præparatione.

LAPIS *Lazuli calcinatur abluitur tritus, & est purificatus à terreitate.*

De lapidis Ematitis præpatione.

LAPIS *Ematitis ignitur, extinguiturq; sæpius in felle taurino & splene.*

De boli præparatione.

BOLVS *teritur, dissoluitur ut Cerussa & congelatur.*

De Cinabrij præparatione.

CINABRIVM *semel est præparandum cum sale communi, & optimè est.*

De Tutiæ præparatione. c

TVTIA *calcinatur & resoluitur in aceto distillato, & sic est præparata.*
Diuersa adhuc Salium, Aluminum, & Atramentorum genera reperiuntur, quæ omnia ut iam dicta in sua specie præparatur, & mundantur.

De Vitro & baurachijs præparatione.

VITRVM *& Baurachia si debito modo fuerint facta, non indigent præparatione.*

De Aceti acerrimi præparatione. l. g.

ACETI *autẽ acerrimi cuiuscunque genera subtiliantur & depurantur, & illorum uirtus siue effectus per distillationem melioratur, de quorum mundatione & depuratione sufficienter tractauimus, cũ quibus corpora imperfecta præparari possunt, & depurari, & meliorari, & subtiliari, igneq; semper debito mediante,*

te. Præparantur enim & depurantur per ista ad intentionem ignis per hunc modum. Habent enim hæc corpora imperfecta humiditates superfluas & sulphureitatem adustibilem, nigredinem in ipsis admiscendis generantem, ipsa prædicta corpora corrumpentem: habent etiam terreitatem immundam, fætulentam, et combustibilem, nimis grossam, ingressionem impedientem & fusionem: ista & talia sunt superflua in his corporibus prædictis, quæ in ipsis nostra experientia inuestigatione certa & ingeniosa sunt inuenta. Et quia hæc superflua accidentaliter his superueniunt corporibus: & non radicaliter & spoliatio accidentalium poßibilis est: oportet nos cum igne artificiali his prædictis mundatis & superflua demere accidentia cuncta sola substantia Argenti uiui & Sulphuris radicalis permanente. Et hæc est integra præparatio imperfectorum, & depuratio perfecta, melioratio, & subtiliatio. Horum uel huius substantiæ puræ remanentis fit multis modis secundum quod elixir indiget. Præparationis ergo & depurationis in generali modus est hic. Primò enim eleuanda est cum igne proportionali tota humiditas superflua, & corrupta in illorum essentia: etiamq; superfluitas subtilis & comburens: & hoc calcinando: deinde totalis substantia remanens corrupta, in illorum calce superfluæ humiditatis comburentis, & nigredinis corrodenda est cum his mundatis prædictis corrosiuis acutis seu acerrimis, donec calx fuerit alba siue rubea, aut secundũ corporis naturã et proprietatẽ colorata, et mũda et pura ab omni supfluitate

ſeu corruptione prænarratis: & hæc cum his corroſiuis & mundatis terendo imbibendo & lauando. Poſtea uerò *delenda ſeu deponẽda eſt totalis terreitas immunda, & fætulentia combuſtibilis et groſſa cũ rebus prædictis mundatis, uel puris fuſionẽ metallicã nõ habentib. cũ calce prædicta modo prædicto depurata commixtis, & bene tritis, quæ in fuſione ſeu calcis reductione retinebunt ſecum terreitatem groſſam & immundam prædictam, remanente corpore puro, ex omni ſuperfluitate corrumpente mundato, ex hoc totum deſcendendo meliorationis & ſubtiliationis horum ſubſtantiæ puræ in generali modus hic eſt.* Primò *hoc corpus purgatum & reductum, eſt iterum calcinandum cum igne & adiutorijs mundatiuis prædictis.* Deinde *cum his quæ ſunt reſolutiua ſoluendum, hæc enim aqua lapis noſter eſt, &* Argentum *uiuum de* Argento *uiuo, &* Sulphur *de* Sulphure *& corpore ſpirituale extractum, & ſubtiliatum ſiue attenuatum, quæ meliorari poteſt confortando in ipſum uirtutes elementales cum alijs præparatis, quæ fiunt ex genere ſui generis: & agumentando colorem, fixionem, pondus, puritatem, fuſionem, et alia omnia quæ pertinẽt ad elixir perfectum.* Et iſte eſt modus *per ſolos nos inueſtigatus, præparationis, depurationis, ſubtiliationis, et meliorationis corporum mineralium in generali.* Nunc *tranſeamus ad ſpecialem ſeu particularem cuiuslibet corporis imperfecti præparationem cum omnibus modis ſuis, etiamque perfecti corporis mineralis & primò de* Ioue.

De

De præparatione Iouis.

PRAEPARATIO Iouis in speciali preparatur multipliciter, melius per hūc modum. Et est ut ponatur in furno calcinationis in uase ad hoc apto, & proijciatur subtus ignem usque ad corporis ipsius fusionem bonam, mouendo tunc ipsius corpus liquefactum cum spatula ferrea perforata. spolia quæ super ipsum creantur extrahendo, mouendo in ignis calore æquè, perdurante, donec in superficie bona quantitas ipsius pulueris fuerit congregata. deponatur tunc illa & iterum moueatur quousq; alternata uice totum corpus in puluerem subtilissimū fuerit reductum. Cribretur ergo puluis ille, & reponatur in furno, addendo sibi ignem bonum, suam fusionem nōn superantem, & mouendo multotiens. Stet ergo in igne suæ calcinationis sic per diem naturalem uel circa: finaliter cū tota humiditas accidentalis & superfluitas fuerit deleta cum Sulphure combustibili et corrumpente: postea extrahatur calx alba mūdata. Nam ignis omnem fugitiuā substantiam & inflammabilem eleuat & consumit de prædictis, scilicet cum Sale communi mundato & alumine, & cum aceto purificato & acerrimo multum lauādo, & ponatur ad solem., uel ad aërem. & iterum teratur & lauetur & desiccetur, & hoc alternatim per uicem reiteretur, donec per acuitatem salium aluminū atque aceti, tota eius humiditas nigredo & immūditia fuerint consumptæ, corrosæ & deletæ: tunc apponatur de uitro trito cū his præ-

dictis. Cunque totum impastatum fuerit, descendatur per botrum barbatũ cum sufficienti igne. Descẽdet enim corpus purum & mundum remanente cum uitro, & Salibus siue Aluminibus tota substãtia terrea, & fætulẽtia. In illo enim corpore mundo descenso & reducto est æqualis et perfecta proportio Argenti uiui mundi & Sulphuris albi non urentis. Nam ignis & corrosiua totã humiditatem diuiserunt, & substantiam fugitiuam inflãmabilem, & corrumpentem, atq; nigredinem: & per descensorium suum, siue per pastillum Salium & Aluminũ & uitri diuisa est tota substantia terrea & fætulẽtia cum sua proportione, substantia pura & temperata remanente. Postea uerò calcinetur iterum hoc corpus reductum purum cũ solo Sale armoniaco puro mundato, cum autem bene & minutissimè fuerit calcinatum sublimato & mundato, donec fuerit in pondere æquali, uel tritetur tunc illud totum pèroptimè, & bene diu teratur super porphydũ & ponatur sub diuo, loco frigido et humido, uel in uessicis uitreis in furno solutionis, uel in uentre equino, donec totum fuerit dissolutum augendo Sal si fuerit necesse, quam aquam honorare debemus, ipsa enim est quã quærimus ad album. Et hæc in hoc ultimo uolumine dicta sufficiant de præparatione Iouis.

De præparatione Saturni.

PRAEPARATVR Saturnus sic: ponatur similiter in furno calcinationis mouendò, ut Iouem, donec conuertatur in puluerem tenuissimum, cribretur &

reponatur

reponatur ad furnũ:stet in igne suæ calcinationis per modum prædictum, donec fugitiua substantia & inflammabilis fuerit deleta, postea extrahatur calx rubea, quæ imbibatur & teratur frequentissimè & minutissimè cum Sale cõmuni mundato, & atramẽto & aceto purificato & acerrimo. De istis uerò ad rubeum utaris sicuti ad album fecisti cum Sale communi, & alumine iameni et aceto: tunc multotiens ut de Ioue, desiccetur & imbibatur & teratur, donec per beneficium dictorum dicta immunditia fuerit deleta, tunc apponatur de uitro cum his prædictis, & descendatur per botrum barbatum corpus purum descendendo reductum. Iterum calcinetur cum Sale armoniaco puro, ut de Ioue, teratur sæpissimè et dissoluatur per modum prædictũ. Ipsa enim est aqua Argenti uiui & Sulphuris proportionaliter facta, quia utimur in rubei elixir cõpositione. Et hæc de Saturni præparatione dicta sufficiant.

De præparatione Veneris.

PRAEPARATVR *ergo Venus optimè per hunc modũ. Ponatur stratũ de Sale cõmuni optimè mũdato in crucibolo, et desuper ipsius lamina, & desuper Salis stratũ, et desuper lamina, et sic uicissim, donec uas fuerit plenũ, et cooperiatur et lutetur, & collocetur in furno calcinationis p diẽ naturalẽ, deponatur et abradatur quod calcinatũ fuerit et reponatur lamina cũ Sale nouo, & sic*

alternata uice calcinētur, donec omnes laminæ fuerint cō=sumptæ seu corrosæ per beneficium Salis & ignis: quia Sal corrodit superfluam humiditatem & sulphureitatē com=bustibilem. Ignis eleuat substantiam fugitiuam & inflam=mabilem cum proportione debita: teratur omnino puluis ille minutißimè & lauetur cum aceto, donec nigredine ca=reat aqua exinde emanans: hanc alterna uice de Sale nouo & aceto imbibe & tere. & post contritionem ad furnum calcinationis in uase aperto reponatur: stetque ibi per tres dies naturales: deinde extrahatur & teratur bene & sub=tiliter, & abluatur cum aceto bene & diu, donec ab omni immunditia fuerit mundatum & purgatum: desiccetur ad solem bene, tunc apponatur medietas eius de Sale armō=niaco bene & diutißimè terendo, donec substantia impal=pabilis fuerit ponatur sub diuo, uel in resolutionis fimo, donec quicquid ibi est subtile fuerit solutum, renouando Sal armoniacum mundatum si fuerit necesse, donec aqua totum fiat: hāc aquam honora, aquam Sulphuris fixi no=minamus, cum qua tingitur elixir usque ad infinitum. Et *hæc sufficiant de Veneris præparatione.*

De præparatione Martis.

MARTIS *præparatio per hunc modum melius præparatur & calcinatur, quemadmodum Ve=nus cum Sale communi mundato, & cum aceto puro laue=tur: lotus ad solem siccetur: desiccatus iterum cū nouo Sale*

& aceto

& aceto teratur, & imbibatur, & ad eundem furnũ ponatur per tres dies, ut de Venere factum est: solutum honora, aquam Sulphuris fixi mirabiliter colorẽ elixir augmentantem. Et hæc de imperfectorum corporum præparatione dicta sufficiant.

De perfectorum corporum maiori perfectione.

PERFECTA *uerò corpora non indigent præparatione, quãtum ad perfectionem, cum perfecta sint, sed ut magis perficiantur subtilientur & attenuentur: tàlis enim preparatio est adhibẽda. Accipiatur Sol in laminas tenues productus, & ponatur cum Sale cõmuni optimè præparato solariatim in uase calcinationis, & colloceтur in furno calcinando bene per tres dies, uel donec totum fuerit consumptum, & subtiliter calcinatum, deinde extrahatur, multum bene teratur, cum aceto lauetur, & desiccetur ad solem: postea teratur bene cũ medietate sui Salis armõniaci mundati, & ponatur ad dissoluendum, donec totum luerit per beneficium Salis communis & armoniaci in aquam clarissimã dissolutum.* Hoc *fermentum est elixir perfectum preciosum & uerum corpus spirituale factum.*

De Argenti subtiliatione & perfectione.

SVBTILIATVR *autem Argentum, & attenuatur, & ad spiritualitatem reducitur per modum iam dictum. Ergo per omnia & singula fac in ipsa subtiliatione sicut de Sole fecisti. Et aqua Lunæ dissolutæ est fermentum ad elixir album spirituale factum.*

Recapitulatio totius operis.

IAM *imperfectorum præparationem, & perfectorũ subtiliationem sufficienter determinauimus, ut de eis quilibet discretus poßit adimplere intentionem. Attendat ergo quis proprietatis actionis modos, seu compositionis elixir maioris. Nos enim quærimus substantiam unam facere: tamen ex pluribus aggregatam, coadunatam, fixam, quæ super ignem posita, eam ignis nõ exprimat, & liquatis permisceatur, & liquescat cum ipsis, cum eo quod est in ea de substantia ingreßibili, & permisceatur cũm ea quod est de substantia permiscibili, & cõsolidetur cum eo, quod est in ea de substantia consolitatiua, & figatur cũ eo, quod est in ea de substantia fixatiua, & nõ comburatur ab his quæ non cõburunt Aurũ & Argentum, & afferat consolidationes cum ignitione debita & perfecta. Non tamẽ eatenus breui tempore intelligas q̧ paucis diebus uel horis poßit prima uice constitui. Sed quia respectu aliorum medicorum*

dicorum modernorum, respectu etiam operationis naturæ hæc ueritas citius terminatur. Vnde dixit philosophus, medicina est, cuius tempus longum spacium anticipauit, quare uobis dico, q. substineatis patiẽter, quia forte moratur, & festinantia quidẽ ex parte diaboli est. Ergo qui patientiam non habet, ab opere manum suspendat, quia impediet eum festinantem credulitas. Omnis actio naturalis suum habet modum, & tempus terminatum, in quo maiori & minori spacio terminatur. Ad hanc tria necessaria sunt, patientia, mora, & instrumentorum aptatio, de quibus in Summa nostri perfecti magisterij artificem allocuti sumus in capitulis diuersis, in quibus experiri potest, si in nostris dictis fuerit sufficienter inuestigatus, in quibus manifesta probatione & aperta, concludimus lapidem nostrum nihil aliud esse, quàm spiritum fœtentem, & aquam uiuam, quam & siccam aquam nominauimus & per naturalem proportionem mundatam, & unitam unione tali, q. sibi nec abesse potest, quibus addi debet et tertiũ ad opus abbreuiãdũ, hoc est corpus perfectum attenuatũ. Ex præmissis igitur patent res, in quibus ueritas est propinqua, et perficientes ipsum opus: inuestigatione uerò nostra, qua certi sumus, & per experientiam manifestam consyderauimus omnia uerba uera esse, quæ iam per nos solos in nostris uoluminibus scripta sunt, secundũ q. uidimus per experimentum & rationem in uoluminibus istis redacta. Ea uerò quæ per nostram experientiã digitis extraximus, & uidimus oculis, & manibus tetigimus, scripsimus in Sum-

ma nostra perfectionis magisterij. Sapiens ergo artifex in nostris studeat uoluminibus, colligendo nostram dispersam intentionem, quam in diuersis locis proposuimus, ne malignis seu ignaris publicetur, & collectam probet donec ad cognitionem studendo, et experimentando, cum laboris ingeniosi instãtia peruenerit totalem: exerceat ergo se artifex et inueniet. Cuius iam modũ inuestigationis commotus amore, à uisceribus propter uos, per nostram consyderationem, ueritatis cognitionem etiã dare plenariam perficientis & corrumpentis materiæ & formæ consyderamus, inuestigationem nostram perfectorum & materiã cum forma à radice suæ commixtionis usque ad cõplementum puram esse sine corruptione supernæ mentis aliqua. Consyderauimus à contrario sensu imperfectorum substantiam unam esse ubique, scilicet Argenti uiui & Sulphuris quæ ante commixtionem eorum pura sunt et munda. Et per hanc consyderationem, per nostrum exercitium inuenimus corruptionem imperfectorum accidentaliter superuenisse, quæ materia nouam & corruptam dedit formam.

Libri Inuestigationis magisterij Geberis philosophi perspicacißimi ac Indiæ Regis finis.

Testamenti

TESTAMENTI GEBERIS PHILOSOPHI PERSPICACISS. ac Indiæ Regis. De Salibus Animaliũ, Piſcium, Volatilium, Vegetabilium, & aliorum. Cap. 1.

EX *omnibus rebus, etiã ex animalibus, piſcibus, & uolatilibus poteſt fieri Sal, ipſis cõbuſtis & in cinerẽ redactis, fixũ: eo modo quo fit Sal de cineribus lignorũ, uel de calce lapidis.* Et *ſi res fuerit naturaliter rubea ſicut eſt ſanguis: eius ſal naturaliter erit rubeũ.* Sed *harũ rerũ combuſtio debet fieri in uaſe clauſo, & ſi fuerit ſanguis, primò deſiccetur, & non eſt malum ſi in octo partibus ſoluas partes duas ſalis communis calcinati in fornace quacunq;.* Deinde *deſicca, & poſtea combures in furno uitriariorum, uel figulorum, ſiue reuerberationis per diẽ et noctem, uel interpellatim per dies duos abſq; noctibus.* Quòd *ſi fuerint carnes alicuius animalis, quæ ſiccari non poſſent, tunc in uaſe bene lutato ne reſpiret, per duos dies naturales ſine aliquo ſale combure.* Et *poſt combuſtionem in quadruplo ſui aquæ pluuialis decoque uſque ad conſumptionem duarum partium cum dimidia.* Deinde *fac pauſare & diſtilla per filtrum donec fiat aqua clara ſine aliqua turbulentia, deinde congela lento igne, uel quod melius eſt ad ſolem, & habebis ſal animalis quod ſuperat alios in uirtute fuſiua.* Deinde *reſolue in duplo ſui aquæ*

pluuialis, et pone huiusmodi Sal sub fimo per septimanam & erit acutum. Demum congela ut dictum est, uel fac sine fimo, & posito super metallum si ingreditur illud. Sal animalis est bonum, si autem non, reitera eius solutionem & congelationem, & eius efficacia declarabitur tibi per experientiã. Scias q; Sal totius talpæ cõbustæ congelat Mercurium, & Venerem cõuertit in Solẽ, & Martem in Lunam. Quidã tamen operantur cum eius puluere tantũ apponendo eius duplum inter Sal animalis, & Sal nitri.

De Salibus Metallorum.

Ex metallis etiam fiunt Sales post ipsorum calcinationes, & si Sales habent uim penetratiuã & fixatiuam ratione subtiliationis & acuitatis suæ ex eo q; sunt de rebus fixis & diu calcinatis in igne. Verum quia metalla diuersimodè calcinantur in igne, uidendum est primò de calcinatione illorum quæ sunt ad rubeũ, sicut Sol, Venus, Saturnus, & Mars. Demum de illis quæ ualent ad album, ut Luna, & Iupiter.

De Solis Calcinatione.

CALCINATIO *Solis fit in uase aperto in furno uitriariorum in decem diebus continuis, uel in xx. diebus, in fornace reuerberatiõis in tribus diebus. Demum extrahe Salem eius cum aqua pluuiali distillata per alembicum semel uel bis decoquendo in uase cupreo, & sit aqua in quadruplum ad calcem, demum cõgela: & si iterũ*

calcinaueris

calcinaueris calces dealbabuntur in tribus diebus in furno reuerberationis. Nec mireris de hoc, quoniã omnis res rubea amota sua tinctura remnanet alba: quia sub rubedine albedo manet occulta, sed non conuertitur. Et propterea quia albedo est sub rubedine, dico q, si per decem dies solũ eas fæces calcinaueris sine aliqua admixtione, et demũ ut de Sale dictũ est, Sales extrahas, postea fæces suas in terrã à Sale remanentes iterum calcinaueris, cõuertentur in albedinem. Et si eas reduxeris: erit Argẽtum uiuum uerum. Dico ergo q, si Salem Solis fæcibus suis in albedinẽ cõuersis reddideris, fit elixir tam ad tingendum, quàm ad conuertendum Argentum uerum in aurum, & ad tingendum æs præparatum & Plumbum.

De Veneris Calcinatione.

VENVS calcinatur in uase aperto per dies. 35. immo per duos mẽses in uase uitriariorum: & remanet tunc sola eius tinctura rubea in specie sanguinis. De qua extrahe Salem ut de Sole dictum est, et fiet elixir. Et scias quòd Sal cuiuscũq; metalli debito modo factus figit & tingit Mercurium & mutat de colore in colorem, & de statu in statum ratione suæ acuitatis.

De Saturni Calcinatione.

SATVRNVS calcinatur in citrinũ colorẽ in furno reuerberationis, & est melius in uase clauso, uel furno uitriariorum. Qui quidem in. 15. uel in. 35.

purgant à sua nigredine. Dimitte ergo ipsum in fornace *per duodecim dies alios. Quòd si per duos menses perficiet se ipsum crudum purgatum uel non purgatum, & habebit citrinitatem accedentem ad rubedinem, et fac de eo salem ut de Sole dictum est: & cum hoc sale tinges* Lunam *in optimum Solem, & ascendet pars una super quinq; partes* Mercurij, *& pars una* Mercurij *cadet super. x. partes* Lunæ, *& istius pars una supra. l. partes* Lunæ. *De fæcibus fac ut de alijs dictũ est. Et iste sal est acutißimus & restrictiuus cuiuslibet rei uolatilis.*

De Martis Calcinatione.

MARS *calcinatur si fuerit limatus cum aceto rubeo imbibitus & desiccatus ad bonum ignem uel interpellatim, & post in furno reuerberationis, uel uitriariorum comburatur diebus. xxx. & de eo fac salem ut de alijs dictum est: Sal extractus de calce* Martis, *& ad solem congelatus, et iterum per se sub fimo solutus, et post ad solem congelatus, si pars una ipsius componatur super duas partes* Mercurij *bene loti in ampulam bene clausam per dimidium diem in cineribus calidis, congelat* Mercurium *in puluerem, qui puluis fiet rubicũdior fortiori igne adhibito: & mortificat alium* Mercurium *uiuum simili modo. Quem* Mercurium *poteris imbibere cum aqua in qua soluisti calcem* Martis, *& demum calcem* Auri.

De Lunæ Calcinatione. 7

LVNA *calcinatur per quinq; dies in prædictis fornacibus, & demum cum sale alkali, sed debet prius per fusionem esse purgata, & postquam rem feceris, tingit Mercurium in album fixum, cũ quo Mercurio operare ut prædictum est super quocunque metallo & dealbabit albedine fixa & permanẽte. Potes autem multiplicare super Mercurio ad album melius quàm ad rubeũ, quoniam pars una istius salis tingit. xl. partes Mercurij per multiplicationem proijciendo Mercurium tinctum super non tinctum. Sed non sic ad rubeum, quia maiori indiget medicina ut transmutetur à natura quàm superaddatur naturæ. Et huius Mercurij pars una super. x. partes æris dealbati & mollificati conuertit in Lunam.*

De Iouis Calcinatione.

IVPITER *inter alios planetas beneuolus est, Calcinatur in uase clauso in prædictis fornacibus, scilicet uitrariorum, uel reuerberationis, & eodem modo quo supra. Sal autem fit ex eo cum aqua pluuiali, uel alia distillata per alembicum. Sed istum salem inuenies præ cæteris acutissimum ad congelandum Mercurium, & maioris efficaciæ, quàm sit sal de Luna, propter maiorem decoctionem, & quia uiuum Mercurium continet. Vnde & maior pars eius sublimatur: & cum sale communi, & sale nitri*

sublima, & citius perficietur quàm Mercurius, nec erit minoris efficaciæ, quia Iupiter fuit Mercurius in sui minera in principio suæ creationis. Fæces uerò quæ remāserūt calcina in uase sublimationum, & fac inde Salem ut dictū est. Et similier operare de Saturno quia etiam aliqua pars eius sublimatur. Et de fæcibus fac ut supradictū est de toto ipso. Nota tamen q̃ si Saturnus & Iupiter calcinentur per diem unū in furno reuerberationis sicut faciunt figuli, postea ille puluis in calcinatione citius perficietur tam ad faciēdum Salem, quàm ad faciendum ea quæ infra dicentur. Quapropter sciendum est q̃ unumquodque metallum nō solum in Salem ut dictū est, sed etiā in uerū Solem et ueram Lunā potest per calcinationem cōuerti. Saturno quidem calcinato per. xx. dies in fornacibus prædictis. Circa quod sciendū est, q̃ furnus uitrariorum melior est ad hoc opus, sed furnus reuerberationis est utilior ad faciēdū Salem. Nec credas quòd si aliquod metallū factum calx steterit in tali igne per. xx. uel. xxij. dies ad plus q̃ aliquid eius fugitiuæ substantiæ poßit remanere. Et ut cōuertat in uerum Cambar metallum ulterius ipsum in igne tibi tenere non expedit. Et tunc apparet quòd reuera in suo profundo est Aurum, sed à latere Argentum.

De Marte. phico

MARTIS *uerò limaturam. x. diebus imbibitā calcina per. xij. dies. Sed tutius est ipsum calcinare per. 18. uel. 20. dies. Et habes opus perfectum ad*

Aurum

Aurum. Et contingit uirtute calcinationis & fusionum cum rebus mollificantibus. de genere sui generis

De Luna.

LVNA *in suo profundo est Aurum, sed in se ut uidetur continet tincturam albedinis quantumcunq; in igne permaneat, nisi fortè multis diebus calcinetur, & demum extracto suo Sale, fæces eius si calcinarentur fortè non esset impoßibile quin in rubeum cõuerterentur. Cum tinctura aliena tamen mutatur, nõ per se, sed propter adiutorium.*

De Ioue.

IVPITER *uerò septem diebus calcinatus, & demũ cũ Sale nitri, uel alcali, et albumine oui, et Sale armoniaco, et sapone molli, et borace de petra reductus, erit Argentũ uerũ: quoniã ipse est Argentũ, sed modico tempore decoctũ. Vnde sine alia medicina tantũ poterit stare in igne ꝙ reperietur uersus in uerũ Argentũ. Circa hoc etiã nota ꝙ calcem cõuertendã in Aurũ reducas cũ uitellis ouorum, uel eorũ oleo & tartaro rubeo, quia tartarũ multũ ualet in reductionibus & fusionibus corporũ. Alumen uerò, et tartarum albuṁ debent poni in reductionibus ad album. Itẽ nota ꝙ omnis medicina perfecta cõtinet has quinq; uirtutes, quia p minima penetrat, mollificat, tingit, ueraciter fixat, et purgat, & has uirtutes cõtinet Mercurius cũ Sale*

deducere ad albedinem & mollitiem Argenti, fieret firmus & fixus in omni iudicio, quia nec timet cineritium. Stude ergo in eo, & limaturam eius funde cum Arsenico Eusorbio & Tartaro calcinato, & Sale alkali facto de alumine de tabia, quod in multis locis appellatur alumen gattinum, eo quòd gattæ in eo iuxta ignem libenter dormiunt & citò fundetur, & omni uice extinguatur in oleo Tartari. Et cum Mars leuiter funditur per se sine adiutorio alterius rei, habebis optatū. Et scias quòd multū ualet fundere cum calce facta, quia calx fundere facit lapides.

De calce Saturni, Veneris, & Martis.

NOTANDVM *circa calcem factam Saturni Veneris et, Martis, quòd tantū uolunt calcinari, quòd nullo modo poßint in corpus reduci, nec plus diminui, nec plus mutari de colore in colorem, & quòd sit calx acutißima. Et tunc sales ipsorum stant, Quos sæpius solue sub fimo, et coagula ad Solem donec fiat quasi oleum, Tūc fixabit omnem Mercurium, & in illo Mercurio alium Mercurium usq; ad infinitum.*

De Salibus metallorum.

NOTA *quod si Sales metallorū cōmixtos Mercurio per sublimationem, et Salem armoniacum, & demum sub fimo soluas, et ad Solem congeles, & solutionem & congelationem iteraueris ter uel pluries, congelabis Mercurium crudum, lotum, & hoc multiplicare poteris in infinitum.*

Item de Salibus metallorum.

SAL igitur Metallorum extrahas cum aqua dulci distillata uel cum aqua uitæ per bullitionem, congela ad solem, & iterum persolue sub fimo in aquam, & per lunam distilla, et congela. Huius pars una Centum partes Lunæ uel Saturni tingit perfectè.

Item eius pars una fixat Mercurij crudi partes quinque & quælibet pars eius eius tingit Centum.

Item de Salibus Metallorum.

QVIDAM dicunt quòd Sal extractum à Metallis est calcinandum. Item nota quò d melius est Sal extrahi à corporibus calcinatis cum urina distillata prius decocta & dispumata, uel cum aqua uitæ de uino albo in calcibus albis, in rubeis cum aceto distillato. Deinde coniunge Sal cum Mercurio sublimato à sale armoniaco.

Item nota quòd circa Sal Metallorum & circa calces eorum, non habes aliud laborare, nisi q̃ des eis ingressum.

Item nota quòd siue cum aqua distillata, siue cum aceto distillato, Sal à calcibus rubeis extrahas, quòd ad solem uel ad ignē suauiter congeles, & per se soluas aquam: cum aqua illa decoque igne lento in urinali desuper clauso Mercurium uiuum lotum, & sub fimo solutum, uel cum aqua prædicti Salis & Mercurij, modo prædicto soluas cum calce Auri.

Item nota quòd Saturnus purgatur cum aqua facta de Mercurij parte una, & Arsenici parte una. Sit tamen

quodlibet

quodlibet per se prius sublimatum. Et postea simul cum sale armoniaco, quod sit duplum ad ista & demum soluantur, & in aqua Aluminis sæpius extinguatur. Et similiter Iupiter, & alia metalla purgantur cum eadem aqua non apposito Arsenico.

De Mercurio Iouis.

NOTA *de Mercurio Iouis, & eius sublimatione quæ forte sublimatur cum Sale nitri. Tenta Iouem sic sublimare. Recipe de eo uncias 3. quas amalgana cum tribus uncijs Mercurij, & salis armoniaci unciam unam, & calcis corticum ouorum, uel gypsi uncias 3. sublima simul aliquantulum. Deinde quod in fundo urinalis residet post sublimationem, reducatur in corpus, cui associa Argentum si uis.*

Item nota quòd Sal Metallorum resolutum, distillatum, & ad solem congelatum, dat congelare Mercurium in Crucibulo:

Item Sal Metallorum dat soluere Mercurium in aquã sub fimo. Et illud mixtum coagulatum erit perfecta medicina.

Testamenti Geberis philosophi de Metallorum transmutationibus finis.

LIBER TRIVM VERBORUM kallid acutiſs.

De qualitate Lapidis philoſophici. Caput primum.

LAPIS iſte de quo ſit hoc opus habet in ſe omnes colores. Eſt enim albus, rubeus rubicundiſsimus, citrinus citriniſsimus, cæleſtinus uiridis, grauis. In lapide iſto ſunt quatuor elementa. Eſt enim aquaticus, aëreus, igneus, & terreus. In lapide iſto in occulto eſt caliditas & ſiccitas, & in manifeſto frigiditas & humiditas: oportet ergo nos occultare manifeſtum, & id quod eſt occultum facere manifeſtum: illud autem quod eſt in occulto, ſcilicet caliditas & ſiccitas, eſt oleum, & iſtud oleum eſt ſiccum, illa ſiccitas tingit & non aliud, quia alkale & non aliud tingit. Illud quod eſt in manifeſto frigidum & humidum: eſt fumus aquoſus corrumpens: oportet ergo ut illa humiditas & frigiditas ſit compar caliditati & ſiccitati, ita ut non fugiat ab igne, quia inter illam frigiditatem & humiditatem eſt una particula calida & ſicca, oportet ergo quòd frigidum & humidum recipiant caliditatem & ſiccitatem quod erat in occulto, & fiant una ſubſtantia. Illa autẽ frigiditas et humiditas eſt fumus corrumpens et aquoſus de quo dicitur, quòd humiditas aquoſa & aduſtiua corrumpit corpus & tingit in nigredinem

Iſtas

Istas ergo infirmitates oportet destruere in igne & per gradus ignis.

De lapidis ipsius proprietate. Cap. 2.

HIC *est liber trium uerborum, liber lapidis preciosi, qui est corpus aëreum, & uolatile, frigidum & humidum aquosum & adustiuum, & in eo est caliditas, siccitas, frigiditas, & humiditas: alia uirtus est in occulto, & alia in manifesto.* Quòd *ut illud quod est in occulto fiat manifestum.* Et *illud quod est manifestum fiat occultum per uirtutem* Dei, *et caliditatem, ut siccitas,* Dicunt *enim philosophi* Persæ *quòd frigiditas et humiditas aquosa & adustiua non est amicabilis caliditati & siccitati, quia caliditas & siccitas destruit frigidum & humidum aquosum & adustiuum uirtute diuina.* Et *tunc mutatur spiritus iste in nobilißimum corpus, & non fugit ab igne & currit ut oleum, quod est tinctura uiua multiplicatiua, ponderatiua, coloratiua, declaratiua, consolidatiua, pulcherrima, ingreßiua, perseruatiua, atq; perpetua frangitiua, & est tamẽ Sol preciosus.*

De occulta caliditate et ſiccitate in humido & frigido exiſtentibus. Cap. 3.

OPVS mirabile trium uerborum, eſt opus lapidis precioſi, in quo eſt frigiditas & humiditas aquoſa & aduſtiua, & in eodem occulta caliditas, & ſic illud quod eſt de tribus uerbis legitur & aliter à quibuſdam intelligitur, ut omnes clarè & apertè non intlligant cauſam in tribus uerbis hoc inquiritur in humidò & frigido, in quo eſt occulta caliditas & ſiccitas, & hoc ſcire nos oportet, ut faciamus de manifeſto occultum, & de occulto manifeſtum, & iſtud occultum eſt de natura Solis & Ignis & eſt precioſiſsimum oleum omnium occultorum, & tinctura uiua, & aqua permanens, quæ ſemper uiuit & permanet, & acetum philoſophorum, & ſpiritus penetratiuus, & eſt occultum tingitiuum, aggregatiuum & reuiuificatiuum: quod rectificat & illuminat omnes mortuos & ſurgere eos facit poſtquam non fugit ab igne eius caliditas & ſiccitas, Sed frigiditas aquoſa & aduſtiua fugit ab igne & deſtruit ſe.

De conuerſione ſpiritus in corpus & corporis in ſpiritum. Cap. 4.

VT igitur omnia manifeſtemus ſcilicet occultum: huius humidi & frigidi ſpiritus iſte uertatur in corpus, & hoc corpus in ſpiritum & iterum ſpiritus iſte fiat corpus, & tunc facta eſt amicitia inter frigiditatem & humiditatem

miditatem & caliditatem & siccitatem, Vnde dicunt philosophi Persæ quòd mirum est quomodo hoc fiat, sed uirtute Dei fieri potest cum molli temperamento & moderatiuo termino ignis. Et huius longitudinis dierum duorum & septem. Nam à tribus duo intelliguntur & à duobus quinq; tria non intelliguntur. Et hæc sunt tria uerba preciosa occulta & aperta, data non prauis, non impijs, non infidelibus, sed fidelibus & pauperibus à primo homine usq; ad ultimum.

De planetarum et eorum imaginum operibus in Mercurio existentibus Cap. 5.

DICO ergo quòd in Mercurio sunt opera planetarum, & eorum imaginationes in suis locis, sicut in fœtu suis partibus & temporibus operantur. Nam in fœtu primo mense cum semen à matrice acceptum est, Saturnus operatur, congelando, & constringendo sua frigiditate & siccitate ipsam materiam in unam massam. Secundo mense operatur Iupiter sua caliditate digerendo in quandam massam carneam, quæ embrio uocatur. Tertio mense operatur Mars agens in materiam & sua caliditate & siccitate diuidit & sequestrat illam massam et membra disponit. Quarto mense Sol ut dominus immittit spiritum & sic incipit uiuere. Quinto mense operatur Mercurius, qui foramina & spiracula facit. Sexto mense Venus disponit, & ordinat supercilia & oculos, testiculos & similia. Septimo mense Luna sua frigiditate & humiditate laborat ad expellendum fœtum.

& si tunc nasceretur uiuere posset, si uerò non nascitur tunc debilitatur: & iterum Saturnus octauo mense sua frigiditate & siccitate incipit operari tunc constringendo ipsius fœtus acceptionem in matrice, & si tunc nasceretur uiuere non posset. Nono *mense* Iupiter *iterum operatur et sua caliditate & humiditate: iterum nutriendo reducit uires ipsi fœtui: & sic completo nono mense nascitur & bene uiuit.* Et *hæc sunt uerba uera.* A*qua fœtum tribus mensibus in matrice conseruat: ignis totidem custodit.* Aër *quoq; tribus mēsibus fouet: qui totidem complet qui fouetur sanguis in umbilico qui ingrediebatur preciosus ad maternas condescendentes mammas.* Ibiq; *post partus angustias niuis candorem assumit.* Infanti *uerò nunquam patebit egressus quousq; aëreos flatus exhauriat.* Egressus *tandem os aperit & lactatur.*

De obseruatione planetarum in opere Alchimiæ. Cap. 6.

AB ISTIS *tribus mensibus oportet nos intelligere, te cum acuto ingenio scire & componere ac extrahere duo, nam à duobus non intelliguntur tria: sed ab istis tribus intelliguntur duo & septem:* Vnde *omnes qui cupiunt scire hanc artem acuant ingenium suum ad aperiendum thesaurum ex tribus uerbis, in quibus occultatur tota præparatio & uirtus lapidis, in quo est caliditas & siccitas*

ſiccitas, quæ ſiccitas eſt oleum uiuum, & tinctura uiua, & eſt ſiccitas tincta & profunditas tincturarum, & hoc eſt calidum & humidum coniunctiuum. Omnes autem à principio hoc uidentes cognouerunt de uerbo, quod dictum eſt & qui audierunt de tribus uerbis mirati ſunt ualde, quorum hæc eſt expoſitio quia ſic à principio conceptionis uſq; ad natiuitatem infantis: quilibet planeta ſuo loco dat imaginem uirtute diuina ſic creante: ita ego Rachaidebi dico: et uerum eſt quòd in omnibus operibus alchimicis quilibet planeta ſuo loco ſuam facit imaginẽ uſq; ad complementum operis: & tunc naſcitur Alchimia artificioſe. Sed ſi uerius dicam naturaliter naſcitur ſecundum omnes planetas ſicut Deus oſtendit protoplaſto hominis naturaliter habens naturam omnium tincturarum: & ſic naſcitur Mercurius habens in ſe quatuor elementa: & naturas omnium tincturarum ſecundum ſuos gradus: & in hoc opere Alchimiæ multi errant, & pauci perueniunt ad finem. Nam in hoc opere eſt ſaltus Lunæ, & circulus Solis, ad gradus tres. Primus debilis, Secũdus firmus, Tertius perfectus, et termini tres. Primus, quando Sol intrat in ariete, et eſt in ſua exaltatione. Secundus quãdo Sol eſt in Leone. Tertiò, quãdo Sol eſt in Sagittario, Circulus autem Solis eſt uiginti octo annorum, XIX. annorum in his mineris & alijs qui in tabulis Alchimiæ ſunt, completur Alchimia. Nam numero ſaltus Lunæ inuenimus gradus, à nouem gradibus uſq; in duodecim gradus, & ab uno in duos gradus C LX III. uſq; ad XXIIII. et c. V II. in circulo

Solis inuenimus. Intellige ergo quia ſecundum iſtos gradus completur opus Alchimiæ.

Expoſitionis trium uerborum. Cap. 6.

REDEAMVS *nunc ad expoſitionem Trium uerborum, in quibus tota ars conſiſtit. Aqua enim dicitur tribus menſibus fœtum in matrice cōſeruare. Aër tribus menſibus fouet. Ignis totidem cuſtodit. Hoc totum dictum eſt de Mercurio per ſimilitudinē. Et uerbum iſtud & ſermo iſte, & terminus obſcurus: eſt apertus ad intelligendum uerum. Nam & alia natura eſt in muliere prægnante, & alia in Mercurio: tamen per ſimilitudinem caloris qui in matrice inuentus eſt: æſtimatus eſt ignis qui eſt triginta duorum graduum. Vnde iſtud tertium uerbum de quo dicitur, ignis totidem cuſtodit, obſcurum eſt, et multi errant in eo, & intrant terram regionem neſcientem, quia à tribus accipiunt duos gradus, & ab iſtis duobus gradibus extrahuntur reliqui gradus & in 32. particulis Craticulæ partitur libellus, et in iſtis gradibus expletum eſt uerbum tertium totum, de quo dicitur totidem. Primus gradus complet aquam et aërem. Secundus gradus complet totum hoc quod diximus & totidem. & hoc eſt donum Dei.*

De gradibus ignis.
Cap. 8.

PHILOSOPHVS Regis Persarum & principis Romanorum dixit, ita diuide tria uerba in duas partes, & iterum istæ duæ partes diuidantur in duas partes, et super illa duo diuidantur 32. gradus, qui sunt termini ignis, & dicuntur particulæ ignis, et hæc inueniuntur à portionibus archæ quæ diuiditur in 32. partes, & dicuntur almec, Omnes isti gradus sparguntur super primas duas partes, quæ sunt termini duo, & partiti in 4. partibus 32. gradus partiuntur sicut primus gradus est particula ignis una albechir, & est sola & simplex, & dicitur quasi nulla, & quòd est leuis ignis, & cum isto igne incipimus comprehendere Mercurium ad rubeum, cum ad mortem ducunt magistri Persarum per subtilitatem ingenij, et ita complentur uerba duo in 6. maenchen. Post hæc expletur uerbum tertium, quod est obscurum, & in quo multi errant, & perdunt sensum suum. Philosophus Regis Persarum dixit, diuidamus istud per medium. Medietas est ex tribus maenchen, & ista medietas regitur cũ duobus gradibus, qui sunt duæ particulæ ignis, & ita explentur ista tria uerba in 22. maenchen, & hic est primus terminus et est sine errore. Secundus terminus est de 16. maenchen, et regitur cum octo ignis gradibus, Tertius terminus est de 20. maenchen, & regitur cum 16. grabus idest particulis ignis.

Quartus terminus est de xxiiii.maenchen, & quatuor diebus, & regitur cum.xxxii.ignis gradibus, qui sunt particula ignis. Raxit Aedianus et omnes philosophi Persarū, Laudetur Deus, & sanctū nomen eius, quia hoc dictū est de tēperato igne sup uerbis tribus de natura mulieris impregnatæ, ad exemplum ignis quod oportet in Mercurio, Diuiduntur omnes isti duo termini, quilibet per medium, quia ambo sunt. xxiii.manahen. & 7.diethen, et in fine primi termini aperi thesaurum, proijce quod inueneris, quòd si salierit, & fumum emiserit super rubeam laminam, nondum factum est. Reduc ergo ad ignem de. 16. qui habet in se octo ignis gradus, & iterum aperi thersaurum, & pone super rubentem laminam, & uide si salierit & fumum fecerit, quia nondum factum erit. Reduc ergo ad ignem de xx. qui habet in se 16. gradus. Iterum aperi thesaurum, & si adhuc fumum fecerit, nondum coctum erit. Reduc ergo ad ignem de. xxiiii. maenchen. & quatuor diechen, qui habet in se. xxxii. gradus ignis, & modo factus erit fusibilis preciosus lapis uiridis, siue aureus, siue ialneus, siue rubicundus. In hac hora laudetur Deus et sanctum nomen eius, quod est benedictum super omne nomen de hoc suo sancto dono.

Libri Trium uerborum kallid Rachaidibi philosophi finis.

Auicennæ

AVICENNAE DE CONGELATIONE ET CONGLVtinatione lapidum.

Cap. 1.

TERRA *pura lapis non fit, quia continuationem non facit, sed discontinuationem, Vincens enim in ea siccitas nõ permittit conglutinari eam Fiunt autem lapides duobus modis, conglutinando et cõgelando. In quibusdam enim est dominans terra: In aliquibus uerò aqua: Aliquando enim desiccatur lutum primum, & fit quoddam quod est medium inter lutum & lapides, deinde fit lapis, Lutum uerò huic transmutationi aptius est uiscosum: Quod enim continuatiuum est. In ripis quoq; Geon uisa est terra, quæ uidetur in lapides conuerti in spatio 33. annorum: De aqua autem fiunt lapides duobus modis, Vnus est quòd congelatur aqua guttatim cadens, Alius quòd descendit de aqua currenti quiddam, quod residet in superficie fundi aquæ illius, fitq; lapis: Sunt enim certa loca super quæ aquæ effusæ conuertuntur in lapides qui diuersorum colorum sunt, & aquæ quæ sursum acceptæ non congelantur, quæ si propè alueum suum fundantur congelantur, fiuntq; lapides. Scimus ergo quòd in terra est uis illa mineralis quæ congelat aquas: Principia igitur lapidum uel fiunt ex substantia lutea, uel uiscosa uel ex substantia in qua uincit quæ uirtute quadam minerali con=*

gelatur uel uincit in ea terra faciens eam coagulari. Eodem modo Sal armoniacum congelatur, sed non sufficit ad salem uis terrea permutare: sed adiuuat ipsum calor. Calor autem adueniens coagulat ipsum uirtute occulta: & fortasse fit ex terra frigida sicca, & ex aqua fit terra, cum uincunt eam qualitates terræ, & econuerso. Est autem res quædam, qua utuntur quidam ingeniosi cum uolunt rem siccam coagulare, quæ componitur ex duabus aquis, & dicitur lac uirginis, quod est eius effectus certißimus: Fiunt ergo lapides ex luto per calorem solis uel ex aqua coagulata uirtute terrea sicca, uel ex aqua calida desiccata: Similiter quoq; quædam uegetabilia, & quædam animalia conuertuntur in lapides uirtute quadam minerali lapidificatiua, et fit in loco lapidoso uel disconuenientia subita quadam uirtute, quæ exit à terra in hora terremotus quæ cõuertit in lapides quod consequitur in illa hora hæc trasmutatio corporum es animalium uegetabiliũ, et quæ propinqua est ut transmutatio aquarum. Est autem impoßibile quòd aliquod complexionatum totum conuertatur in unum elementũ, quia elementa et elementata trãsmutata ad inuicem transeunt sic in dominans. Vnde quod cadit in salinas fit Sal: et quod in ignem, fit ignis: sed quædam citius & quædam tardius, secundum potentiam actiuarum, & resistentiam paßiuarum. Estq; locus in Arabia qui colorat omnia corpora in eo existentia suo colore. Panis propè toratem in lapidem conuersus est, remanserat tamen illi suus color. Sunt talia mira quia raro accidunt

cidunt, tamen causæ eorum manifestæ sunt. Sæpe tamen etiam lapides fiunt ex igne cum extinguitur, quia sæpe contingit corpora terrea & lapidea cadere cum coruscationibus quia ignis fit frigidus & siccus ex sua extinctione Et in Persia cadunt etiam cum coruscatione corpora ærea & similia sagittis hamatis, & non possunt liquefieri, sed per ignem euaporari in fumum cogente humiditate donec residuum sit cinis. Cecidit quoq; apud Lurgeam frustum ferri ponderis centum Marcarum, quod præ duritia sua ferè erat infrangibile, missa tamen est eius pars Regi torati qui precipit enses inde ferri, erat autem infrangibile et infabricabile. Dicunt tamen Arabes quòd enses alemanici qui optimi sunt, de isto ferro fiant. Cum autem ceciderit massa illa resiluit aliquotiens à terra, ut pila erat, quia composita erat ex minutis frustis cohærētibus ad inuicem ad quantitatem granorum magni milij. Similiter huic rei conuenit apud terrestres. Sic ergo fiunt lapides, quorum siquidem generatio uel erit subitò per magnum calorem accedentem luto unctuoso, aut paulatim p multum temporis.

De causa Montium.

Cap. 2.

MONTES *quoq; quandoq; fiunt ex causa essentiali, quandoq; ex causa accidentali.* Ex essen*tiali causa, ut ex uehementi motu terræ eleuatur terra & fit mons.* Accidentali, *ut ex uentis, uel aquæ ductu accidit cauatio profunda, & fit paulatim, donec fiat uasta profunditas:* Exit igitur *iuxta eam eminentia magna & hæc est præcipua causa montium. Sunt etiam quædam terræ molles, quædam duræ.* Molles *ergo aquæ ductibus uentisq; tolluntur, duræ remanent & fit eminentia. Sicut ergo fit generatio montium, sic generatio lapidum, quia aquæ ductus adduxit illis lutum uiscosum continuè, quod per longitudinem temporis desiccatur & fit lapis, & non est longè quin sit uis mineralis conuertens aquas in lapides,* Et *ideo in multis lapidibus inueniuntur quædam partes animalium aquaticorum & aliorum,* Montes *quasi per multa tempora facti sunt, ut prædiximus, si non sunt decrescentes. Substantiæ autem luteæ quæ reperiuntur in eminentijs non sunt de illa materia lapidea, sed est de ea quæ diminuitur de montib. uel terrestris, uel alia substantia quam adducūt aquæ cum lutis & hærbis quæ admiscentur cum luto montis, uel fortè antiquum lutum maris ut est unius substantiæ quia pars eius fit lapis, & pars eius non, sed mollitur & dissoluitur aliqua qualitate uincente.* Maris *est recessus et accessus, quædam loca cauat, quædam* extollit, *& quan-*

doq;

doque totam terram cooperuit, & inde quædã mollia abradit, quædam dimisit dura, & ipsa in quibusdã locis congessit. Mollia quoque ab eo congesta cum abscinderet desiccata sunt, & in montes conuersa.

De quatuor speciebus corporum mineralium. Cap. 3.

CORPORA *mineralia in quatuor species diuiduntur, scilicet in lapides, & in liquefactiua, sulphurea, & sales. Et horum quædam sunt raræ substantiæ & debilis compositionis, & quædam fortis substantiæ, & quædam ductibilia, & quædam non. Et horum quæ debilis substantiæ sunt, quædam sunt Sales ut quæ liquefiũt ex humido breuiter ut Alumen, Calcamẽtum, & Sal Armoniacum, & quædam sunt unctuosa nec liquescunt solo humore facilè, ut Sulphur, Auripigmẽtum. Sed Argentum uiuum est de parte secunda, quamuis sit elementum ductilium, uel simile aliquibus ductilibus. Sunt autem ductilia omnia liquabilia, & ut multum nõ ductilia nec liquabilia, sed non mollificantur nisi cum magna uiolentia. Et materia ductilium est substantia aquea mixta cũ substantia terrea mixtura forti, & non potest unum ab altero separari, & congelatur substãtia illius aquea cũ frigore post actionem caloris in ipsum, quod est epthesis. Et erit exemplum à uino quod nõ dum gelauit propter suam unctuositatem:*

& ideo nō est ductile. Lapidea uerò de substantijs mineralibus materialiter sunt aquea, sed non gelantur sola aqua, sed etiam cum siccitate, quæ alterat aqueitatem ad terreitatem, & non est in eis humor nimis unctuosus, & ideo non ducuntur, & quia coagulatio eorum est ex sicatate, non soluitur de facili ut multum, nisi per ingenia naturalia soluentia. Alumen autem & Sal armoniarum sunt de genere Salis, quia pars ignis in Sale armoniaco maior est quàm terra, Vnde & totum sublimatur, & ipsum est aqua cui admiscetur fumus calidus nimium subtilis, et multæ igneitatis coagulatum ex siccitate. Aqueitas uerò Sulphureorū mixta est cum terra forti commixtione cum feruentia caloris, donec facta sunt unctuosa, & postea coagulata sunt ex frigore. Atramēta uero composita sunt ex Sale & Sulphure & lapidibus, & est in eis uis mineralis aliquorum corporum liquabilium quæ ex eis fiunt, ut calcamentum, & alachar generantur ex maioribus granis atramenti, & nō soluitur nisi salsedo eius cum eo, quod est in illo sulphureo, & postea coagulatur, & illud iam accipit uim minerale ex corporibus aliquibus. Quod ergo accipit uim ferream erit rubeum aut croceū, ut alathar. Quod uerò uim æream acceperit, erit uiride. Vnde poßibile ista duo fieri artificialiter. Argentum uiuum est ut aqua quæ miscetur cum terra nimium subtili Sulphurea mixtione forti, donec in plana superficie non quiescat, & hoc est ex magna siccitate quæ inest illi, & ideo non adhæret tangenti. Estq; albedo eius ex claritate illius aquæ, & ex albedine terræ

subtili

ſubtilis quæ eſt in eo. Proprium eius eſt, quòd ex uapore Sulphuris coaguletur, & fortè hoc modo gelatur per Plumbum, uel ex uapore Sulphuris facilè. Videtur autem quòd Argentum uiuum, & quæ ſunt ſimilia ſit elementum omnium liquabilium, uel quia omnia liquabilia cum liquantur conuertuntur ad ipſum, tamen non liquantur priuſquam calefiant, & cum liquata fuerint apparent rubea. Sed Plumbum proculdubiò cum liquatur, eſt Argentum uiuum, ſed non liquatur niſi calefiat, & cum liquefactum fuerit conuertitur ad colorem conuenientem omnibus liquabilibus, ſcilicet igneum ruborem, & ideo miſcetur Argentum uiuum cum iſtis corporibus, quia eſt de ſubſtantia eorum. Sed iſta corpora differunt in compoſitione ſua ab illo, eo modo quo differt Argentum uiuum ad ſibi ſimilia, & permixtiones quæ permiſcentur cum eis donec congelantur. Et ſi fuerit Argentum uiuum purum coagulabit id uis Sulphuris albi non urentis, & id eſt res optima quã poſſunt reperire illi, qui operãtur Alchimiã, uel cõuertũt illud in Argẽtũ. Quòd ſi fuerit ſcilicet Sulphur mundũ optimũ cũ rubore clarũ, & fuerit in eo uis igneitatis ſimplicis nõ urentis, erit res optima quam poſſunt reperire Alchimiſtæ, ut ex ea faciãt Aurũ, hæc.n. ipſum cõuertũt. Et ſi fuerit Argentũ uiuũ bonæ ſubſtantiæ & Sulphur non purum q. ſcilicet ſit in eo uis adurens conuertet ipſum in æs. Argentum autem uiuum ſi fuerit malũ & nõ purũ terreum, & ſit Sulphureum non mundum, fit ex eo ferrum. Stannum uerò uidetur Argentum uiuũ bo-

num habere. Sulphur uerò malum, & hæc non bene trita, sed tanquã per parua composita, & ideo non fit tale. Plũbi uerò grossi Argentum uiuum malum est, ponderosum, & luteum, & Sulphur eius malum est, mali uaporis, & fætidi, & debilis. Vnde non bene gelatur. Et artifices faciunt gelationem ferè similem artificialiter, quamuis artificialia non sunt eodem modo, quo & naturalia, nec tam certa habet similia, & ideo creditur quòd compositio naturalis fiat hoc modo, uel uicina huic. Sed ars debilior est quàm natura, nec sequitur eam, licet multum laboret. Sciant uerò artifices Alchimiæ species rerum transmutari non posse. Sed similia illis facere possunt, & pingere rubeum citrino, ut uideatur Aurũ, & album pingere colore quo uolunt, donec sit multum simile Auro uel æri. Post quoque Plumbi immunditias abstergere. Ipsum tamen semper erit Plumbum, quamuis uideatur Argentum. Sed tunc optimè erũt in eo qualitates aliæ, ut errẽt homines, ut qui accipiunt Salem & Salem Armoniacum. Cæterũ quòd differentia specifica tollatur ingenio, non credo possibile, & non est quòd complexio una in aliam conuertatur, quia ista sensibilia nõ sunt differentia, qua permutatur species, sed sunt accidentia, & proprietates. Differentiæ autem eorum non sunt cognitæ, quia cum differentia sit ignota, quomodo potest sciri utrũ tollatur nec ne, uel quomodo tolli possit. Sed expoliatio accidentium, ut uaporis, & coloris, ponderis, uel saltim diminutio, nõ est impossibile, quia cõtra hæc non stat ratio, sed proportio istarum substantiarum nõ erit eadem

in omnibus. Hæc igitur in illam permutari nõ poterit, nisi fortè in primam materiam reducatur, & sic in aliud quàm prius permutantur, hoc autem per solam liquefactionem non fit, sed accidunt ei res extraneæ.

Mineralium Auicennæ Finis.

CVIVSDAM EPISTOLAE, QVAE ALEXANDRI MAcedonum Regis nomine circunfertur, interpretatio abditam philosophici Lapidis cõpositionem sapientibus acutissimè declarans.

ALEXANDER *in Epistola de arte Solis tractans ad imaginem & similitudinem mundi breuiter dicit, quòd habeas fundari in ista demonstratione, ostendit enim q̃ ars deriuata est ex creatione hominis cui omnia insunt, nam quemadmodum minor mũdus ex quatuor uirtutibus diuersis compositus est, ita et ars ista ex naturis mulieris: quarum quasdam breuiter narramus, demonstramus, & ponimus. eo quòd maior mundus creatus est ex quatuor uirtutibus naturalibus di=*

uersis & compositis, quarum prima est appetitiua, secunda digestiua, tertia attractiua seu retentiua, quarta uerò expulsiua quæ mundificatiua est. Et est quinta essentia sine aliena uita, quæ alias quatuor quas tibi narraui ac descripsi gignit & unit, quarum dispositionem exposui, & est in hac arte sicut clauis ad archam quam si absq; ea aperias tota dissoluitur. Est enim sicut nexus eius latera continens, quia totum rei huius magisterium ab istis uirtutibus cautè scire conuenit in hac arte. Ista ars nō perficitur nisi ex studentibus per uigiliam & per eius temperantiam. Quoniam sicut prius narraui eius actionis initium ex quatuor est uirtutibus peragentibus, scilicet appetitiua, retentiua, digestiua, & expulsiua, quæ mundificatiua est. Quinta est scilicet anima ex lumine clarißima. Nūc autem has dispositiones specierum narremus, atque eius potentiam exponamus. Narremus igitur quid eorum est calidum, quid frigidum, quid masculinum, quid fœmininum & per eorum colorum diuersitatem, & generis differentiam non erremus nec deuiemus, eo quòd si sit differentia inter calidum & frigidum, & masculinum, & fœmininum, opus nequaquam tibi perficietur, nisi in uia dirigatur. Et scias q; nullus nascitur absque mare & fœmina, & nullum germen creatur sine calore & humore, frigiditate & siccitate. Virtus autem appetitiua masculina est calida & sicca: & est ignis continens. Virtus retentiua fœminina est frigida & sicca, & est terra. Virtus digestiua seu alteratiua est masculina calida & humida & est aër. Virtus expulsiua

fœminina

fœmina est frigida & humida, & est aqua mundificatiua. Quinta essentia uerò est uita, quæ est propria, nec est calida, nec humida: nec frigida, nec sicca, nec masculina, nec fœminina, tamen si per istarum uirtutem ad siccum uertatur oppositum eius corrumpitur. Ne igitur eam in aliquo fluuiali loco requirens ab operatione erres, eius tibi ostendam locum. Si igitur uis aquam uitæ frigiditate dissoluere magis ipsam coagulas. Si uerò uis aquam frigiditatem facere: magis ipsam calefacis, nisi quamlibet naturam uirtutis ad propositũ eius quod operaris emendes, opus corrumpis. Sciendum quoque est q̃ uirtus appetitiua quæ est calida & sicca ignis confirmat. Retentiua frigida & sicca calorem in corporibus congregat, & mollificando coloribus mergit, & est terra. Digestiua masculina mundificatiua, & quæ corpus mundificat, quia naturam cum rubigine excellit, deinde naturam accidentaliter imprimit, & est calida & humida, & est aer. Expulsiua quæ mundificatiua est, fœminina est, omnem fugat immunditiam dum in eam transfunditur, transfertur in se ipsam, & nunquam postea diuidi possunt ueluti uenenum in corpore funditur, postmodum non separatur. Calida agit uirtus hæc in corporibus, & eadem [illegible] disponitur natura, suaq; eorũ congregat unum, est au[illegible] frigidum & humidum, & est aqua. Et est quinta essent[illegible] quæ totum dirigit opus et complet, et est anima corpori [illegible]uncta, quã coniunctionẽ quidã male in opere operati [illegible] & errauerunt, inutilia pro utilibus sumentes. Quidã etiã tanquam

directo tramite prout iussimus operantes diminuerunt et secundum eorum opinionem egerunt, & ideo deuastatum est totum opus, saxumque factum est, immo significo tibi quod si diligis opus tuum perficere, incipe prout iussi. Restat nunc ut speciebus nomina imponamus, nec à memoria recedendum est, quòd ea quæ operaris non lucidæ naturæ fore debent, ex quibus minor mūdus creatus est, quæ suis proprietatibus tibi nuncupabo. Scias quod Sulphur est ignis & terra Magnesiæ, & aër fodinæ, & aqua, est Argentum uiuum, quod in corpore mergitur. Quinta essentia spiritus est qui omnia uiuicat & alterat, & omne germen germinat, & omne lumen accendit, & omnes fructus floret. Tali quidem gubernatione necesse est hoc opus dirigere, & scias ut dictum est naturas congruè coaptare, & masculū feminæ, et calidum frigido et humidum sicco, deinde aquā, spiritum, & lumen nutrire, quoniam ex diuersis naturis fundatum est opus, ex eius melācholia cōponitur corpus, & erit quātitas eius ex igne epatis uitio colera rubea suboritur, quo facto oportet ea quæ ad facta & operam spiritualem ueniunt digeri, à quibus iungitur aër qui est sanguis fluens in omnibus uenis corporis, & superueniēs donec in rubeum uertatur colorē. Aqua uerò est flegma quæ in pectore consistit & apparet in figura aureis instrumentis, & sic deinceps illud quod tibi iam dixi uirtute prædictorum omne corpus efficitur perfectum. Stude itaque naturas istas omnes prudenter regere, & uas quoque cum suo simili uel eius contrario in deuio cum tinchar pone, &

opus

opus tuum dirigitur prout gratiam meam tibi tribui, cùm species tibi descripsi, quæ gradatim regi oportet, donec corpora spiritus fiant, & tunc artis sapientia operatur ut natura alteretur, & in aliam conuertatur naturam, & natura per naturam apparet, post ipsius uerò naturæ accidentia necesse habes iungere duas naturas, donec ab eis naturam claram, & lucidam extrahas, quæ cum ascendit in altißima, tenetur lucescit & coaptatur. Et scias quòd in hac arte nihil philosophicè loquor, & est in liquefaciendi solutione super omnia cautela adhibenda, quòd ne ascēdendo modum excedas, quoniam in liquefaciendo consistit archanum totum omnium naturarum alteratio, & scias hoc quomodo à natura in naturam mutatur, donec substātia nō fugiens nec alterans, sed fixa & constās fiat, ex quibus introitus coaptat nigros, quoniā pars discernitur. Et mox natura per naturam apparet. Rarum itaque rerum fixarum naturā liquefactione coaptat, & aqua quæ à Sapientibus, aqua sapiētiæ est appellata, deinde archana quæ sunt tēperata humida, quia nisi naturas attenues aquamq; illas facias, non colorare poterunt, sic ergo corpus aquatione humefacies. Et scias quòd albedo est in coagulatione, & quòd species spiritus, & in se inuicem emendant. Dico etiam tibi fili qui emendari desyderas, quòd non ponas in ea species crudas et inordinatas, sed putrefactas et coaptatas ascendentes & descēdentes. Ego sine dubio cōperi quædam unguēta eleuata lucida illuminata, & inueni in eis archana abscondita, quæ si utiq; bene reges, natura eorū quæ

habes occulta, manifestè apparuit tibi & apparebit, idest terra alba per Argentū lucidū et notū. Et scias q corpora quædam solutione indigent, quædā eleuatione ut tingant, et lucida et illuminata fiant in quibus omnia corpora dissoluantur. Scias etiam q secundum naturā archana sunt in eis abscondita, q si regātur natura abscōdita, tibi apparebunt quæ Hermeti Philosopho apparuerunt, et est terra alba prope Argentū. Confice ergo corpora quæ illa se sanāt, cū terra alba est, ut fixa permaneāt, et superpone ne ignis eā sua flamma cōburat, sed queādmodū cerā liquefactā liquefac ea. Et esto memor q istud uocatur aqua intrans iterum. Igitur in artibus tuis in quibus studes martellos duos fore credas, quorum unus Soli, alter Lunæ debetur, postea sequūtur duo ordines quos regendos dubiū nostro capiti satis congruè figurat. Ecce numeraui, archanū cæleste patefeci, scientiā difficilē atq; absconditā illuminaui, perfectāq; sciētiam regendi modū certificaui. Iuro itaq; q nihil celaui nec alterā nec ullam speciē aliena descriptione descripsi: nec genera alienis locis imposui. Igitur si meas literas legeris & intellexeris, uenies ad propositū tuū, et deo gracias ages. Si uerò cui cōpositio debilis & cōplexio breuis extiterit ad suum propositum non ueniet, ignorantiæ suæ partem mihi nō imponat, nec dicat me errasse, sed seipsum qui ad suum propositum non perueniet.

Interprætrationis Epistolæ Alexandri Regis finis.

Authoris

Fermentum

AVTHORIS IGNOTI, PHILOSOPHICI LAPIDIS SEcreta methaphoricè describentis, opusculum.

EXEMPLVM SCIENTIAE NOstræ *senex supra mortem, in eo sunt naturæ coniunctæ cũ cõplemento.* Terra, *aqua, ignis eius & aër.* Et *omnia hæc in* Saturno, *cũ eo aperiũtur portæ sciẽtiarũ, sicut dicit* Hermes *& præcedentes sui primi.* Accipe *lapidem suspẽsum supra mare ut senex cera alba. super fontem ut puer ypoquistidos.* Nomẽ *eius uictor.* Cum *eo perime uiua, & uiuifica perempta, & ei sunt mors & uita, et & istud & illud ex oriente & occidente.* Cum *hoc habebis scientiã in qua pigritauerũt* Arabes. Veritatẽ *dixi tibi per eum qui fecit oriri lapidis paradisi authorem lumen uitæ.* In *eo sunt duo opposita simul, scilicet ignis et aqua, et istud uiuificat illud, et illud perimit istud, & hoc et hoc in leone cõiuncta simul, per eũ qui est mors & uita ueritatẽ dixi nõ mentior.* Gumen *nostrũ coagulat lac nostrũ, & lac nostrũ dissoluit* Gumẽ *nostrũ.* Et *post apparebit rubedo orientalis, et rubedo sanguinis, hic lapis mundus sine fætore, inuenitur in locis altissimis, cũ quo magnificauerũt se philosophi super omnes alios, et uaticinati sunt futura.* Veritatem *dixi per potestatem cœlorum, cui non sum mentitus scienter.* Homo *noster antiquus, est draco noster, iste comedit caput suum cum cauda sua, & caput & cauda est anima &*

ſpiritus, & anima & ſpiritus ſunt creati de luto, et hoc & hoc ex oriente & occidente, per expellentẽ nocumenta nõ mentior, quia quod dixi, uidi in ciuitate. Dealba coruum tuum ſi uis dealbare ipſum, cũ nilo ægypti albeſcit primò. tunc cum Perſia in ſecretis, & cum hoc & hoc apparebit rubedo ut papauer in eremo, per uiuificantem Deum omnia non mentior. A qua noſtra abluit ſordes, mundabis omnem nigredinem & obſcuritatem eius, tunc ſubridebit dicens, quis mundauit me? qui uidit illud ſubridebit locutus, & ueritatem dixi non mentior. Terra in oculis ſunt tres oriens & occidens, & ſuper eos Saturnus albus ortus eſt, & anima horum trium eſt ignis, ueritatem dixi per familiam mahometi. Manifeſtabo quòd occultauerunt primi non cũ inuidia. Terra noſtra uertit æs tuum in Argentum primò, & ultimò in Aurum inueteratur, & habebis ſcientiã, in qua pigritauerunt Arabes. Denigras cum Aegypto noſtro, & non cũ Perſia, & cum Perſia ſiccas, quia eſt domus ſiccitatis, & cum Aegypto humectas, quia eſt domus humiditatis, & hoc & hoc albedo & rubedo ſine menſuratione, ut rubedo in moris, uel ut ſanguis dominarum. Lapis ſcientiæ noſtræ ſenex primò, & ultimò puer, quia albedo eius in initio & rubedo in ultimo cum dominio. Hic eſt Lapis cum quo titubauerunt omnes qui abierunt & mortui ſunt plurimi eorum cum dolore & triſtitia, quoniam declinauerunt ad uiam dæmonũ, & reliquerunt uiam prudentiæ. Coopertorium equi pallium noſtrũ album, & equus noſter leo fortis, ſub pallio coopertus, &

ſuper

super illud & illud Griffus noster naturam gemmatã retinens, hic lapis triangulus est in esse, quadrãgulus in qualitate, ueritatem dixi per operatorem, dealbans & rubefaciens omnia non sunt singularia in occulto sed sunt mixta oriens & occidens simul iuncta ab anima omnium. Hic cõiungit & disiungit, & reiungit quando uult, lupus noster in oriẽte inuenitur, & canis in occidente, iste momordit illum: & iste momordit istum, & fiunt rabidi ambo, & interficiunt se adinuicem: donec fiat ex eis toxicum et tyriaca. Camelus noster albus septimus est in numero apud philosophos magnos Sol cum Luna Iupiter. Mars & Venus noster in Mercurio nostro, & Saturnus septimus eorum, in quo omnes sunt cõiuncti simul, hic est spata, gladius, cultellus, & incisorium super ædificium, & inimicus ad manum, & uas cum adiutorio uini. Episcopus noster ut color uenarum, uel uiolarum, & anima citrina ut citrinitas, & narges uel ypoquistidos. Tunc lapidem in fluuio currenti per mortem omnium non mentior, exemplum nostrũ cum albo naturæ. Ignis & lux in claritatis essentia: & ignis & lux est scintilla nostra, et titio noster candens, & cũ hoc & hoc inuenies sciẽtiam. Veritatem dixi peruniẽtẽ omnia. Scala nostra est turris nostra de terra uiscosa, & terra uiscola est lutum nostrum, & cerotum nostrum ex cera & sepo confectum: & hic & hic nauis nostra in mari nostro plena gigantum. Aperui quod occultauerunt priores. Nõ sum inuidus quemadmodum ipsi fuerunt: per illuminãtem cuncta non mentior. Terra coràm oculis posita oriens &

occidēs, & hic et hic narcissus cū lilio nostro: & hic & hic cum sene nostro, & senex noster & uter noster est corpus nostrum: & corpus nostrum est Lapis noster quæsitus à multis: inuentus à paucis. Et istud exposui ex pietate, & detexi cunctis per Deum gentium.

Authoris ignoti finis.

MERLINI ALLEGORIA PROFVNDISSIMVM PHILOSOPHICI Lapidis archanum perfectè continens.

REX QVIDAM ALIOS CVpiens superare potentes, se contra eos præparauit ad bellum. Cumq; uellet equum ascendere, præcepit cuidam ex militibus suis, ut daret ei ad potandum de aqua, quā plurimū diligebat. Qui respōdens ei dixit. Domine quæ aqua est illa quā quæritis? Et Rex ait. Aqua illa quā quæro, aqua est à me plurimū affectata, & ipsa diligit me præ cæteris. Et ille ppendens, statim iuit, et eā detulit ei. Rex autem accipiēs eā, bibit & rebibit, donec omnia mēbra sua repleta sunt, et omnes uenæ eius inflatæ, & tūc fuit ualde discoloratus. Hoc facto, dixerūt ei milites eius. Domine ecce equū, ascēde si placet. Qui respōdēs dixit.

xit. Sciatis me aſcēdere nō poſſe. Dixerunt milites, quare nō potes? Reſpōdit, quia ſentio me grauatū, et doleo caput, & ut mihi uidetur omnia mēbra mea ab inuicem diuiduntur. Iubeo igitur uobis, ꝙ ponatis me in camerā unā lucidā & ea conſtituatur in loco calido & ſicco, continuè tēperato per diem & noctē, et ita ſudabo, & aqua quā bibi deſiccabitur in me, & ita liberabor. Fecerunt ergo ſicut Rex præceperat eis. Cōpleto uerò tēpore, aperuerunt camerā, et inuenerunt eum quaſi mortuū. Parentes uerò ſtatim concurrerunt ad medicos Aegyptiacos & Alexandrinos præ cæteris honorandos, & adduxerunt ad eum, narrantes eis ſecundum quod Regi acciderat. Qui quidē uiſo eo, dixerūt ipſum poſſe proculdubio liberari. Et illi. Quis ueſtrū erit magiſter. Reſpōderūt Alexādrini, nos (ſi placet uobis). Dixerūt Aegyptij, nō placet nobis, immo nos uolumus eſſe magiſtri. Antiquiores. n. uobis ſumus, licet iuniores uideamur. Alexandrini uerò cōſenſerūt. Tūc dicti magiſtri acceperunt Regem, & dilaniauerūt eum in partes minimas, terentes eas, & miſcuerunt cū medicinis ſuis humectantibus aliquantulū, & ita poſuerunt ipſum aptatum in camera ſua, in loco calido tēperato, ſicut prius, per diē & noctē. Hoc facto extraxerūt eū quaſi ſemimortuum & adhuc habentem aliquantulū uitæ. Quem uidentes parentes eius, exclamauerunt dicētes. Heu Rex mortuus eſt. Quibus medici dixerunt, nō eſt mortuus. Nolite clamare, dormit enim, & iam incepit terminare. Acceperunt itaq; ipſum iterū et abluerunt cū aqua dulci donec ſapor medi=

cinarum recessit, & miserunt cum eo iterum de eadem medicina noua, & posuerunt eum in loco suo sicut prius. Et *quando extraxerunt eum penitus mortuum inuenerunt.* Tunc *parentes eius fortiter clamantes dixerunt.* Heu Rex *mortuus est.* Quibus *medici respondentes dixerũt.* Interfecimus *eum ideo, ut melior & fortior fiat in hoc mundo post resurrectionẽ in die iudicij, quàm fuisset prius.* Quod *quidem parentes eius audientes, crediderunt eos esse truffatores, & statim abstulerunt eis medicinas suas, & expulerunt de regno.* Hoc *facto, loquebantur adinuicem, considerantes quid deberent agere de hoc corpore uenenato & mortuo.* Et *conuenerunt ut sepelirent ipsum, ne putrefieret, ac eius fætor nocumentum inferret.* Alexãdrini *uerò medici hoc audientes, iuerunt ad eos, & dixerunt:* Nolite *ipsum sepelire, quoniam (si placet uobis) restituemus eum saniorem, pulchriorem, & potentiorem, quàm prius* Tunc *illi subridere cœperunt, dicentes.* Vultis *ne truffare nos, sicut et alij?* Sciatis *q̃, nisi feceritis quod promittitis, manus nostras euadere nõ poteritis.* Medici *autem ad hoc se obligantes, acceperunt* Regem *mortuum, sicut alij dimiserunt, terentes eum, benè abluerũt, quousque nihil de medicinis aliorũ remansit, & desiccauerunt eum.* Deinde *acceperunt partem unam* Salis *armoniaci, & duas de nitro* Alexandrino, *& miscuerunt cum puluere mortui, & impastauerunt cum parum olei lini, & posuerunt eum in camera una, facta ad modum cruciboli inferius perforati, et sub foramen posuerunt aliud uas mundum ad modum cruciboli*

hoc facias, quousque nihil de medicinis aliorum remansit

ciboli factum, & dimiserunt eum ibi per unam horam. Deinde cooperuerunt eum cum igne, insufflantes donec fuit penitus liquefactum, in aliud crucibolum descendens inferius per foramen. Tunc Rex ita de morte ad uitam resurgens, magna uoce clamauit, & dixit. Vbi sunt ini mici: Sciant quòd omnes interficiam, nisi mihi obedientes aduenìant sine mora. Omnes igitur audientes, uenerunt coràm eo, & dixerunt. Domine ecce parati sumus ue= stris in omnibus obedire mandatis. Itaque ab illa hora ut antea, Reges omnes & potentes aliarum regionum ho honorauerunt & timuerunt eum. Et quando uolebāt uidere de mirabilibus eius, ponebant in crucibulo unciam unam Mercurij bene loti, & proijciebant desuper tan= quam unum granum milij de ungulis, uel de capillis, aut de sanguine suo, & sufflabant leuiter cum carbonibus, dimittebant eum infrigidari cum eis, & inueniebant lapi dem qualem ego scio. De quo lapide proijciebant pa= rum super Saturnum purgatum, & statim mutabatur for ma eius sicut scio. De quo postea ponebant partem u= nam super decem Veneris, & erat totum unius coloris et bonitatis. Item aliter. Accipiebant dictum lapidem tritum, & miscebant cum Sale, & Sole sicut prius, & li= quefaciebant eum, & proijciebant dictos sales solutos in sero caprino, & tunc fiebat optimum ad omnia. Custo di frater hunc tractatum, & serua bene, quia truffa est o= ptima inter stultos, & non truffa inter sapientes. Hæc enim est uia Regum trium dierum, quoniam parum labo=

R

ris sustinentes, magnum lucrum desyderant obtinere. Laudes Creatori maximo referamus, qui fidelibus suis gratuiter inspirauit, accidētia pro uelle in substātijs transmutare, et ut quod in potentia rebus latitat, ad actum reduci ualeat sapienter.

Allegoriæ Merlini Finis.

RACHAIDIBI, VERADIANI, RHODIANI, ET KANIDIS PHILOSOPHORUM REGIS PERSARUM. De materia philosophici Lapidis, acutissimè colloquentiũ Fragmentum.

DIXIT RACHAIDIBAE FILIUS *Zetheibidæ philosophus Regis Persarum & Principis* Romanorum. *Sperma lapidis est frigidum & humidum in manifesto, & in occulto calidum & siccum.* Dicit *ergo fac frigidum & humidum in occulto, & calidum & siccum pone in manifesto: & ita occultabitur frigiditas et humiditas sua, q̃ nõ minueretur unquã. nã si minueretur, minueretur etiã lapis.* Quando *ergo occultatur frigiditas et humiditas, fac occultãdo, ut sic componas illud calidũ et siccũ, quod in occulto erat et in manifesto: et ita de spiritu fiat corpus in duobus gradibus, & fiet globus et sanguis et caro.* Dicit Rodianus. *Sperma est albũ et liquidũ. Liquor hic de primo globum facit in loco ubi debet quinq; diebus: & recipit carnẽ & sanguinem, et mẽbra & imaginem; & imaginatiuam à* Deo *altissimo: & uenit ad ortũ, & lucet & oritur in tempore suo.* Qui *sunt duo gradus & septem.* Et modo dicimus de secundo Rodianus

Veradianus spermate, dicit Veradianus de secundo spermate, quòd est Lapis solus, nec est alius ei similis in hoc mundo, qui se ipsum impregnat, & in se ipso concipit, & se ipsum parturit, & in hoc intelligitur de uno lapide, & dicitur sperma album & liquidum, postea rubeum. Dicit autem Rhodianus Rhodianus quòd sperma istud quidam lapis est fugitiuus à caliditate & siccitate, & aëreum & uolatile, & est frigidum & humidum, calidum & siccum. / Et postquam HOC·1·2 hoc uiuum moritur à rubea morte, mortuum iam est compar caliditati & siccitati, & sic non fugit ab eo quod est calidum, & non fugit ignem, nec fumum emittit, nec sonum facit, & funditur ut cæra, & est sicut oleum, & est siccum quæ siccitas tingit tinctura rubea & alba & ita de spiritu factum est corpus, deinde hoc corpus uertendum est in spiritum, & postea fiet aqua clara sine omni turbulentia ab inferiori parte usque ad superiorem, & omnes particulæ suæ sunt diuersæ in aqua, ut non impediatur tinctura quæ est penetratiua & subiunctiua ad retinenda & contingenda, & tingenda omnia corpora metallorum, & ista tinctura semper in eis permanet, & cum hac tinctura uiuificantur omnes mortui ut semper uiuant, & hoc est fermentum primum elementatum, & est ad Lunam, & hoc est lumen omnium luminum, & est flos & fructus omnium luminum, quod illuminat omnia, & est tinctura uera & uiua, rubea & alba, ac oleum tincturarum rectificatiuum. Da ergo ei secundum fermentum fermentatum ab omni elemento elementato æqualiter quod est Aurum, da ei quartam

ei quartam partem quod tamen prius calcinatum sit, & in aquam solutum, Hæc est enim aqua elementata æqualiter ab omnibus elementis. Da etiam ei secundum fermentum, cum secundum dico, assero secundum retinaculum, & in eo est tinctura Sulphurea, & dicitur oleum retinaculorum, hoc est Vitriolum uiridissimum & purgatissimum lucidissimum, quod uersum sit in aquam. Da etiam ei aquã Safferanicam de endacuto factam ut aquam uiridis æris, quæ est uenenum Mercurij, & Da Mercurio de aqua laborata in suum spiritum, quam extraxisti de corpore suo, & ita mortificasti eum, & ista laborata scilicet aqua Argenti niui, ita ut uersum sit Argentum uiuum in aquam, quod impetuosum ignem non fugiat, ut substantiã non faciat, sed semper per uim maneat, & de unoquoq; istorum da ei tantum quantum ipsum est & da etiam ei Sal Armoniacum, qui est spiritus preciosus, et est resolutiuus & coagulatiuus, & uersum in aquam, prius tamen sublimatum quinque uel septem uicibus, & sit duplum primi fermenti. Da ergo ei aquam siccam & calidam & iugem cum forti claratione, & subtili imbibitione scilicet guttam ad guttam, & si dares ei minus de istis bibimentis confunderetur. Et hoc fac ad Solem calidum uel ad cinerem lenti caloris, uel hæc omnia si possunt fieri: & omnes istæ aquæ prius misceantur per .21. dies in loco mundissimo & calido, & bulliant simul & faciant unam substantiam. Deinde cõgeletur in lapidem: & iterum uertatur in aquam. Et inter hæc omnia magnã efficaciam ha-

bet Anatron, *siue* Sal *nitrum & Sal gemmæ, &* Alcali. Postquam *ergo congelata sunt uersa in aquam imbibantur hæc. Sed cum rubeo quod patitur longam & magnam sitim, donec fiant duplum sui, & antinkar in his habet magnam efficaciam.* Et *super hæc omnia supernatent uncia una de hac aqua, & aqua* Salis *armoniaci uiui, ut melius soluantur particulæ fugitiui. Secundum in rubeum colorem, uel* Ialneum *uel uiridem, aut cælestinum. Sed uiridis color omnibus nitet, mitte compositionem in rotumba ut soluatur aqua clara à fundo usque in superficiem sicut est mel colatum, deinde congeletur in loco congelationum in lapidem uiridem quandoque in rubeum, quãdoque* Ialneum, *quandoque cælestinum, & iterum soluatur & congeletur bis uel ter, & est duplicatio, triplicatio, quadruplicatio, & sublimatio, & acutior omnibus.* Dixerunt *philosophi* Regis Persarum. *Accipiamus frigidum & humidum, & aquosum mundetur ab omnibus superfluitatibus & à* Plumbo, *& decoctione pura & multa desiccetur ab humido in Sole decoctione & humidis pannis: & est pulchrius capitulum.* His *qui cupiũt scire mirum super omne mirum de humido aquoso frigido & adusto dixit* Kanide, *quòd in uno solo igne sine aquæ temperatione factæ sunt omnes distillationes & sublimationes & calcinationes & rubificationes & mortes ipsius* Mercurij, *& tunc facta est amicitia inter ipsum & ignem, & currit ut oleum in uno ictu, quia oleum est ingreßiuum penetratiuum & aggregatiuum permixtiuum, coagulatiuum, perseue=*

perseueratiuum (uincit enim omnem rem subtilem & omnem rem solidam penetrat) coniunctiuum, permansiuum, depuratiuum, & dicitur oleum uiuum, color uiuus & rectificatiuus, & omnes mortuos resurgere facit. Et est fermentum super omne fermentum, & semetipsum impregnat, & seipsum parit. ¶ Vnde omnes qui quærunt hanc scientiã, scire oportet omnia quomodo est, et quomodo non est, & quomodo fieri potest, et si fallunt quomodo emendare possunt, & post omnia scire oportet ea quæ circa opus sunt necessaria, & probationes claras & manifestas. Et hæc est prima omniũ probationũ, scilicet ut quãdo iã est finis et terminus secũdus, ponatur de ipso aliquãtulũ super ferrũ candens, si fluat sicut cera, et nõ faciat fumum, nec strepitum, sed currat per omnia, et tingat laminam ferream, uel æream, uel argenteam et figat se cum illis, et non timeat ignem, nec per ignem minuatur, nec à metallis separetur unquã, tunc perfectũ est: & hæc est uera probatio super omnes probationes. Si autẽ hæc signa nõ fecerit, reduc ad ignẽ donec ita fuerit, et hæ probationes omnes fieri debent inter primã et secundã solutionẽ et congelationem. Et post hoc sciendũ est de eis quæ coniũguntur cũ mortuo, & istæ coniunctiones & color zafferanicus ferri euidẽti, et color uitrioli, et flos æris, quod est uenenũ Mercurij, et calx Salis, et aqua Mercurij laborata ut nõ fugiat ab igne, & est aqua uiua & permanens & est spiritus rectificatiuus & Sal antiquus armoniacus, et hæc omnia sint quælibet per se soluta in aquam. Et post hæc omnia misce et

ad ignem lentum congela, & factum est ita corpus uiuum. Et hoc corpus postea resolutum est in aquam, & sic fit commixtio.

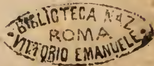
Omnes Philosophi Persæ congregati fuerunt in uno loco in montaneis partibus & erat locus secretus odoriferus, & inter illos multi multis modis dixerunt ex tincturis quæ tingunt metalla, et mutant in Solem altum & preciosum: & ille modus tincturæ qui est preciosior in superficie omnium tincturarum hic est qui manifestatus est inter eos per diuinam gratiam scilicet quòd duæ particulæ comprehendant totum opus Alchimiæ, & prima particula sufficit in pondus mollities. Secunda multiplicat primam in alijs mille millibus ponderum in Solē preciosum per gratiam Dei, Hoc autem ita fit, ut cum artificiosa canna ferrea proijciatur hæc Alchimia super duram aquam & liquidam in igne, & est quædam aqua alba, & alia subalba & mollis, & citò diffunditur ab igne, & currit, & filia est rubea & dura, & oleum tincturarum, de quo nos dicimus sic est, & penetrat omnes istas aquas, subintrando facit unam amicitiam cum illis, & unitatem citrinatam, ab igne non separatur nec minuitur in æternum. Præterea reminiscamini quod superius dictum est scilicet quòd primus terminus mortificat frigiditatem & humiditatem inter tot & quòd terminos rubificat, secundus terminus complet mortem primi mortui, & augmentat rubedinem, & facit massam scaliginosam, & pineatam sicut fructus pini lucidam fulgentem ut folia Auri, & spargit se, &

se, & tingit sicut debet ad citrinitatem hæc est rectificatio Mercurij quod est oleum fixum subtiliatiuum quod rectificat omnia metalla corrupta, & ducit ea ad sanitatem, & ad naturam meliorem, & hoc mortuum, ita probatur mortuum: post hæc datur ei firmentum fermentatū æqualiter ab omnib. naturis, de quo dicemus quòd est primum fermentum id est secundum ā primo, et primum retinaculum. Postea datur secūdum à secundo scilicet retinaculum uiridis in ampulla soluti, post hæc flos æris, quod est uenenum, & aqua Suffaranica, & aqua Salis armoniaci, & aqua antiqua, quæ aqua est resolutiua omnium corporum & omnium spirituum, & est congelatiua eorundem. Recordemur siquidem instrumentorum in quibus debent fieri omnes decoctiones operum Alchimiæ, & istius quæ est prima, & est naturalis, quæ demonstrat omnes operationes Alchimiæ, quæ sunt Septem, & hæc est illa quæ demōstrat omnes distillationes & sublimationes, & omnes calcinationes & resolutiones, & congelationes & mortificationes secundum modum artis ignis. In arte quidem Alchimiæ est una ars quæ laborat quinque ignibus Quorum primus est albus, Secundus ialdus. Tertius uiridis. Quartus rubicundus sicut rubinus. Quintus uerò complet totum opus athanor septem diebus & noctibus, et ita uidetur inspirasse à principio septem dierum donec congeletur in fundo, & uidetur quasi nigrum, rubicundum propter plenitudinem illius rubicundi coloris, & ista est firmissima operatio Alchimiæ repugnans con-

tra ignem, & contra omnes examinationes, & hoc est opus illius coloris qui extrahitur de phaulet uel endanicum interius est totus Mercurius, & est crusta phaulet, et de isto Mercurio potest fieri perfectum opus Alchimiæ, et dico quòd omnia Metalla interius sunt Sol et Luna secundum omnes qui nouerunt hanc artem, et de hoc phaulet potest fieri zafferanū qui est color phaulet ad tingendum in Solem.

Fœmina, uir, neutrum, sibimet pater, atque creatrix,
Et se concipiens, se quoque parturiens.
His latitat chartis, quamuis plus splendeat astro,
Molle sua et quamuis Centimanum superet.
Nominibus cunctis, cunctisque coloribus aptus,
Sicca, et lympha fluens, Rex, geta, flamma, lapis
Qui moriens alijs uitam parit, atque salutem,
Dum pius est nobis, impius ille sibi est.
Ensem, ignem, ut martyr patitur, suspensus ab alto
Aëre uiuus adhuc clauditur in tumulo.
Martyrio tandem surgit diademate fulgens,
Multo quàm fuerat fortior, et melior.
Tunc Regum efficitur uictor, domitorque Deorum,
Et pacem, et bellum continet ipse manu.
Nil mirum est igitur, si toto quæritur orbe,
Ille honor, ille salus, diuitiæ, et requies.
Et minus est mirum si se occulit, ac timet omnes,
Qui modo fur fuerat, subdolus, atque fugax.
Ipsæ fugæ & furti certus dare funere pœnas
Si capitur, trepidus hac ratione latet.

FINIS. 75

Venetijs apud Petrum Schœffer:
Germanum, Maguntinum.
Anno 1542.

4oz. + milk . Jelecc/